

Test: 3506\_Az\_Æyani\_Yekun imtahan

Fenn: 3506 Ətraf mühitin qorunması statistikasi

Sual sayi: 706

**1) Sual:**Ətraf mühit dedikdə nə başa düşülür?

A) Mitasfer

**B)** İnsanı əhatə edən təbii mühit

C) Azon təbəqəsi

D) Karbohidrogen təbəqə

E) Statosfer

**2) Sual:**Statistika tədqiqatının “obyekti” nəyin qarşılıqlı təsiri prosesidir?

A) Yerlə ayın

**B)** İnsanla təbii mühitin

C) Flora və fauna mühiti

D) Okean dibi mühiti

E) Yerüstü mühit

**3) Sual:**Ətraf mühitin qorunması statistikasının predmeti hansı qarşılıqlı əlaqənin kəmiyyət və keyfiyyət tərəfini öyrənir?

A) Sosial təzahürlərin

**B)** Təbiətlə cəmiyyət arasında yaranan kütləvi hadisələrin

C) Dövlətlərarası əlaqənin

D) Qitələrarası əlaqənin

E) Yeraltı və üst qatının əlaqəsini

**4) Sual:**Ətraf mühitin qorunması statistikasının vəzifəsi ..... kütləvi hadisələrə dair məlumat toplamaqdır.

A) Biofiziki

**B)** Bioloji və qeyri bioloji

C) Bioloji

D) Qeyri-bioloji

E) Biokimyəvi

**5) Sual:**İnkişaf etmiş Avropa ölkələrində ətraf mühitə dair məlumat ..... qaydada toplanır.

- A) Fərdilər tərəfindən
- B) Qeyri – mərkəzləşdirilmiş**
- C) Sorğu
- D) Korrespondent
- E) Anket

**6) Sual:**AR-da ətraf mühitə dair məlumat..... müşahidə aparmaq yolu ilə toplanır.

- A) Korrespondent
- B) Statistika hesabatı və xüsusi təşkil olunmuş**
- C) hesabat
- D) sorğu
- E) anket

**7) Sual:**Ətraf mühit statistikasının özünə məxsus tədqiqat üsulları hansıdır?

- A) cədvəl və balans
- B) müşahidə, yekunlaşdırma və qruplaşdırma, cədvəl və balans , indeks**
- C) yekunlaşdırma və qruplaşdırma
- D) indeks
- E) inventarizasiya , yekunlaşdırma və qruplaşdırma , cədvəl və balans

**8) Sual:**Statistika müşahidəsinin əldə edilmiş məlumatı necə ümumiləşdirilir?

- A) Nisbi və orta kəmiyyəti hesablamaqla , indeks üsulu ilə
- B) Yekunlaşdırılır, qruplaşdırılır**
- C) Qruplaşdırılır
- D) Nisbi və orta kəmiyyəti hesablamaqla
- E) İndeks üsulu ilə

**9) Sual:**Ətraf mühit qorunmasına dair qanunu ətraf mühit qorunmasının ..... müəyyən edir.

- A) Təsərrüfat fəaliyyətinin əsaslarını

- B) Hüquqi əsaslarını, iqtisadi əsaslarını , sosial əsaslarını
- C) İqtisadi əsaslarını
- D) Sosial əsaslarını
- E) İctimai əsaslarını

**10) Sual:**Ətraf mühitin monitoriqi ..... təsir nəticəsində ətraf mühitə atılmış tullantıların kəmiyyət və keyfiyyətinə nəzarət üçün aparılır.

- A) Fizioloji
- B) Təbii , antropogen
- C) sosial
- D) antropogen
- E) bioloji

**11) Sual:**Bir-biri ilə qarşılıqlı əlaqədə olan və ətraf mühitin tərkib üsürlərin mənbələrinin vəhdətini?

- A) təbii sistemi təşkil edir
- B) ekoloji sistemi təşkil edir
- C) bioloji sistemi təşkil edir
- D) siyasi ekologiyanı təşkil edir
- E) fizioloji sistem təşkil edir

**12) Sual:**Dağ-mədən işlərini yerinə yetirərkən təbiətdən israfçılıqla istifadə səbəbindən ekoloji tarazlığı pozan fəaliyyət.....

- A) faunanın azalmasını ifadə edir
- B) ətraf mühitə zərərli təsir adlanır
- C) mühitin keyfiyyətini ifadə edir
- D) torpağın aşınmasını ifadə edir
- E) floranın azalmasını ifadə edir

**13) Sual:**Ətraf mühitin keyfiyyəti göstəriciləri dedikdə ətraf mühitin qorunmasını təşkil edən..... başa düşülür.

- A) ətraf mühitin ilkin göstəriciləri
- B) məhsullar , normativ-texniki səbəblər , standartlar , məhsullar və standartlar , ətraf mühitin ilkin göstəriciləri
- C) normativ-texniki səbəblər
- D) standartlar

E) məhsullar və standartlar

**14) Sual:**Nərə balığı günəşli suda neçə il yaşaya bilir?

A) 40 il

**B) 100 il**

C) 10 il

D) 30 il

E) 70 il

**15) Sual:**Nərə balığı ..... yaşayan xırda canlılarla qidalanır

A) mamırlı sahədə

**B) suyun dibində**

C) suyun səthində

D) sahil suda

E) sahildən 200 m uzaqda

**16) Sual:**Təbii mühitin komponentlərini, mühitin biotasını və mühitin dəyişməsi amillərini öyrənən elm sahəsi

A) təbiət

**B) ətraf mühit statistikas**

C) botanika

D) audit

E) ekologiya

**17) Sual:**İlkin fiziki vahidlərdə göstərilmiş kəmiyyət göstəricilərinin mümkün hesablama vahidlərinə çevrərək yenidən hesablanması istifadə olunan göstərici

A) gülüş əmsalı

**B) yenidən hesablanma əmsalı**

C) təzələnmə əmsalı

D) çevirmə əmsalı

E) genetik əmsalı

**18) Sual:**Ətraf mühitin qorunması statistikasının obyektı nədir ?

- A) kütləvi ictimai – iqtisadi hadisələr
- B) təbiətin insan cəmiyyətində təzahür edən hadisələri**
- C) sosial – iqtisadi hadisələr
- D) ictimai hadisələr
- E) sosial hadisələr

**19) Sual:**Azərbaycan Respublikasında ətraf mühitə dair məlumatlar necə toplanır ?

- A) anket üsulu ilə
- B) mərkəzləşdirilmiş qaydada**
- C) qeyri – mərkəzləşdirilmiş qaydada
- D) mərkəzləşdirilməmiş qaydada
- E) sorğu üsulu ilə

**20) Sual:**Ekoloji sistem nədir ?

- A) Mendeleev cədvəlinin elementləri
- B) ətraf mühitin tərkib üsürlərinin məcmusu**
- C) Elementar vahidlər məcmusu
- D) Məcmu vahidi
- E) Təbiət hadisələri

**21) Sual:**Ətraf mühit statistikasını nəyi öyrənir ?

- A) İnsan cəmiyyətini
- B) Təbii mühitin dəyişmə amillərini**
- C) Sosial – iqtisadi hadisələri
- D) İctimai hadisələri
- E) Təbiət hadisələri

**22) Sual:**Azərbaycan əhalisinin neçə % - i kanalizasiya sistemi olan ərazidə yaşayır ?

- A) 0.5
- B) 0.2**

- C) 0.3
- D) 0.8
- E) 0.4

**23) Sual:**Müəssisənin ekoloji-iqtisadi pasportu hansı məlumatlara əsasən doldurulur?

- A) Monoqrafiya müşahidəsinə əsasən
- B) Statistika hesabatlarına**
- C) Xüsusi təşkil edilmiş müşahidəyə əsasən
- D) Seçmə müşahidəsinə
- E) Bilavasitə müşahidəyə əsasən

**24) Sual:**Xəzər dənizinin müəyyən dərinliyində balığın nəfəs alması üçün oksigen 40% azalmışdır. Bu hansı dərinlikdə baş verib?

- A) 250-300m
- B) 100-200m**
- C) 200-250 m
- D) 50-100m
- E) 100-150m

**25) Sual:**Gün ərzində hər nəfərə düşən su istehlakı neçə m<sup>3</sup> –dir?

- A) 700.0
- B) 130.0**
- C) 50.0
- D) 90.0
- E) 101.0

**26) Sual:**Azərbaycan əhalisinin neçə %-i su və kanalizasiya sistemi olmayan ərazidə yaşayır?

- A) 300.0
- B) 80.0**
- C) 10.0
- D) 1000.0
- E) 20.0

**27) Sual:**Təbii aktivlərə nələr daxil edilir?

A) ev və çöl heyvanları

**B)** təbiətin yaratdığı bioloji aktivlər , ekosistemləri ilə birlikdə yer, yerin təki və su , akosistemlə birlikdə flora və fauna

C) ekosistemləri ilə birlikdə yer, yerin təki və su

D) akosistemlə birlikdə flora və fauna

E) meşə və çəmənliklər

**28) Sual:**İqtisadi aktivlər neçə növə bölünür?

A) hasil edilən və edilməyən faydalı qazıntılar

**B)** istehsal edilən və edilməyən aktivlər

C) istehsal edilən aktivlər

D) istehsal edilməyən aktivlər

E) torpaq və su ehtiyatları aktivləri

**29) Sual:**Təbii aktivlərin qiymətləndirilməsinin neçə forması var?

A) 6.0

**B)** 3.0

C) 2.0

D) 5.0

E) 4.0

**30) Sual:**Təbii aktivlərin qiymətləndirilməsinin formalarını sadalayın.

A) dolayı qeyri bazar

**B)** bazar, birbaşa qeyri bazar, dolayı qeyri bazar

C) birbaşa qeyri bazar

D) beynəlxalq bazar

E) müştərək bazar

**31) Sual:**istehsal edilən maddi aktivlərin bazar dəyəri necə təyin edilir?

A) təbii bioloji aktivlər

- B) təbii aktiv olmayan antropogen aktivlər kimi
- C) istehsal edilən bioloji aktivlər
- D) istehsal edilən qeyri-bioloji aktivlər
- E) istehsal edilməyən hər cür aktivlər

**32) Sual:** Bir başa qeyri-bazar qiymətləri ilə qiymətləndirilmə üsulu nə zaman tətbiq edilir?

- A) daxili bazar bilindikdə
- B) konkret aktiv növünün satışa hazır olduqda, konkret aktiv növünün alışa hazır olduqda**
- C) konkret aktiv növünün satışa hazır olduqda
- D) konkret aktiv növünün alışa hazır olduqda
- E) beynəlxalq bazar bilindikdə

**33) Sual:** Dolayı qeyri – bazar qiymətləndirilməsi hansı metodologiyaya əsaslanır?

- A) təbiətin estetik funksiyasının azaldılması
- B) ətraf mühitin çirklənməsinin qarşısını almaq üçün həqiqi, çəkilən xərcin həcmi ilə**
- C) çəkilən xərcin həcmi ilə
- D) mühitin balansının pozulması ilə
- E) sağlamlığa dəyən zərərin həcmi ilə

**34) Sual:** Dolayı qeyri-bazar qiymətləndirmə üsulunun digər başqa forması hansıdır?

- A) təbiətin estetik funksiyasının bərpası xərcləri
- B) xərclərin şərti(hipotetik) hesablanması variantı**
- C) gələcəkdə istifadə üçün çəkilən xərc
- D) ətraf mühitə dəyən zərərin qarşısının alınması
- E) sağlamlığa dəyən zərər

**35) Sual:** Təbii aktivlər bazar əməliyyatları ilə əlaqədar olmadıqda dolayı və birbaşa qiymətləndirilməsi mümkünlüyü?

- A) MHS-nə əsaslanmır
- B) mümkündür**
- C) mümkün deyil
- D) beynəlxalq konvensiya olduqda



E) beynəlxalq konvensiya olmadıqda

**36) Sual:**Kompleks ekoloji-iqtisadi uçot sistemi vasitəsi ilə 2 əsas göstərinin hesablanması mümkün edir. Onları sadalayın.

A) təbii ehtiyatların bolluğunu

**B)** ekoloji daxili məhsulun (EDM), əhəlinin maddi rifahı anlayışını

C) ekoloji daxili məhsulun (EDM)

D) əhəlinin maddi rifahı anlayışını

E) təbii qüvvənin bərpası

**37) Sual:**Müəssisənin ekosistemin çirkləndirilməsinə nəzarət və işinin kompleks təhlili hansı sənədə əsaslanır?

A) müəssisənin texniki-iqtisadi pasportuna

**B)** müəssisənin ekoloji iqtisadi pasportuna

C) müəssisənin ekoloji pasportuna

D) müəssisənin iqtisadi pasportuna

E) müəssisənin texnoloji pasportuna

**38) Sual:**Ətraf mühitin mühafizəsi statistikasının göstəricilər sisteminə rəqəmlərlə ifadə olunan hansı göstəricilər daxildir?

A) kəmiyyət və keyfiyyətin qarşılıqlı münasibəti

**B)** kəmiyyət göstəriciləri , kəmiyyət və keyfiyyətin qarşılıqlı münasibəti

C) kəmiyyət göstəriciləri

D) keyfiyyət göstəriciləri

E) keyfiyyət göstəricilərinin qarşılıqlı əlaqəsi

**39) Sual:**Ekoloji sistemlərin təsviri və monitorinqi zamanı istifadə edilən statistika metodlarını öyrənən elm sahəsi necə adlanır ?

A) sosial statistika

**B)** ekologiya statistikasını

C) ətraf mühitin qorunması statistikasını

D) əhəli statistikasını

E) qiymət statistikasını

**40) Sual:**Torpaq və yerin təkisi hansı aktivlərə aiddir ?

- A) Sığorta texniki ehtiyatlarına
- B) Istehsal olunmayan qeyri – maliyyə aktivlərinə**
- C) Istehsal olunan qeyri – maliyyə aktivlərinə
- D) Maliyyə aktivlərinə
- E) Depozitlərə

**41) Sual:** Yeraltı su ehtiyatları hansı aktivlərə aiddir :

- A) Sığorta texniki ehtiyatlarına
- B) Istehsal olunmayan qeyri – maliyyə aktivlərinə**
- C) Istehsal olunan qeyri – maliyyə aktivlərinə
- D) Maliyyə aktivlərinə
- E) Depozitlərə

**42) Sual:** Təbii bioloji ehtiyatlar hansı aktivlərə aid edilir :

- A) Sığorta texniki ehtiyatlarına
- B) Istehsal olunmayan qeyri – maliyyə aktivlərinə**
- C) Istehsal olunan qeyri – maliyyə aktivlərinə
- D) Maliyyə aktivlərinə
- E) Depozitlərə

**43) Sual:** MHS-də milli sərvətin tərkibində uçota alınan hansı təbii sərvətlər mövcuddur?

- A) canlıların yaşaması üçün olan
- B) kəşf edilmiş, kəşf edilməmiş**
- C) geoloji kəşfiyyatı nəzərdə tutulan
- D) kəşf edilməmiş
- E) istifadəsi tükənmiş

**44) Sual:** “Uçota alınan təbii sərvətlər” anlayışı dedikdə nə başa düşülür?

- A) əhalinin sərəncamındakı sərvətlər
- B) müəyyən konkret tarixə qeydə alınmış təbii sərvətlər**
- C) ehtiyac duyulduqda qeydə alınan sərvətlər

- D) qeydə alınan və alınmayan sərvətlər
- E) əhalinin sərəncamındakı sərvətlər

**45) Sual:** Ətraf mühitin çirklənməsinə nəzarət məqsədi ilə təşkil edilən müşahidə hansı tabeçilik mərhələsi ilə həyata keçirilir.

- A) ilkin və ərazi müşahidə məntəqələrinin işini əlaqələndirən baş idarə
- B) ilkin məlumatın qeydə alınması və işlənilməsi mərhələsi, ilkin məlumatın qeydə alınması, ilkin və ərazi müşahidə məntəqələrinin işini əlaqələndirən baş idarə**
- C) ilkin məlumatın qeydə alınması və işlənilməsi mərhələsi
- D) ilkin məlumatın qeydə alınması
- E) ilkin məlumatın ərazi (region) üzrə cəmlənməsi və təhlili

**46) Sual:** Ətraf mühitin çirkləndirilməsinə nəzarət məqsədi ilə yaradılan məntəqələr neçə mərhələdən ibarətdir?

- A) 2.0
- B) 3.0**
- C) 1.0
- D) 4.0
- E) 5.0

**47) Sual:** Suyun çirklənmə meyarı kimi Səhiyyə Nazirliyi tərəfindən “icazə verilən qarışıqın son həddi” (İVKSH) normativinin sayı

- A) 600.0
- B) 500.0**
- C) 90.0
- D) 120.0
- E) 200.0

**48) Sual:** Orqanizmin birbaşa və dolaylı yolla əlaqədə olduğu (hadisə və əşyalar) təbii şərait necə adlanır

- A) yerin relyefi
- B) mühit**
- C) kainat
- D) günəş sistemi
- E) su və oksigendən ibarət

**49) Sual:**Orqanizmin “yaşadığı mühit” terminindən başqa hansı terminlərdən istifadə olunur

- A) ətraf mühit, ekoloji mühit, yaşadığı yer
- B) ətraf təbii mühit, ekoloji mühit, yaşadığı yer, ətraf mühit**
- C) ekoloji mühit
- D) yaşadığı yer
- E) ətraf mühit

**50) Sual:**İnsanı əhatə edən mühit adətən dörd (4) komponentdən ibarətdir. Bunlar hansılardır?

- A) fəlakət verici silahla yaranmış mühit
- B) ilkin təbii mühit, insan tərəfindən yaradılmış mühit, sosial mühit**
- C) insan tərəfindən yaradılmış mühit
- D) sosial mühit
- E) təbii fəlakətin yaratdığı mühit

**51) Sual:**Ekoloji amillər bir neçə qrupa bölünür . Bu qrupları sadalayın

- A) yem sahələrinin məhvi amili
- B) canlı təbii (biotik) amillər, qeyri-canlı təbii amillər(biotik və ya fiziki-kimyəvi), insan fəaliyyəti ilə əlaqədar (antropogen) amillər**
- C) canlı təbii (biotik) amillər
- D) qeyri-canlı təbii amillər(biotik və ya fiziki-kimyəvi)
- E) insan fəaliyyəti ilə əlaqədar (antropogen) amillər

**52) Sual:**İqtisadiyyatın inkişafına təsir edən təbii proseslərdən ibarət amillərə daxildir

- A) eroziya və səhrələşmə
- B) torpaq sürüşməsi , zəlzələlər**
- C) zəlzələlər
- D) sel və su basmaları
- E) ildırım vurma

**53) Sual:**Ölkə ərazisinin neçə %-i 8-9 ballıq zəlzələ ehtimalı zonadır

- A) 0.4

- B) 0.3
- C) 0.15
- D) 0.25
- E) 0.35

**54) Sual:** Azərbaycanda daşqınlar Kür və Araz çaylarının hansı axarlarında baş verir

- A) dağ ətəyi zonalarda
- B) aşağı axarlarında**
- C) yuxarı axarlarında
- D) orta axarlarında
- E) dəniz vadisində

**55) Sual:** Ətraf təbii mühitə dağıdıcı zərbə vuran ekstremal amillərə aid olan antropogen amillər hansılardır

- A) təbii səslər
- B) hərbi və təbii fəlakətlər , qəzalar, 16-dan 2000 hertsədək tezlikdən çox və Qs –dən az olan infrasəslər**
- C) hərbi və təbii fəlakətlər
- D) qəzalar
- E) 16-dan 2000 hertsədək tezlikdən çox və Qs –dən az olan infrasəslər

**56) Sual:** 130 dB-dən yüksək olan səs-küy insanın hansı üzvünə dağıdıcı təsir göstərir

- A) qulaq batmasına
- B) eşitmə orqanlarına**
- C) ürək –damar çatışmamazlığına
- D) baş gicəllənməsinə
- E) əsəb gərginliyinə

**57) Sual:** 180 dB-dən yüksək olan səs-küy hansı cismin çatlamasına (parçalanmasına) səbəb olur

- A) Oksigenin
- B) metalın**
- C) ağacın
- D) daşın

E) torpaq qatının

**58) Sual:** Işığın fotosintetik udulması, ətraf mühitin tullantı udma qabiliyyəti necə adlanır:

- A) Aerazol
- B) Absorbasiya**
- C) Abiotik
- D) Aerob

**59) Sual:** Su ehtiyatları və istifadəsi statistikasının göstəricilər sistemində daxildir

- A) su ehtiyatlarına və səmərəli istifadəsinə yönəldilən xərclərin və onun səmərəliliyi
- B) su ehtiyatları və istifadəsi, atılan çirkab sularının həcmi və təmizlənməsi, su ehtiyatlarına və səmərəli istifadəsinə yönəldilən xərclərin və onun səmərəliliyi**
- C) su ehtiyatları və istifadəsi
- D) itətilən çirkab sularının həcmi və təmizlənməsi
- E) sudan səmərəsiz istifadə olunması

**60) Sual:** Su ehtiyatı statistikasının müşahidə obyektı

- A) su ambarlarını ucaldanlardır
- B) su götürən və su istifadə edicilərdir**
- C) su götürənlərdir
- D) su istifadəçiləridir
- E) su ehtiyatı axtaranlardır

**61) Sual:** Statistika müşahidəsinin vahidi içməli və çirkab suları qəbul edəcək

- A) canlı aləmdir
- B) müəssisə və təşkilatlardır**
- C) insanlardır
- D) heyvanlardır
- E) quşlardır

**62) Sual:** Azərbaycanda mineral su mənbələri üç ( 3) kateqoriyaya bölünür. Hansılardır?

- A) kükürlü və karbon turşulu
- B) karbon turşulu, karbohidrogenli , kükürlü hidrogenli**
- C) karbohidrogenli
- D) kükürlü hidrogenli
- E) karbon oksidli

**63) Sual:** Yer kürəsində su balansını belə bərabərlik şəklində vermək olar

- A)  $O_j + Q_j = O_b - Q_j$
- B)  $O_b + \Gamma_b = O_j + \Gamma_j$**
- C)  $O_b - Q_b = O_j + Q_j$
- D)  $O_b + Q_b = O_j - Q_j$
- E)  $O_b \times Q_b = O_j \times Q_j$

**64) Sual:** Suyun hava ilə zənginləşdirilməsi necə adlanır

- A) ağır metallar
- B) aerasiya**
- C) aerazol
- D) aerob
- E) anaerobik

**65) Sual:** Normadan artıq suyu yararsız edən xırdalanmış üzvi və qeyri-üzvi maddələrin suda mövcudluğu necə adlanır

- A) bərk hissəciklər
- B) bərk qalıq**
- C) bentos
- D) bioloji etalon
- E) bakterialar

**66) Sual:** Səthi axınların təsiri ilə yamaclardan nazik torpaq təbəqələrinin yuyulub aparılması adlanır

- A) sürüşmə
- B) səthi eroziya**
- C) şırnaqlı eroziya

D) yarıqanlı eroziya

E) su axını

**67) Sual:**Humus suyu nədir ?

A) yataq suyu

**B)** bitki mənşəli turşularla zəngin su

C) ağır metallarla zəngin su

D) duzlu su

E) bataqlıq suyu

**68) Sual:**Suyun toprağı yuyub dağıtması necə adlanır:

A) Sürüşmə

**B)** Suyun eroziyası

C) Suyun keyfiyyəti

D) Suyun çirklənməsi

E) Suyun dövriyyəsi

**69) Sual:**Ölkə ərazisindəki bütün su tutarlarında olan suyun ümumi miqdarını uçota almaqla hansı göstərici hesablanır?

A) Sudan istifadə əmsalı

**B)** Su ehtiyatlarının həcmi

C) Su istehlakı

D) Çirkab suların həcmi

E) Təmizlənmiş çirkab suların həcmi

**70) Sual:**Yerin üstünə çıxarmaq üçün əlverişli şəraiti olan sulu layın bir hissəsi necə adlanır?

A) Yeraltı su obyektləri

**B)** Yeraltı su yataqları

C) Yeraltı su hövzələri

D) Yeraltı su axarları

E) Yeraltı su resursları



**71) Sual:** Yeraltı su hövzələri dedikdə nə başa düşülür?

- A) Müəyyən bitkinin yetişdirilməsi üçün lazım olan suyun miqdarı
- B) Bir geoloji struktur daxilində olan qatlarda, boşluqlarda və sulu laylarda olan sular**
- C) Yerin üstünə çıxarmaq üçün əlverişli şəraiti olan layın bir hissəsi
- D) Təzyiq altında bulaq və ya süzülmüş su şəklində çayın məcrasına axan yeraltı sular
- E) Yer səthi səviyyəsindən aşağıda yerləşən quyular

**72) Sual:** Okean və qurudan buxarlanan suyun və okeana və quruya düşən yağıntının miqdarı balansını necə qururlar

- A)  $s_a - s_u = b_u - b_s$
- B)  $O_b + \Gamma_b = O_j + \Gamma_j$**
- C)  $A_x + a = a_x - a_s$
- D)  $A_x \times A_s = a_z - b_s$
- E)  $B_u / S_u = s_u / s_a$

**73) Sual:** Dünya əhalisinin hər nəfərinə gündə orta hesabla aşağıdakı miqdarda su düşür

- A) 250 litr
- B) 150 litr**
- C) 50 litr
- D) 200 litr
- E) 100 litr

**74) Sual:** İnsanlar və heyvanlar susuz neçə gün yaşaya bilər

- A) 8 və 9 gün
- B) 3 və 5 gün**
- C) 7 və 4-8 gün
- D) 4 və 4 gün
- E) 5 və 4 gün

**75) Sual:** Bitgilərdə, heyvan və insan orqanizmində suyun miqdarı aşağıdakı % nisbətindədir

- A) 65%, 80% və 80%
- B) 90%, 75% və 65-70%**

- C) 30%, 80% və 70-80%
- D) 50%, 95% və 85%
- E) 55%, 60% və 90%

**76) Sual:**Cavan orqanizmin embrionunda və meduzada suyun nisbəti belədir

- A) 300-500%
- B) 97-99%**
- C) 05-09%
- D) 3,5-9,5%
- E) 200-300%

**77) Sual:**Axıdılan suyun (dinamik ehtiyatını) miqdarını (A) və ərazinin tələbatına (T) əsasən su ilə təmin olunma dərəcəsi (TOD) belə hesablanır

- A)  $TOD = T \times A / 100$
- B)  $TOD = A \times 100 / T$**
- C)  $TOD = A / 100 \times T$
- D)  $TOD = A / T - 100$
- E)  $TOD = A / T - 100$

**78) Sual:**Bitki mənşəyli turşularla zəngin olın su

- A) yağış suyu
- B) humus suyu**
- C) qara su
- D) şoranlı su
- E) bataqlıq suyu

**79) Sual:**Məhsul vahidinin əmək tutumu indeksi 0,86 olduğu halda əmək məhsuldarlığı neçə faiz artar?

- A) 16.5%
- B) 16.2%**
- C) 16.3%
- D) 17.5%
- E) 18.3%

**80) Sual:** İş gününün uzunluğunun 8 saat, əmək məhsuldarlığının orta saatlıq səviyyəsi 15 ədəd təşkil etmişdir. Əmək məhsuldarlığının orta günlük səviyyəsini hesablayın

- A) 160 ədəd
- B) 120 ədəd**
- C) 130 ədəd
- D) 140 ədəd
- E) 150 ədəd

**81) Sual:** İş ayının uzunluğu 22 gün, əmək məhsuldarlığının orta günlük səviyyəsi 95 ədəd təşkil etmişdir. Əmək məhsuldarlığının orta aylıq səviyyəsini hesablayın

- A) 2150.0
- B) 2090.0**
- C) 1090.0
- D) 2190.0
- E) 2050.0

**82) Sual:** Əgər ötən dövrlə müqayisədə istehsal edilmiş məhsulun həcmi 10%, əmək məhsuldarlığının səviyyəsi 12,2% artarsa, işlənmiş vaxtın miqdarı necə dəyişər?

- A) 5% artar
- B) 2% azalar**
- C) 2% artar
- D) 3% azalar
- E) 3% artar

**83) Sual:** Əgər ötən dövrlə müqayisədə əmək məhsuldarlığının səviyyəsi 12,2% artarsa, işlənmiş vaxtın miqdarı isə 2% azalarsa istehsal edilmiş məhsulun həcmi necə dəyişər?

- A) 20% artar
- B) 10% artar**
- C) 10% azalar
- D) 15% artar

E) 15%azalar

**84) Sual:**Noyabrda məhsul vahidinin əmək tutumunun 6 adam-saat, dekabrda isə 5 adam-saat olduğunu bilərək əmək tutumunun fərdi indeksini hesablayın

A) 0.93

**B) 0.83**

C) 0.8

D) 0.73

E) 0.63

**85) Sual:**Şirkətin fəaliyyəti haqqında aşağıdakı şərti məlumatlar verilmişdir: 1. İşçilərin sayı ( nəfər) - 500 2. İstehsal olunmuş məhsul ( ədəd ) – 655000 3. İşlənmiş adam-günlər - 8000 4. İşlənmiş adam-saatlar - 60000 Şirkətin orta saatlıq əmək məhsuldarlığını hesablayın:

A) 10.8

**B) 10.9**

C) 11.25

D) 11.9

E) 11.5

**86) Sual:**İstehsal olunmuş məhsulun dəyərinin 1,25 mln. man., işçilərin sayının 250 nəfər olduğunu bilərək əmək məhsuldarlığının səviyyəsini müəyyən edin

A) 50.0

**B) 5000.0**

C) 5500.0

D) 6000.0

E) 500.0

**87) Sual:**2012-ci ilə nisbətən 2012-cü ildə ümumi məhsul istehsalının 35%, işlənmiş vaxt fondunun 20% artdığını bilərək əmək məhsuldarlığı indeksini hesablayın:

A) 1.135

**B) 1.125**

C) 1.025

D) 1.035

E) 1.03

**88) Sual:**Dəyişən tərkibli əmək məhsuldarlığı indeksinin 1.5, sabit tərkibli əmək məhsuldarlığı indeksinin isə 1.25 olduğunu bilərək quruluşun dəyişilməsi indeksini hesablayın:

A) 1.25

**B) 1.2**

C) 1.3

D) 0.9

E) 0.89

**89) Sual:**Əgər ötən dövrlə müqayisədə istehsal edilmiş məhsulun həcmi 12% artarsa, işlənmiş vaxtın miqdarı isə 2% azalarsa əmək məhsuldarlığının səviyyəsi necə dəyişilər?

A) 15% azalar

**B) 14,3 % artar**

C) 14,3% azalar

D) 13,3% artar

E) 14,8% artar

**90) Sual:**il ərzində okean səthindən 452,6 min m<sup>3</sup> , qurudan isə 72,5 min m<sup>3</sup> su buxarlanmış və okeana düşən yağıntının miqdarı 411,6 və quruya düşən yağıntının miqdarı isə 113,5 min m<sup>3</sup> – a bərabər olmuşdur . Bu məlumatlara əsasən su balansını qurun.

A)  $452,6 - 411,6 = 113,5 - 72,6$

**B)  $452,6 + 72,5 = 411,6 + 113,5$**

C)  $452,6 - 72,5 = 411,6 + 113,5$

D)  $452,6 - 113,5 = 411,6 - 72,5$

E)  $452,6 + 72,5 = 411,6 - 113,5$

**91) Sual:**Su ehtiyatları və istifadəsi statistikasının göstəricilər sisteminə daxil deyil

A) Su ehtiyatlarının səmərəli istifadəsinə yönəldilən xərclər

**B) Su anbarlarını ucaldanlar**

C) Su ehtiyatları və istifadəsi

D) Atılan çirkab suların həcmi

E) Suyun təmizlənməsi

**92) Sual:** İş gününün uzunluğu 8 saat , əmək məhsuldarlığının orta saatlıq səviyyəsi 10 ədəddir. Əmək məhsuldarlığının orta günlük səviyyəsini hesablayın .

A) 50.0

**B) 80.0**

C) 120.0

D) 150.0

E) 60.0

**93) Sual:** Su eroziyası hansı formada baş verir:

A) maye, bərk və qaz formada

**B) sərti, şirnaqlı və yarqanlı formada**

C) Fiziki və bioloji formada

D) Fiziki və kimyəvi formada

E) Maye və bərk formada

**94) Sual:** Götürülən və qaytarılan suyun miqdarı arasındakı fərq adlanır:

A) Humus suyu

**B) Xalis su götürümü**

C) Xalis su istehlakı

D) Yeraltı axın

E) Yeraltı su

**95) Sual:** 2014-cü ilin 9 ayı ərzində müəssisə tərəfindən su tutara 20 min ton, 10 ay ərzində 24 min ton, 11 ay ərzində 30 min ton çirkli su axıdılmışdır. Orta hesabla sututara axıdılan çirkab suyunun miqdarını hesablayın:

A) 21 min ton

**B) 25 min ton**

C) 20 min ton

D) 22 min ton

E) 24 min ton

**96) Sual:**2014-cü ilin 6 ayı ərzində müəssisə tərəfindən sututara 15 min ton, 7 ayı ərzində 18 min ton, 8 ayı ərzində 20 min ton çirkli su axıdılmışdır. Orta hesabla sututara axıdılan çirkab suyunun miqdarını hesablayın

A) 22 min ton

**B) 17,9 min ton**

C) 18,9 min ton

D) 20 min ton

E) 21 min ton

**97) Sual:**Bakı şəhərindəki sənaye müəssisələri tərəfindən hər il 24 min ton zərərli maddə buraxılır. Ay ərzində havaya buraxılan zərərli maddələrin həcmi hesablayın.

A) 1,5 min ton

**B) 2 min ton**

C) 4 min ton

D) 2,4 min ton

E) 1,2 min ton

**98) Sual:**Suyun çirklənməsi yolları aşağıdakılardır

A) Fiziki

**B) kimyəvi , bioloji , fiziki**

C) təbii və qeyri-kimyəvi

D) kimyəvi

E) bioloji

**99) Sual:**Suların çirkləndirilməsi dedikdə onların ..... aşkar edilməsi başa düşülür

A) Yoluxmasızlaşdırılması

**B) biosfer funksiyası , ekoloji mahiyyəti**

C) biosfer funksiyası

D) ekoloji mahiyyəti

E) dövriyəliliyi

**100) Sual:**Suyun qiymətləndirilməsini səciyyələndirən illik istismar xərcləri göstəricisi

A)  $V_n = VFaydalı / Vr95 \cdot 100\% - 20\%$

B)  $V_u = (20\% + 50\% + VFaydalı / Vr95 \cdot 100\%) Vr95$

C)  $V_n = (20\% + 50\%) Vr95$

D)  $V_n = VFaydalı / Vr95 \cdot 100\%$

E)  $V_n = 20\% + 50\% + VFaydalı / Vr95$

**101) Sual:**Su axarının tənzimlənmə dərəcəsi baxımından çəkilən xərclərin məbləğinin su istehlakçılarının rejminə uyğun istifadə ediləcək suyun həcmi göstəricisi necə adlanır

A) dövrü məsrəflərin səviyyəsi

B) illik istismar xərci

C) aylıq istismar xərci

D) yarımillik su istismar xərci

E) aylıq məsrəflərin səviyyəsi

**102) Sual:**Tənzimlənən su təchizatı mənbəyində olan suyun maya dəyəri göstəricisi

A)  $V_i = S / X_n \times 100$

B)  $S = X / V_i$

C)  $S = X \times 100$

D)  $S = V_i / X_n$

E)  $S = V_i \times 100 / X_n$

**103) Sual:**Su başqa hövzədən alınıb emal edilərək istifadəsinin maya dəyəri göstəricisi

A)  $X_n = S_2 + S_1 / V_m$

B)  $S_1 = S_2 + X / V_u$

C)  $X_n = S_2 / V_m$

D)  $V_m = S_2 / S_1$

E)  $S_2 = S_1 / V_m$

**104) Sual:**Suyun qiymətinin 5% aşağı düşməsi ilə məhsul istehsalına su sərfi 10% ixtisar olunmuşdur. Suyun istehlakına olan xərcin necə



dəyişməsinə təyin edin.

- A) 1.5
- B) 1.05**
- C) 1.0
- D) 2.02
- E) 1.1

**105) Sual:**2012-ci ilin 8 ayı ərzində müəssisə tərəfindən sututara 18 min ton, 9 ay ərzində - 20 min ton, 11 ay ərzində - 24 min ton çirkli su axıdılmışdır. Orta hesabla sututara axıdılan çirkab suyunun miqdarını hesablayın.

- A) 25 min ton
- B) 21 min ton**
- C) 19 min ton
- D) 17 min ton
- E) 23 min ton

**106) Sual:**Müəssisənin çirkab suların təmizlənməsi üçün 1100 dəzgaha malikdir. Onun 300 ədədi bir növbədə, 450 ədədi iki növbədə və 250 ədədi üç növbədə işləmiş, 100 dəzgah isə tamamilə işləməmişdir. Növbəlik əmsalını hesablayın.

- A) 1,35 növbə
- B) 1,95 növbə**
- C) 1,75 növbə
- D) 1,25 növbə
- E) 1,15 növbə

**107) Sual:**Suyun qiymətinin 3% aşağı düşməsi ilə məhsul istehsalına su sərfi 10% ixtisar olunmuşdur. Suyun istehlakına olan xərcin necə dəyişməsinə təyin edin.

- A) 1.02
- B) 1.08**
- C) 1.1
- D) 1.2
- E) 1.06

**108) Sual:**Aşağıdakı dövrlər üzrə sututların orta hesabla çirklənməsi haqqında məlumat verilmişdir. 1-ci yarımda 30 min ton, 3-cü rübdə - 27 min ton və oktyabr ayında -9 min ton. 10 ay ərzində sututların orta çirklənmə dərəcəsini müəyyən edin.

- A) 24 min t
- B) 27 min ton**
- C) 30 min t
- D) 29 min t
- E) 25 min t

**109) Sual:**2005-ci ildə Azərbaycanın ümumi ərazisində meşə örtüyünün tutduğu sahənin xüsusi çəkisi 30% , 2010-cu ildə isə 38,2%-ni təşkil etmişdir. Göstərilən dövr ərzində meşə sahəsinin dəyişməsi səviyyəsini müəyyən edin.

- A) 1.4
- B) 1.27**
- C) 0.0132
- D) 1.22
- E) 1.17

**110) Sual:**2012-ci ilin 8 ayı ərzində müəssisə tərəfindən sututara hər ay 10 min ton, 9-cu ay ərzində - 20 min ton, son 3 ayda hər ay - 24 min ton çirkli su axıdılmışdır. Orta hesabla sututara axıdılan çirkab suyunun miqdarını hesablayın.

- A) 16,6 min ton
- B) 14,3 min ton**
- C) 12,5 min ton
- D) 13,7 min ton
- E) 15,6 min ton

**111) Sual:**Müəssisənin çirkab suların təmizlənməsi üçün 100 dəzgaha malikdir. Onun 45 ədədi bir növbədə, 25 ədədi iki növbədə və 20 ədədi üç növbədə işləmiş, 10 dəzgah isə tamamilə işləməmişdir. Növbəlik əmsalını hesablayın

- A) 4,21 növbə
- B) 2,28 növbə**
- C) 2,56 növbə
- D) 2,93 növbə
- E) 3,27 növbə

**112) Sual:**Su hövzəsinin tullantıları assimilyasiya etmək qabiliyyətini əks etdirən göstəri

- A) müvəqqətilik əmsalı
- B) qarışma əmsalı**
- C) intensivlik əmsalı
- D) ekstensivlik əmsalı
- E) qəti qiymət əmsalı

**113) Sual:**Su hövzəsində suyun həcminə daxil olan tullantıların ümumi həcminə nisbəti göstəricisi

- A) müvəqqətilik əmsalı
- B) qarışma əmsalı**
- C) intensivlik əmsalı
- D) qəti qiymətlər əmsalı
- E) ekstensivlik əmsalı

**114) Sual:**Suyun qiymətləndirilməsi zamanı əsas meyar kimi nə götürülür?

- A) Suyun keyfiyyəti
- B) Çayda, hövzədə və ya onun bir hissəsində su axarının tənzimləmə dərəcəsi**
- C) Su ehtiyatlarına və səmərəli istifadəsinə yönəldilən xərclər
- D) Tənzimlənən su təchizatı mənbəyində olan suyun maya dəyəri
- E) Su istehlakçılarının sudan istifadə üçün çəkdiyi xərclər

**115) Sual:**Atmosfer kütləsinin təqribən yarısı atmosferin hansı qatındadır

- A) 5 km-lik üst qatında
- B) 5 km-lik alt qatında**
- C) 100 km-lik üst qatında
- D) 100 km-lik alt qatında
- E) 10 km-lik üst qatında

**116) Sual:**Atmosferin vəziyyəti çirkləndirilməsi və qorunması statistikasının göstəriciləri

- A) atmosferin vəziyyətinə nəzarətin təşkili

- B)** bunların hamısı
- C) atmosferin çirkləndirilməsi
- D) atmosferin qorunması tədbirləri
- E) atmosferin qorunmasına çəkilən xərclər

**117) Sual:**Atmosfer havasının çirkləndirilməsi indeksi

- A)  $J = \sum x_1 S_o / \sum x_1 S_o$
- B)**  $J = \sum X_1 S_1 / \sum X_o S_1$
- C)  $J = \sum X_o S_o / \sum X_1 S_1$
- D)  $J = \sum x_1 S_o / \sum x_1 S_1$
- E)  $J = \sum x_o S_1 / \sum x_o S_o$

**118) Sual:**Oksgensiz mühitdə baş verən və ya müvcud olanın elmi adı

- A) ağır metallar
- B)** anaerobik
- C) pestisidlər
- D) aqro-ekologiya
- E) bioloji oksidləşmə

**119) Sual:**Yer kürəsinin əsasən oksigen və azotdan ibarət olan hava örtüyünün elmi adı

- A) bərk qalıq
- B)** atmosfer
- C) bioqaz
- D) atmosfer yağıntıları
- E) bakterial təmizlik

**120) Sual:**Qaza oxşar çirkləndiricilərin və ya tüstünün atmosferdə dağılması prosesinin adı

- A) bioqaz
- B)** atmosfer dispersiyası
- C) bioloji etalon
- D) bioloji dövran

E) bakterial təmizlik

**121) Sual:**Tüstdə mövcud olan kansorogen karbohidratın elmi adı

A) bioloji akkumulasiya

**B) benzopiren**

C) bioqaz

D) bioloji etalon

E) bərk tullantılar

**122) Sual:**Böyük olmayan ərazidə iqlim strukturu necə adlanır

A) makrosfera

**B) mikroiqlim**

C) biosfera

D) litosfera

E) mikrosfera

**123) Sual:**Atmosfer dispersiyası nədir?

A) Bioloji etalon

**B) Tüstünün atmosferə dağılması**

C) Suyun çirklən məsi

D) Bakteroloji təmizlik

E) Bioloji dövran

**124) Sual:**Mikroiqlim nədir?

A) Biolojo etalon

**B) Böyük olmayan ərazidə iqlim strukturu**

C) Böyük ərazidə iqlim strukturu

D) Atmosferin çirklənməsi

E) Suyun çirklənməsi

**125) Sual:**Mühütün çürümə qabiliyyəti necə adlanır

- A) Aerob
- B) Absorbasiya**
- C) Aerazol
- D) Abiotik
- E) Aerasiya

**126) Sual:**Abiotik nədir?

- A) Torpağın çirklənməsi
- B) qeyri-həyatilik**
- C) Havasızlıq
- D) Susuzluq
- E) Buxarın çoxluğu

**127) Sual:**His nədir?

- A) Ozon yoxsulluğu
- B) Yanma nəticəsində kömür tozu**
- C) Su dənəcikləri
- D) Oduncaq
- E) Ozon dəliyi

**128) Sual:**Sulu qatın elmi adı?

- A) Sorbsiya
- B) ozonosfer**
- C) Biosfer
- D) Stratopauza
- E) Stratosfer

**129) Sual:**Atmosferi çirkləndirən əsas mənbələr hansılardır ?

- A) neftçıxarma sənayesi , dəmiryolu , quşçuluq
- B) Sənaye müəssisələri , nəqliyyat vasitələri , kənd təsərrüfatları**
- C) Məişət , kommunal , heyvandarlıq təsərrüfatları

D) Dəmiryolu , quşçuluq , tikinti təsərrüfatları

E) əkinçilik , məişət , nəqliyyat təsərrüfatları

**130) Sual:**Statistika sudan istifadəni öyrənərkən hansı suları fərqləndirir?

A) Ən təmiz, nisbətən təmiz

**B)** İstehsal, içmək, təsərrüfat ehtiyaclarına sərf edilən sular

C) Karbon turşuları, karbohidrogenli, kükürlü hidrogenli sular

D) Çirklənmiş və çirklənməmiş sular

E) Yeraltı və yerüstü sular

**131) Sual:**Atmosfer havasının çirklənməsi istiqamətlərinə daxildir

A) səhra yanğınları

**B)** təbii və antropogen yolla çirkləndirmə

C) təbii yolla çirkləndirmə

D) antropogen yolla çirkləndirmə

E) göbələk mikrobları yolu ilə

**132) Sual:**Aqreqat vəziyyətinə görə atılan zərərli tullantıların növlərinə daxildir

A) kimyəvi və qazabənzər tullantılar

**B)** qazabənzər, maye və bərk tullantılar

C) qazabənzər tullantı

D) maye halında olan tullantı

E) bərk tullantılar

**133) Sual:**Azon təbəqəsi yer kürəsinin hansı hündürlüyündə yerləşir

A) yerdən 15-20 km hündürlükdə

**B)** yerdən 10-50 km hündürlükdə

C) yerdən 10 km hündürlükdə

D) yerdən 55 km hündürlükdə

E) yerdən 5-10 km hündürlükdə

**134) Sual:**Hava hövzəsinə atılan zərərli tullantılar hesabına iqtisadiyyata dəyən zərərin qiymətləndirilməsi modeli Q=

- A)  $(\sum C_0 \times FZ(\lambda) / V_0(\lambda))$
- B)  $[\sum C_i(\lambda)N_i]FZ(\lambda)V(\lambda)$
- C)  $[\sum C_i(\lambda)N_i]F_3 Z_5(\lambda)V_5(\lambda)$
- D)  $[\sum_t N_t]F_0 Z_0(\lambda)V_0(\lambda)$
- E)  $\sum C_3/ F_1 Z_1 \times V_0(\lambda)$

**135) Sual:**Tullantıların toksiki qaza və buxarabənzər qazlardan təmizlənməsinin neçə üsulu vardır

- A) 6.0
- B) 3.0
- C) 5.0
- D) 2.0
- E) 4.0

**136) Sual:**Torpaq statistikasının göstəricilər sistemində daxildir

- A) keyfiyyətinin yüksəldilməsi tədbiri
- B) torpağın qorunması, torpaq fondu, torpağın transformasiyası, yaxşılaşdırmağa ehtiyacı olan, keyfiyyətinin yüksəldilməsi tədbiri
- C) torpaq fondu
- D) torpağın transformasiyası
- E) yaxşılaşdırmağa ehtiyacı olan

**137) Sual:**Cansız, olğun və qeyri-həyatilik necə adlanır

- A) Aerazol
- B) abiotik
- C) absorbasiya
- D) aerasiya
- E) aerob

**138) Sual:**Absorbasiyaya nələr daxildir

- A) ətraf mühitin qalıqları udma qabiliyyəti
- B) mühitin çürütmə qabiliyyəti, işığın fotosintetik udulması, ətraf mühitin tullantı udma qabiliyyəti



- C) işığın fotosintetik udulması
- D) ətraf mühitin udmamaq qabiliyyəti
- E) ətraf mühitin tullantı udma qabiliyyəti

**139) Sual:**Sərbəst və ya həll olunmuş oksigenin mövcudluğu şəraitində baş verən və mövcud olana verilmiş ad

- A) arid zonası
- B) aerob**
- C) azot
- D) aerazol
- E) anerobik

**140) Sual:**Yanma prosesləri nəticəsində yaranan qatılıqda atmosferdə olan olduqca kiçik hissəciklərə verilən ad

- A) arid zonası
- B) aytgen nüvələri**
- C) aerob
- D) azot maddəsi
- E) anerobik

**141) Sual:**Yer kürəsinin səthində baş verən ümumi atmosfer proseslərini müəyyənləşdirən coğrafi rayon dedikdə nə başa düşülür

- A) gen mühəndisliyi
- B) qırmızı kitab**
- C) ftorid
- D) gen

**142) Sual:**Tam yanmama nəticəsində əmələ gələn kömür tozunun elmi adı

- A) Ionosfera
- B) his**
- C) humus
- D) izobara
- E) izoterma

**143) Sual:**Yerin səthindən 15-20 km hündürlükdə stiatosferin, xüsusilə azonun çox olduğu aşağı qat necə adlanır

- A) biosfer
- B) ozonosfer**
- C) ozon dəliyi
- D) ozon yoxsulluğu
- E) ozon bolluğu

**144) Sual:**Ozonosferin başqa adı hansıdır

- A) nəmli qat
- B) sulu qat**
- C) ozon örtüyü
- D) karbon örtüyü
- E) sulu qat

**145) Sual:**Yer səthindən təxminən 50 km hündürlükdə stratosfer ilə mezosfer arasında keçici təbəqə

- A) strato sfer
- B) strato pauza**
- C) stratogel
- D) sorbsiya
- E) səhra

**146) Sual:**Yerdən 50 km –dək yüksəklikdə yerləşən (troposferdən sonra) atmosferin üst qatı necə adlanır

- A) azonlaşma
- B) stratopauza**
- C) skrubber
- D) rentgen şuası
- E) soyuqluq dərəcəsi

**147) Sual:**Yer kürəsinin səthindən 10 km hündürlükdə olan atmosfer qatı

- A) toz qatı
- B) troposfer**

- C) bordosfer
- D) ağızasfer
- E) qulaqasfer

**148) Sual:**Eyni atmosfer təzyiqinə malik olan nöqtələri xəritədə birləşdirən xətt adlanır :

- A) immunitet
- B) izobara**
- C) izoterma
- D) ionosfer
- E) inversiya

**149) Sual:** $\sum x_1 s_1 = 1,032$   $\sum x_0 s_0 = 1,028$  olarsa atmosferin çirkləndirilməsi indeksini hesablayın

- A) 1.032
- B) 1.004**
- C) 1.104
- D) 1.034
- E) 1.014

**150) Sual:**Neftçala şəhərində hər il havaya 30 min ton zəhərli maddələr buraxılır. Ay ərzində havaya buraxılan maddələrin həcmi hesablayın :

- A) 3,5 min ton
- B) 2,50 min ton**
- C) 2,25 min ton
- D) 3,25 min ton
- E) 2,75 min ton

**151) Sual:**Sumqayıtda hər il sənaye müəssisələrindən atmosferə 60 min ton zəhərli maddə buraxılır . İki ayda atmosferə atılan zəhərli maddələrin miqdarını tapın :

- A) 6 min ton`
- B) 10 min ton**
- C) 15 min ton
- D) 3 min ton

E) 2 min ton

**152) Sual:**Sumqayıtda hər il atmosferə 60 min ton zəhərli maddələr buraxılır . 3 ayda atmosferə atılan zəhərli maddələrin miqdarını tapın :

A) 10 min ton

**B) 15 min ton**

C) 20 min ton

D) 30 min ton

E) 5 min ton

**153) Sual:**Mingəçevir şəhərində müəssisələr hər il havaya 45 min ton zərərli maddələr buraxılır . Ay ərzində havaya buraxılan zərərli maddələrin həcmi hesablayın :

A) 2,3 min ton

**B) 3,75 min ton**

C) 4,00 min ton

D) 2,5 min ton

E) 3,5 min ton

**154) Sual:**Neftçala şəhərində hər il havaya 66 min ton zərərli maddə buraxılır. Ay ərzində havaya buraxılan zərərli maddələrin həcmi hesablayın .

A) 3,5 min ton

**B) 5,50 min ton**

C) 2,25 min ton

D) 3,25min ton

E) 2,75 min ton

**155) Sual:**Sumqayıtda hər il sənaye müəssisələrindən atmosferə 60 min ton zəhərli maddə buraxılır. Dörd ayda atmosferə atılan zəhərli maddələrin miqdarını tapın.

A) 6 min ton

**B) 20 min ton**

C) 15 min ton

D) 3 min ton

E) 2 min ton

**156) Sual:**İlin əvvəlində atmosfərə atılmış çirkləndirici maddələrin həcmi 8,6 mln ton olmuş, təmizləyici qurğular quraşdırıldıqdan sonra isə onun həcmi 22% azalmışdır. Yeni qurğuların quraşdırılmasından sonra atmosfərə atılan çirkəbli maddələrin həcmi nə qədər olmuşdur?

- A) 6,2 min ton
- B) 6,7 min ton**
- C) 12 min ton
- D) 6,0 min ton
- E) 5,5 min ton

**157) Sual:**Gəncə şəhərində hər il sənaye müəssisələrindən atmosfərə 90 min ton zəhərli maddə buraxılır. Üç ayda atmosfərə atılan zəhərli maddələrin miqdarını tapın.

- A) 21,2 min ton
- B) 22,5 min ton**
- C) 20,2 min ton
- D) 18,7 min ton
- E) 28,5 min ton

**158) Sual:** $\sum X_1 S_1 = 1242$ ,  $\sum X_0 S_1 = 1065$  olduğunu bilərək atmosferin çirkləndirilməsi indeksini hesablayın:

- A) 1.182
- B) 1.168**
- C) 1.201
- D) 1.186
- E) 1.172

**159) Sual:** $\sum X_1 S_1 = 1,168$ ,  $\sum X_0 S_1 = 0,92$  olduğunu bilərək atmosferin çirkləndirilməsi indeksini hesablayın:

- A) 1.182
- B) 1.27**
- C) 1.17
- D) 1.186
- E) 1.172

**160) Sual:** Yer kürəsini əhatə edən müxtəlif qaz qatlarından ibarət olan müəyyən qalınlıqlı təbəqə necə adlanır?

- A) Ozonosfer
- B) Atmosfer**
- C) Litosfer
- D) Biosfer
- E) Hidrosfer

**161) Sual:** Havada qazların bərk və maye halında olan müxtəlif maddələrin həmçinin radioaktiv maddələrin canlı orqanizmlərin həyat şəraitinə mənfi təsir edə biləcək miqdarda olmasına nə deyirlər?

- A) Ozon qatının çirklənməsi
- B) Atmosfer çirklənməsi**
- C) Suyun çirklənməsi
- D) Litosfer çirklənməsi
- E) Biosfer çirklənməsi

**162) Sual:** İlin əvvəlində atmosfərə atılmış çirkləndirici maddələrin həcmi 7 mln ton, təmizləyici qurğular quraşdırıldıqdan sonra isə onun həcmi 20% azalmışdır. Yeni qurğuların quraşdırılmasından sonra atmosfərə atılan çirkəbli maddələrin nə qədər azalmasının həcmi müəyyən edin.

- A) 2 mln ton
- B) 1,4 mln ton**
- C) 1,2 mln ton
- D) 1, 8 mln ton
- E) 0, 90 mln ton

**163) Sual:** Şirvan şəhərindəki sənaye müəssisələri tərəfindən hər il (havaya) 27 min ton zərərli maddə buraxılır. Ay ərzində havaya buraxılan zərərli maddələrin həcmi hesablayın.

- A) 3,42 min ton
- B) 2,25 min ton**
- C) 1,25 min ton
- D) 3,25 min ton
- E) 6,15 min ton

**164) Sual:** Atmosfer havasının təmizlənməsi məqsədi ilə elmi-texniki tərəqqinin tətbiqi üçün müəssisəyə aşağıdakı dövrlərdə kredit verilmişdir: 10 avqust 2010-cu ildə -20 000 min manat (15 ay müddətinə), 5 sentyabrda – 3000 manat (2 ay müddətinə) və 10 noyabrda – 4000 manat (3 ay müddətinə). Verilmiş ssudanın orta müddətini hesablayın.

- A) 10,2 ay
- B) 11,8 ay**
- C) 15 ay
- D) 3 ay
- E) 2 ay

**165) Sual:** Sumqayıtda hər il sənaye müəssisələrindən atmosferə 40 min ton zəhərli maddə buraxılır. İki(2) ayda atmosferə atılan zəhərli maddələrin miqdarını tapın.

- A) 5,3 min ton
- B) 6,6 min ton**
- C) 5,5 min ton
- D) 6,9 min ton
- E) 5,6 min ton

**166) Sual:** Sumqayıtda hər il sənaye müəssisələrindən atmosferə 40 min ton zəhərli maddə buraxılır. İki(2) ayda atmosferə atılan zəhərli maddələrin miqdarını tapın.

- A) 5,3 min ton
- B) 6,6 min ton**
- C) 5,5 min ton
- D) 6,9 min ton
- E) 5,6 min ton

**167) Sual:** İlin əvvəlində atmosfərə atılmış çirkləndirici maddələrin həcmi 7 mln ton olmuş, təmizləyici qurğular quraşdırıldıqdan sonra isə onun həcmi 15 % azalmışdır. Yeni qurğuların quraşdırılmasından sonra atmosfərə atılan çirkəbli maddələr həcmi nə qədər olmuşdur?

- A) 4,5 mln t
- B) 5,95 mln t**
- C) 6,0 mln t
- D) 12 mln t

E) 5,5 mln t

**168) Sual:**Gəncə şəhərindəki sənaye müəssisələritərəfindən hər il səmaya 20 min ton zərərli maddə buraxılır. Ay ərzində havaya buraxılan zərərli maddələrin həcmi hesablayın.

A) 2, 67 min ton

**B) 1,67 min ton**

C) 2,60 min ton

D) 1,50 min ton

E) 1,57 min ton

**169) Sual:**Atmosfer havasının təmizlənməsi məqsədi ilə elmi-texniki tərəqqinin tətbiqi üçün müəssisəyə aşağıdakı dövrlərdə kredit verilmişdir: 10 avqust 2010-cu ildə -20 000 min manat (15 ay müddətinə), 5 sentyabrda – 3000 manat (2 ay müddətinə) və 10 noyabrda – 4000 manat (3 ay müddətinə). Verilmiş ssudanın orta həcmi hesablayın.

A) 14200 man

**B) 15 360 man**

C) 11200 man

D) 16500 man

E) 17300 man

**170) Sual:**Sumqayıtda hər il sənaye müəssisələrindən atmosfərə 20 min ton zəhərli maddə buraxılır. Beş (5) ayda atmosfərə atılan zəhərli maddələrin miqdarını tapın.

A) 8110 ton

**B) 8335 ton**

C) 7315 ton

D) 6980 ton

E) 7940 ton

**171) Sual:**Yüksəkliyə uçan işlənmiş qazlarla birlikdə atmosfərə düşən hissəciklərin adı

A) iqlim çöküntüsü

**B) his tökülməsi**

C) his hopması



- D) humus
- E) humus suyu

**172) Sual:**Azon qatının potensial dağılmasının göstəricisi olan atmosferdə xlorun ümumi miqdarı göstəricisi

- A) xlorlu təbəqə
- B) xlorla yüklənmə**
- C) xlorlanma
- D) xlorlu karbohidrogen
- E) xlorsuzlaşdırma

**173) Sual:**Karbon 4-oksidinə və başqa parnik qazlarının atmosferdə yığılması nəticəsində baş verən hadisənin elmi adı

- A) Mikroiklim
- B) qlobal istiləşmə**
- C) qəbuledici
- D) qələvilik
- E) metan (CH<sub>4</sub>)

**174) Sual:**Antraktida üzərində 15-20 km hündürlükdə ozonun müntəzəm artması sahəsinin adı

- A) bermut üçbucağı
- B) ozon dəliyi**
- C) ozonosfer
- D) biosfera
- E) litosfera

**175) Sual:**Beynəlxalq təsnifata əsasən torpaq fondu məqsədli iqtisadi təyinatına görə hansı kateqoriyaya bölünür

- A) dövlət su fondu və dövlət ehtiyatı torpaqları
- B) kənd təsərrüfatı üçün yararlı torpaqlar, yaşayış kənd təsərrüfatı üçün yararlı torpaqlar və qeyri kənd təsərrüfatı torpaqları, dövlət meşə fondu, dövlət su fondu və dövlət ehtiyatı torpaqları**
- C) Beynəlxalq təsnifata əsasən torpaq fondu məqsədli iqtisadi təyinatına görə hansı kateqoriyaya bölünür
- D) yaşayış və qeyri kənd təsərrüfatı torpaqları
- E) dövlət meşə fondu

**176) Sual:**Torpaq ehtiyatları statistikasının göstəricilər sisteminə daxildir

A) torpaqdan səmərəli istifadəsinə çəkilən xərclər

**B)** yaxşılaşdırmağa ehtiyacı olan, torpaq fondu və torpağın transformasiyası, kənd təsərrüfatı torpaqlarının keyfiyyətinin yüksəldilməsi tədbirləri, bioloji meliorasiya ilə əhatə olunma sahəsi

C) torpaq fondu və torpağın transformasiyası

D) kənd təsərrüfatı torpaqlarının keyfiyyətinin yüksəldilməsi tədbirləri

E) bioloji meliorasiya ilə əhatə olunma sahəsi

**177) Sual:**Torpağın yaranmasını (əmələ gəlməsinini) təmin edən səbəblərə aiddir

A) zaman-ərazinin yaşı (t)

**B)** bütün cavablar doğrudur

C) torpaq əmələ gətirən süxurlar (S)

D) Bitki (B) və heyvan (H) çürüntüləri

E) iqlim (İ) və relyef (R)

**178) Sual:**Münbit torpaq örtüyünün 1 sm yaranmasına neçə il tələb olunur

A) 5 il

**B)** 200il

C) 500 il

D) 10 il

E) 50 il

**179) Sual:**Torpaq əmələ gətirən amillərin əlaqə funksiyası hansıdır

A)  $T=SBHQs - R\dot{I}nt$

**B)**  $T=S B H Qs R \dot{I}nt$

C)  $T=S-B+H\cdot Qs \cdot R\cdot \dot{I}n\cdot t$

D)  $T=SB/HQsR\dot{I}nt$

E)  $T=S/BHQsR\dot{I}nt$

**180) Sual:**Torpağın əmələ gəlməsi prosesinə təsir edən amillər hansılardır

- A) üzvi minerallar
- B) istilik enerjisi və su ilə təmin olunma**
- C) isti-soyuq amili
- D) su ilə təmin olunma
- E) üzvi turşular

**181) Sual:**“İqlim amili” dedikdə nəyin dərəcəsi başa düşülür

- A) küləyin miqdarı dərəcəsi
- B) istilik enerjisi və su ilə təmin olunma**
- C) su ilə təmin olunma dərəcəsi
- D) küləyin sürəti dərəcəsi
- E) relyefin dəyişməsi dərəcəsi

**182) Sual:**Təbii proseslər və insanın təsərrüfat fəaliyyəti nəticəsində torpaqda hansı dəyişikliklər baş verir

- A) dağıdıcı təsir nəticəsində
- B) keyfiyyət dəyişikliyi**
- C) kəmiyyət dəyişikliyi
- D) kəmiyyət və miqdar dəyişikliyi
- E) eroziyaya uğrama

**183) Sual:**Zərərvericiləri məhv edən və onların miqdarına nəzarət edən konkret kimyəvi maddənin adı

- A) aerasiya çəni
- B) aktiv inqrediyent**
- C) aytgen nüvələri
- D) quraq zonası
- E) azot oksidi (H<sub>2</sub>O)

**184) Sual:**Bir hüceyrəli orqanizmlərin elmi adı

- A) bioloji dövrən
- B) bakterialar**
- C) bentos

D) benzopiren

E) bərk qalıq

**185) Sual:**Ekoloji qrupların və ətraf mühit obyektlərinin şaquli olaraq yerləşməsinin elmi adı

A) otlaqlıq yarusu

**B) yarussluq**

C) aşağı yarus

D) yuxarı yarus

E) kolluluq yarusu

**186) Sual:**Torpaq statistikasının göstəricilər sisteminə daxildir

A) keyfiyyətinin yüksəldilməsi tədbiri

**B) torpağın qorunması, torpaq fondu, torpağın transformasiyası, yaxşılaşdırmağa ehtiyacı olan, keyfiyyətinin yüksəldilməsi tədbiri**

C) torpaq fondu

D) torpağın transformasiyası

E) yaxşılaşdırmağa ehtiyacı olan

**187) Sual:**Torpağın keyfiyyətini səciyyələndirən statistika göstəricilərinə daxildir

A) həddən çox kübrə verilməsi

**B) təbii proseslər , insanların təsərrüfat fəaliyyəti**

C) təbii proseslər

D) insanların təsərrüfat fəaliyyəti

E) iqtisadi fəaliyyət

**188) Sual:**Dünyada hər il əridilən 500 milyon ton metalın neçə %-i koroziyaya uğrayır

A) 40 %-i

**B) 25 %-i**

C) 50 %-i

D) 30 %-i

E) 15 %-i

**189) Sual:** Torpağın defilyasiyası hansı təbii proseslərin təsiri nəticəsində baş verir

- A) qum tufanı və qara yel
- B) səmum küləyi, qum tufanı və qara yel**
- C) sum küləyi və qasırğa
- D) səmum küləyi və ay tutulması
- E) qara yel və astroidlər

**190) Sual:** Torpağın eroziyasına qarşı mübarizə tədbirlərinin istiqamətlərinə hansılar daxildir

- A) irriqasiya eroziyasına yol verilməsi
- B) eroziya törədən səbəbin aradan qaldırılması , eroziyanın iqtisadi təsiri , həmin tədbirlərin fasiləsizliyi ola bilərmi**
- C) eroziya törədən səbəbin aradan qaldırılması
- D) həmin tədbirlərin fasiləsizliyi
- E) eroziyanın iqtisadi təsiri

**191) Sual:** Başqa təbii sərvətlərdən fərqli olaraq torpaq sərvəti bərpa oluna bilərmi

- A) bərpa zəlzələ yolu ilə mümkündür
- B) bərpa olunmur**
- C) bərpa olunur
- D) bərpa su çatmır
- E) bərpa istilik çatmır

**192) Sual:** Səmada azon kütləsinin axınına səbəb olan “Azon deşiyi” yerin hansı qitəsidir

- A) Cənubi Amerika qitəsində
- B) Antraktida**
- C) Afrika qitəsində
- D) Avrasiyada
- E) Arktikada

**193) Sual:** Hansı metalın torpaqda artması həmin ərazinin landşaflını kəsibləşdirir

- A) əhəng tozu
- B) ağır metalın**

- C) əlvan metalın
- D) yüngül metalın
- E) aliminium tozu

**194) Sual:**Çirklənməyə həsas olan bitkiləri sıradan çıxaran ağır metal çox olan ərazidə başqa bitki növünün adı

- A) mamırabənzər
- B) texnogen bitkilər**
- C) gibril bitkilər
- D) qamışabənzər
- E) asırğal

**195) Sual:**Canlı orqanizimlər kütləsinin yerləşdiyi yer kürəsinin nazik qatı və su səthinin üst qatı necə adlanır

- A) Biotop
- B) biosfera**
- C) biomonitorinq
- D) biosit
- E) biotic

**196) Sual:**Görünməni çətinləşdirən təsirin ölçüsü göstəricisinin adı

- A) bitki örtüyü
- B) bulanıqlıq əmsalı**
- C) çirkləndirici
- D) cod su əmsalı
- E) şor torpaq əmsalı

**197) Sual:**Çirklənməsi nəticəsində torpağın məhsuldarlığının azalmasından dəyən zərərin məbləği bu düsturla hesablanır

- A)  $S = PQ1 / (P2 - P1)$
- B)  $S = PQ1(P1 - P2)$**
- C)  $S = (P1 - P2) / PQ1$
- D)  $S = P2 / P1 \times PQ1$
- E)  $S = P1(PQ1 - P2)$

**198) Sual:** Torpağın normativ qiyməti hansı hallarda meyar kimi istifadə olunur

- A) torpaq sahəsinin bir kateqoriyadan digərinə verilməsi
- B) alqı-satqı, ipoteka və sığortalanma, torpaq sahəsinin bir kateqoriyadan digərinə verilməsi**
- C) alqı-satqı
- D) ipoteka və sığortalanma
- E) nizamnamə və icarəyə verildikdə

**199) Sual:** Torpağın normativ qiymətlərini hesablayarkən istifadə olunan tariflər nəyə əsasən indeksləşdirilir

- A) bazar məzənnəsi nəzərə alınmaqla
- B) inflyasiyanın səviyyəsinə uyğun**
- C) tələb və təklifin səviyyəsinə
- D) beynəlxalq tariflərə əsasən
- E) hərracdakı qiymətlər əsasında

**200) Sual:** Ölkədə torpaqdan istifadəyə görə verginin ödənmə formaları hansıdır

- A) torpaqların orta bonitet balına əsasən
- B) bütün cavablar doğrudur**
- C) hüquqi və fiziki şəxslərdən torpaq vergisi
- D) torpaq sahəsinə görə sabit vergi
- E) təyinatından asılı olmayaraq torpaqdan vergi tutumu

**201) Sual:** Torpaq vergisini müəyyən etmək üçün müəyyən vaxtan bir torpağın qiymətləndirilməsi hansı göstəriciyə əsasən keçirilir

- A) beynəlxalq tariflərə əsasən
- B) rent qiyətləndirilməsi**
- C) bazar qiymətləndirilməsinə
- D) razılaşdırma qiymətinə
- E) bəyənnamə qiymətlərinə görə

**202) Sual:** Torpaqdan k/t-ı məqsədləri üçün istifadə olunduqda torpaqdan istifadə haqqının səviyyəsi göstəricisi

- A)  $S = N^3 / P$

- B)  $S = PN3$
- C)  $S = P/N3$
- D)  $S = P-N3/100$
- E)  $S = P+N3/100$

**203) Sual:** Qeyri k/t-ı məqsədilə istifadə olunduqda torpaqdan istifadə haqqının səviyyəsi göstəricisi

- A)  $S = PN3Z1(Z3/Z2)$
- B)  $S = PN3Z1 Z2Z3$
- C)  $S = PN3/Z1 \times Z2$
- D)  $S = PN3Z1( Z2 -Z3)$
- E)  $S = PN3/Z1( Z2 -Z3)$

**204) Sual:** Çirkləndirilmiş torpaq sahəsi 25 ha-dır. Bu əkilmiş torpaq sahəsinin hər ha-dan 2 t buğda götürülmüşdür. Torpağın çirkləndirilməsindən əvvəl buğdanın 1 kq –nın qiyməti 15 qəpik, sonra isə 12 qəpik olmuşdur. Torpaq sahəsinin çirkləndirilməsi nəticəsində dəyən zərərin məbləğini təyin edin.

- A) 130 man
- B) 150 man
- C) 120 man
- D) 100 man
- E) 180 man

**205) Sual:** Kənd təsərrüfatı üçün yararlı torpaq sahəsi 25 ha-dır. Keyfiyyətinə görə fərqləndirilən bu torpaq sahəsinə görə vergi dərəcəsi hər hektar üçün 6 manat təşkil edir. Kənd təsərrüfatı təyinatlı bu torpaq sahəsinə torpağa görə vergi ödəmələrinin həcmi tapın.

- A) 119 man
- B) 150 man
- C) 159 man
- D) 141 man
- E) 133 man

**206) Sual:** “X” məhsulu istehsal edilən 150 ha sahənin çirklənməsi nəticəsində hər hektardan yığılan məhsulun həcmi 8 tondan 7 tona enmişdir. Hər ton məhsulun alış qiyməti çirklənmədən əvvəl 60 min manat çirklənmədən sonra 50 min manat olmuşdur. Məhsuldarlığın aşağı düşməsi nəticəsində zərərin məbləğini tapın.



A) 25 min manat

**B) 36 min manat**

C) 17 min manat

D) 33 min manat

E) 30 min manat

**207) Sual:**Əkinə yararlı torpaq sahəsinin 1000 m<sup>2</sup> torpaq vergisi rüsumunun normativ dərəcəsinin 18 man olduğunu bilərək torpağa görə ödəmənin həcmi təyin edin.

A) 8 min manat

**B) 18 min manat**

C) 10 min manat

D) 14 min manat

E) 12 min manat

**208) Sual:**Fermer təsərrüfatının əkin sahəsi 30 ha-dır. Keyfiyyət göstəricilərinə görə fərqlənən bu torpaq sahəsinə vergi dərəcəsi hər hektar üçün 7 manat təşkil edir. Kənd təsərrüfatı təyinatlı torpağa ödəmə haqqını hesablayın.

A) 205 man

**B) 210 manat**

C) 240 man

D) 270 man

E) 235 man

**209) Sual:**Çirkləndirilmiş torpaq sahəsi 20 ha-dır. Bu əkilmiş torpaq sahəsinin hər ha-dan 2 t buğda götürülmüşdür. Torpağın çirkləndirilməsindən əvvəl buğdanın 1 kq –nın qiyməti 15 qəpik, sonra isə 12 qəpik olmuşdur. Torpaq sahəsinin çirkləndirilməsi nəticəsində dəyən zərərin məbləğini təyin edin.

A) 100 man

**B) 120 man**

C) 130 man

D) 140 man

E) 110 man

**210) Sual:**Kənd təsərrüfatı üçün yararlı torpaq sahəsi 20 ha-dır. Keyfiyyətinə görə fərqləndirilən bu torpaq sahəsinə görə vergi dərəcəsi hər ha üçün 6 manat təşkil edir. Kənd təsərrüfatı təyinatlı bu torpaq sahəsinə olan torpağa görə vergi ödəmələrinin həcmi tapın.

- A) 126 man
- B) 120 man**
- C) 130 man
- D) 150 man
- E) 110 man

**211) Sual:**“X” məhsulu istehsal edilən 200 ha sahənin çirklənməsi nəticəsində hər hektardan yığılan məhsulun həcmi 8 tondan 4 tona enmişdir. Hər ton məhsulun alış qiyməti çirklənməzdən əvvəl 60 min manat və çirklənmədən sonra 50 min manat olmuşdur. Məhsuldarlığın aşağı düşməsi nəticəsində yaranmış zərərin məbləğini tapın.

- A) 40 min man
- B) 48 min manat**
- C) 35 min man
- D) 27 min man
- E) 15 min man

**212) Sual:**Əkinə yararlı torpaq sahəsinin 2000 m<sup>2</sup> və torpaq vergisi rüsumunun normativ dərəcəsinin 18 man olduğunu bilərək torpağa görə ödəmənin həcmi təyin edin.

- A) 40 min manat
- B) 36 min manat**
- C) 30 min man
- D) 17 min manat
- E) 20 min manat

**213) Sual:**Fermer təsərrüfatının əkin sahəsi 120 ha-dır. Keyfiyyət göstəricilərinə görə fərqlənən bu torpaq sahəsinə vergi dərəcəsi hər hektar üçün 5 manat təşkil edir. Kənd təsərrüfat təyinatlı torpağa ödəmə haqqını hesablayın

- A) 590 man
- B) 600 manat**
- C) 540 man
- D) 800 man

E) 750 man

**214) Sual:**Bakı şəhərində ən ciddi torpaq sürüşməsinə məruz qalan ərazi

- A) Xırdalan
- B) Bayıl**
- C) Neft daşları
- D) Balaxanı
- E) Binəqədi

**215) Sual:**Azərbaycanda çoxlu sayda kiçik vulkanik püskürmə ərazisi

- A) Qobustan
- B) Yasamal**
- C) Abşeron
- D) Şamaxı
- E) Xızı

**216) Sual:**Ekoloji uçotda məsrəf və nəticələrin təhlili zamanı istifadə edilən qiymətləndirmə üsulunun adı

- A) riyazi üsullar
- B) ehtimal olunan qiymətləndirmə**
- C) froziya indeksi
- D) mikro üsullar
- E) makro üsullar

**217) Sual:**Eroziya nəticəsində itkilərin universal bərabərləşdirilməsi göstəricinin adı

- A) fiziki indekslər
- B) eroziya indeksi**
- C) ekoloji indekslər
- D) riyazi indekslər
- E) ehtimallıq indeksi

**218) Sual:**Torpağın çürümüş bitki və heyvan mənşəyli maddələrdən ibarət olan üzvi komponent

- A) həşarat çürüntüsü
- B) humus**
- C) torf
- D) təbii peyin
- E) quş peyini

**219) Sual:**Səhrələşmə ilə nəticələnə bilən yağıntının çatışmamazlığı nə ilə nəticələnir

- A) genişlənmə (cismin)
- B) quraqlıq**
- C) lillik
- D) çatlama
- E) parçalanma

**220) Sual:**Yer qabığı və üst mantiya da daxil olmaqla səthin üst hissəsinin adı

- A) Zontiya
- B) litosfera**
- C) quraqlıq zonası
- D) rütubətli zona
- E) mantiya

**221) Sual:**Dəyər göstəricisi olmaqla torpaq sahəsinin təbii və iqtisadi potensialına ekvivalent olan iqtisadi kateqoriya necə adlanır:

- A) Torpağın istehsalçı qiyməti
- B) Torpağın normativ qiyməti**
- C) Torpağın bazar qiyməti
- D) Torpağın əsas qiyməti
- E) Torpağın faktor qiyməti

**222) Sual:**Torpaqdan istifadə nəticəsində üst qatı pozulmuş torpaqların məhsuldarlığını artırmaq və ya başqa keyfiyyət parametrlərini bərpa etmək məqsədilə yerinə yetirilən işlər kompleksi dedikdə nə başa düşülür?

- A) Torpağın istifadəsi
- B) Torpağın rekultivasiyası**

- C) Torpağın bərpası
- D) Torpağın işlənməsi
- E) Torpağın yenilənməsi

**223) Sual:**Əkinə yararlı torpaq sahəsinin 500 m<sup>2</sup> , torpaq vergisi rüsumunun normativ dərəcəsinin 18 man olduğunu bilərək torpağa görə ödəmənin həcmi müəyyən edin:

- A) 19 min manat
- B) 9 min man**
- C) 18 min man
- D) 8 min man
- E) 12 min manat

**224) Sual:**Fermer təsərrüfatının əkin sahəsi 50 ha-dır. Keyfiyyət göstəricilərinə görə fərqlənən bu torpaq sahəsinə vergi dərəcəsi hər hektar üçün 7 man təşkil edir. Kənd təsərrüfatı təyinatlı torpağa ödəmə haqqını hesablayın:

- A) 153 manat
- B) 150 manat**
- C) 120 manat
- D) 135 manat
- E) 118 manat

**225) Sual:**Faydalı qazıntı yataqlarının işlənməsi başa çatdırıldıqdan, əsas xammalla yanaşı çıxan qiymətli komponentlər çıxarıldıqdan və aparılmış geoloji, tikinti və başqa işlər nəticəsində qismən və ya tamamilə pozulmuş torpaqlar adlanır?

- A) Xam torpaqlar
- B) İşlənmiş torpaqlar**
- C) Pozulmuş torpaqlar
- D) Rekultivasiya olunmuş torpaqlar
- E) Çirklənmiş torpaqlar

**226) Sual:**Torpaq resurslarının keyfiyyətini statistik baxımdan qiymətləndirmək üçün hansı göstəricidən istifadə edilir?

- A) Çirklənmiş torpaqlar
- B) Rekultivasiya olunmuş torpaqlar**

- C) Pozulmuş torpaqlar
- D) İşlənilmiş torpaqlar
- E) Xam torpaqlar

**227) Sual:**2009-cu ildə Azərbaycanın ümumi ərazisində meşə örtüyünün tutduğu sahənin xüsusi çəkisi 28% , 2014 - cü ildə isə 32,8%-ni təşkil etmişdir. Göstərilən dövr ərzində meşə sahəsinin dəyişməsi səviyyəsini müəyyən edin.

- A) 1.32
- B) 1.17**
- C) 1.27
- D) 1.22
- E) 1.4

**228) Sual:**Torpaq səthinin müxtəlif bərk , geoloji axtarış və dağ – mədən işləri nəticəsində çıxarılan süxurlar və məişət tullantıları ilə çirklənməsi necə adlanır ?

- A) Torpağın kimyəvi çirklənməsi
- B) Torpağın mexaniki çirklənməsi**
- C) Torpağın fiziki çirklənməsi
- D) Torpağın təbii çirklənməsi
- E) Torpağın süni çirklənməsi

**229) Sual:**Torpağın tərkibində zəhərli kimyəvi maddələrin və ağır metal birləşmələrinin miqdarı müəyyən edilir.

- A) Sanitar – epidemioloji yoxlama zamanı
- B) Kimyəvi yoxlama zamanı**
- C) Bioloji yoxlama zamanı
- D) Fiziki yoxlama zamanı
- E) Mexaniki yoxlama zamanı

**230) Sual:**Çirklənmiş torpaq sahəsi 30 ha-dır. Bu əkilmiş torpaq sahəsinin hər hektarından 3 ton arpa götürülmüşdür. Torpağın çirklənməsindən əvvəl arpanın 1 kq-nın qiyməti 25 qəpik, sonra isə 22 qəpik olmuşdur. Torpağın sahəsinin çirkləndirilməsi nəticəsində dəyən zərərin məbləğini təyin edin.

- A) 140 man

- B) 180 man
- C) 150 man
- D) 120 man
- E) 125 man

**231) Sual:**Kənd təsərrüfatı üçün yararlı torpaq sahəsi 32 hektardır. Keyfiyyətinə görə fərqlənən bu torpaq sahəsinə görə vergi dərəcəsi hər hektar üçün 8 manatdır. Kənd təsərrüfatı təyinatlı bu torpaq sahəsinə olan vergi ödəmələrinin həcmi tapın.

- A) 260 man
- B) 256 man**
- C) 250 man
- D) 252 man
- E) 258 man

**232) Sual:**Ölkə ərazisinin neçə %-i meşəliklərlə örtülmüşdür

- A) 0.095
- B) 0.115**
- C) 0.215
- D) 0.315
- E) 0.045

**233) Sual:**Meşəliklər hansı səbəbə görə torpağın eroziyasının yayılmasını ləngidir

- A) buzluqların artması
- B) külək və su yolu ilə**
- C) su ilə eroziya
- D) külək yolu ilə
- E) qızmar günəş

**234) Sual:**Yer kürəsində iqlim dəyişmələrinə (istiləşmə) iki (2) hadisə nəticəsində baş verir

- A) suyun və torpağın çirkləndirilməsi
- B) təbii və insan fəaliyyəti**

- C) təbii iqlim dəyişikliyi
- D) təbii və insan fəaliyyəti
- E) suyun duzlaşması və quruması

**235) Sual:**BMT-nin “İqlim dəyişmələri üzrə çərçivə konvensiyası” hansı ilə təsadüf edir

- A) 1993-cü ilə
- B) 2000-ci ilə**
- C) 1948-ci il
- D) 2010-cu ilə
- E) 1960-cı ilə

**236) Sual:**Aşağıdakı məlumatlar verilmişdir: 1) İşçilərin aylıq əmək haqqı fondu – 165 min man 2) işçilərin orta aylıq sayı – 650 nəfər Orta aylıq əmək haqqının səviyyəsini hesablayın

- A) 350 man
- B) 254 man**
- C) 300 man
- D) 320 man
- E) 280 man

**237) Sual:**Şirkətin fəaliyyəti haqqında aşağıdakı şərti məlumatlar verilmişdir: 1) İşlənmiş adam-günlər - 8000 2) İşlənmiş adam-saatlar - 60000 Şirkətin iş gününün müddətini ( uzunluğunu) hesablayın:

- A) 7.8
- B) 7.5**
- C) 7.6
- D) 8.5
- E) 8.6

**238) Sual:**Ərazinin meşəlik əmsalı necə hesablanır?

- A) Kök üstə olan meşə materiallarının həcmnin bölgə əhalinin sayına olan nisbəti kimi
- B) Meşəlik sahənin regionun ümumi sahəsinə nisbəti kimi**
- C) Regionun meşə ilə əhatə olunmuş sahəsinin region əhalisinin ümumi sayına nisbəti kimi



- D) Meşəlik sahənin regionun əhalisinin ümumi sayına nisbəti kimi
- E) Meşə materiallarının həcmnin region əhalisinin ümumi sayına olan nisbəti kimi

**239) Sual:**2009-cu ildə regionun ümumi ərazisində meşə örtüyünün tutduğu sahənin xüsusi çəkisi 23% , 2014-cü ildə isə 29,2% təşkil etmişdir. Göstərilən dövr ərzində meşə sahəsinin dəyişməsi səviyyəsini müəyyən edin:

- A) 1.187
- B) 1.27**
- C) 1.112
- D) 1.14
- E) 1.17

**240) Sual:**Əhalinin hər nəfərinə düşən meşə materialları (m<sup>3</sup>) necə hesablanır

- A) İl ərzində meşə materiallarının ümumi mütləq artımını əsas dövrdəki meşəlik sahəsinə bölməklə
- B) Meşəlik ərazidə kök üstə olan meşə materiallarının m<sup>3</sup> –la həcmi həmin ərazidə yaşayan əhalinin sayına bölməklə**
- C) Regionun sahəsinə regionun ümumi sahəsinə bölməklə
- D) Regionun meşəlik ilə əhatə olunmuş sahəsinin regionda yaşayan əhalinin ümumi sayına bölməklə
- E) Meşəliklərin hesabat dövründəki sahəsindən əsas dövrdəki sahəsinə çıxmaqla

**241) Sual:**Meşəlik sahəsinin ümumi mütləq artımı neçə hesablanır?

- A) Meşəliklərin hesabat dövründəki sahəsindən əsas dövrdəki sahəsinə çıxmaqla
- B) İl ərzində meşə materiallarının ümumi mütləq artımını əsas dövrdəki meşəlik sahəsinə bölməklə**
- C) Regionun meşəlik sahəsinə regionun ümumi sahəsinə bölməklə
- D) Regionun meşəlik ilə əhatə olunmuş sahəsinin regionda yaşayan əhalinin ümumi sayına bölməklə
- E) Meşəlik ərazidə kök üstə olan meşə materiallarının m<sup>3</sup> –la həcmi həmin ərazidə yaşayan əhalinin sayına bölməklə

**242) Sual:**Hər hektar meşə sahəsinə düşən meşə materiallarının əlavə mütləq artımı necə hesablanır?

- A) İl ərzində meşə materiallarının ümumi mütləq artımını əsas dövrdəki meşəlik sahəsinə bölməklə
- B) müəssisələrin hesabat dövründəki sahəsindən əsas dövrdəki sahəsinə çıxmaqla**
- C) Regionun meşəlik sahəsinə regionun ümumi sahəsinə bölməklə
- D) Regionun meşəlik ilə əhatə olunmuş sahəsinin regionda yaşayan əhalinin ümumi sayına bölməklə
- E) Meşəlik ərazidə kök üstə olan meşə materiallarının m<sup>3</sup> –la həcmi həmin ərazidə yaşayan əhalinin sayına bölməklə

**243) Sual:** Əhalinin hər nəfərinə düşən meşəlik sahəsi necə hesablanır?

- A) İl ərzində meşə materiallarının ümumi mütləq sahəsinə bölməklə
- B) Regionun meşəlik ilə əhatə olunmuş sahəsinin regionda yaşayan əhalinin ümumi sayına bölməklə**
- C) Regionun meşəlik sahəsinə regionun ümumi sahəsinə bölməklə
- D) Meşəlik ərazidə kök üstə olan meşə materiallarının m<sup>3</sup> –la həcmi həmin ərazidə yaşayan əhalinin sayına bölməklə
- E) Meşəliklərin hesabat dövründəki sahəsindən əsas dövrdəki sahəni çıxmaqla

**244) Sual:** Meşə ehtiyatlarının vəziyyəti, istifadə qorunması statistikanın göstəriciləri hansılardır

- A) meşələrin qıtlığı
- B) bütün cavablar doğrudur**
- C) meşə ehtiyatlarının mövcudluğu
- D) meşələrin hərəkəti və qorunması
- E) meşələrin bərpası

**245) Sual:** Hesabat məlumatları meşə hesabat formalarında nəzərdə tutulmuş hansı ölçü vahidlərində verilir

- A) km<sup>2</sup> –lə
- B) nəzərdə tutulmuş ölçü vahidində**
- C) ədətlə
- D) km-lə
- E) m<sup>3</sup> –la

**246) Sual:** Meşə bərpası tədbirlərinin aparılması haqqında hesabatın nömrəsi (№)

- A) 2- mt №-li
- B) 1- mt №-li**
- C) 3 –mt №-li
- D) 5- mt №-li
- E) 4- mt №-li

**247) Sual:** Regionda meşələrlə örtülü sahələrin 80 min m<sup>2</sup>, həmin ərazidə yaşayan əhalinin 400 min nəfər olduğunu bilərək əhalinin hər nəfərinə düşən meşəlik sahəsinə hesablayın:

- A) 1,2 km<sup>2</sup>
- B) 0,2 km<sup>2</sup>**
- C) 0,1 km<sup>2</sup>
- D) 2 km<sup>2</sup>
- E) 1,1 km<sup>2</sup>

**248) Sual:**Regionda meşələrlə örtülü sahənin 50 min m<sup>2</sup> həmin ərazidə yaşayan əhalinin 500 min nəfər olduğunun bilərək əhalinin hər həfərinə düşən meşəlik sahəsini hesablayın:

- A) 1,2 km<sup>2</sup>
- B) 0,1 km<sup>2</sup>**
- C) 0,2 km<sup>2</sup>
- D) 2 km<sup>2</sup>
- E) 1,1 km<sup>2</sup>

**249) Sual:**Ümumi sahəsi 250 min m<sup>2</sup> olan regionda meşələrlə örtülü sahə 80 min m<sup>2</sup> –a bərabərdir. Ərazinin meşəlik göstəricisini hesablayın:

- A) 0.39
- B) 0.32**
- C) 0.3
- D) 0.37
- E) 0.35

**250) Sual:**Ümumi sahəsi 200 min m<sup>2</sup> olan regionda meşələrlə örtülü sahə 50 min m<sup>2</sup> –a bərabərdir. Ərazinin meşəlik göstəricisini hesablayın:

- A) 0.28
- B) 0.25**
- C) 0.22
- D) 0.3
- E) 0.4

**251) Sual:**Regionun meşə ilə əhatə olunmuş sahəsi 40 min m<sup>2</sup> , həmin regionda yaşayan əhalinin ümumi sayının 288 min nəfər olduğunu bilərək , əhalinin hər nəfərinə düşən meşəlik sahəni hesablayın

- A) 0,34 km<sup>2</sup>

- B) 0,14 km<sup>2</sup>
- C) 0,2 km<sup>2</sup>
- D) 0,24 km<sup>2</sup>
- E) 0,28 km<sup>2</sup>

**252) Sual:**5-mt mt №-li hesabat nəyə aiddir

- A) meşə səpini və əkininə dair
- B) meşə yanğınları haqqında hesabat**
- C) meşəqırmaya aid
- D) meşəyə xidmət və sanitariya
- E) meşə bərpası tədbirlərinə dair

**253) Sual:**Meşəlik sahənin regionun ümumi sahəsinə olan nisbəti göstəricisinin adı

- A) meşə sahəsinin mütləq artımı
- B) ərazinin meşəlilik göstəricisi**
- C) ərazinin meşə sıxlığı
- D) hər nərəfə düşən meşə sahəsi
- E) meşə ilə örtülmüş sahə

**254) Sual:**Regionun meşə ilə əhatə olunmuş sahəsinin region əhalisinin ümumi sayına olan nisbəti hansı göstəricidir

- A) əhalinin hər 10 000 nəfərinə düşən meşə sahəsi
- B) əhalinin hər nərəfinə düşən meşə sahəsi**
- C) ərazinin meşəliliyi
- D) ərazinin sıxlığı
- E) əhalinin hər 1000 nəfərinə düşən

**255) Sual:**Kök üstə olan meşə materiallarının həcmi (m<sup>3</sup> ) bölgə əhalisinin sayına olan nisbəti necə adlanır

- A) əhalinin 10 000 nəfərinə düşən meşə materialı
- B) əhalinin hər nərəfinə düşən meşə materialı**
- C) oduncağın xüsusi çəkisi
- D) meşənin odun tutumu

E) əhalinin 1000 nəfərinə düşən meşə materialı

**256) Sual:**2005-ci ildə Azərbaycanın ümumi ərazisində meşə örtüyünün tutduğu sahənin xüsusi çəkisi 33% , 2010-cu ildə isə 38,2%-ni təşkil etmişdir. Göstərilən dövr ərzində meşə sahəsinin dəyişməsi səviyyəsini müəyyən edin.

A) 0.215

**B) 0.052**

C) 0.059

D) 0.049

E) 0.067

**257) Sual:**2005-ci ildə Azərbaycan ərazisində meşə örtüyünün sahəsi 35%, 2012-ci ildə isə 39,4% təşkil etmişdir. Həmin dövr ərzində meşə sahəsi necə dəyişmişdir

A) 0.825

**B) 1.129**

C) 1.14

D) 1.79

E) 0.734

**258) Sual:**2005-ci ildə Azərbaycan ərazisində meşə örtüyünün sahəsi 32%, 2012-ci ildə isə 36 % təşkil etmişdir. Həmin dövr ərzində meşə sahəsi necə dəyişmişdir

A) 1.05

**B) 1.125**

C) 1.303

D) 1.401

E) 1.1

**259) Sual:**Təbii özəlliyi qoruma ərazilər ( akvatoriyalar) necə adlanır

A) xüsusi qoruyucu zolaqlar

**B) qoruq**

C) canlı heyvanların qorunması

D) cansız aləmin qorunması

E) xüsusi qoruyucu sədd

**260) Sual:**Bütünlüklə təsərrüfat dövriyyəindən çıxarılan qoruq sahələrinə daxildir

A) vəhşi heyvan yetişdirmə məntəqələri

**B)** yaşıllıqlar, qoruqlar, ovçuluq təsərrüfatı , milli park və bulvarlar , vəhşi heyvan yetişdirmə məntəqələri

C) qoruqlar, ovçuluq təsərrüfatı

D) yasaqlıq və ovçuluq təsərrüfatı

E) milli park və bulvarlar

**261) Sual:**“Yasaqlıq” bütün təbii kompleks deyil , onun ayrı-ayrı komponentlərinin mühafizəsidir. Bu komponentlərə:

A) tarixi –xatirə əhəmiyyətli ərazilər daxildir

**B)** bütün cavablar doğrudur

C) bitgi örtüyü daxildir

D) heyvan və quş aləmi daxildir

E) göllər və faydalı qazıntılar daxildir

**262) Sual:**Yasaqlıqlar daimidir, yoxsa müəyyən müddətə yaradılır

A) 80-100 ilədək yaradılır

**B)** 10-20 ilədək yaradılır

C) daimidir

D) 50-60 ilədək yaradılır

E) 30-50 ilədək yaradılır

**263) Sual:**Yasaqlıqlar hansı məqsəd üçün yaradılır. Təbii cəhətdən əlverişli şəraitdə.....

A) çay hövzəsinin qorunması

**B)** flora və fauna növlərinin mühafizəsi

C) bitgi növlərinin mühafizəsi

D) heyvan növlərinin mühafizəsi

E) daş və yataq növünün qorunması

**264) Sual:**Dünyada ən böyük milli park Afrikanın hansı ərazisində yerləşir

- A) mərkəzi Malidə
- B) mərkəzi Kalaxarskda**
- C) kolonxoyda mərkəz
- D) ölü dəniz ərazisində
- E) mərkəzi Anqolada

**265) Sual:**Almaniyada kommunal su təchizatı və çirkab suların axıdılması işi iki istiqamətdə aparılır. Onlar

- A) kommunal su ehtiyatı
- B) kommunal su təchizatı və çirkab suların kommunal uzaqlaşdırılması**
- C) məişət su təchizatı və ehtiyatı
- D) çirkab su axını və təmizliyi
- E) çirkab suyun filtirlənməsi

**266) Sual:**Flora və fauna orqanizmlərinin qida zəncirində yığılıb qalan hansı toksik maddədir

- A) anaerobik
- B) ağır metallar**
- C) aerob
- D) aytgen nüvələr
- E) aerasiya

**267) Sual:**Sututarın dibində yaşayan bitki və heyvan orqanizmlərinin elmi adı

- A) bərk tullantılar
- B) bentos**
- C) bərk qalıq
- D) bərpa olunan
- E) bioloji müxtəliflik

**268) Sual:**Canlı orqanizmlərin toxumalarında zərərli maddələrin elementlərinin və birləşmələrinin yığılıb qalmasının adı

- A) bakterisid
- B) bioloji akkumulyasiya**
- C) bioloji dövran

D) bioloji etalon

**269) Sual:**Müəyyən bir zona üçün səciyyəvi olan genetik, növ və ekoloji sistem müxtəlifliyinin diapazonun elmi adı

A) bioqaz

**B) bakterialar**

C) benzopiren

D) bioloji etalon

**270) Sual:**Növlərin sayı ilə fərdilərin əhəmiyyətlik kəmiyyətləri arasındakı nisbətə ifadə olunan növlərin müxtəliflik dərəcəsi göstəricisinin adı

A) biota

**B) bioloji müxtəliflik**

C) biotop

D) cod su

E) biosid

**271) Sual:**Dünyada ən böyük milli parkın yerləşdiyi qitə

A) şimali Amerika

**B) Afrika (mərkəzi)**

C) mərkəzi Avropa

D) mərkəzi Asiya

E) mərkəzi Amerika

**272) Sual:**Yer kürəsinin bitki aləmi aşağıdakı qruplara bölünür

A) mürəkkəb quruluşlu ali bitki aləmi

**B) sadə quruluşlu ibtidai bitkilər , mürəkkəb quruluşlu ali bitki aləmi**

C) sadə quruluşlu ibtidai bitkilər

D) qıtlığı olan bitkilər aləmi

E) sadə quruluşlu ibtidai bitkilər , mürəkkəb quruluşlu ali bitki aləmi

**273) Sual:**İbtidai bitkilərin quruluş forması

A) üfunətvericidir



- B)** sadə gövdədən ibarətdir
- C) yarpaqdan ibarətdir
- D) çılpaq təbiətlidir
- E) tikanlıdır

**274) Sual:**Mürəkkəb quruluşlu ali bitkilər hansı vegetativ orqanlara malikdir

- A) çopurlu və tüklü gövdə
- B)** kök, gövdə və yarpaq
- C) gövdə və yarpaq
- D) yarpaq
- E) şaquli gövdə və yarpaq

**275) Sual:**Qafqazda olan 156 bitki ailəsindən neçəsi Azərbaycanda bitir

- A) 100-ü
- B)** 125-i
- C) 150-si
- D) 145-i
- E) 105-i

**276) Sual:**Qafqazda olan 1286 bitki növündən neçəsi Azərbaycanda bitir

- A) 850-si
- B)** 920-si
- C) 1100-ü
- D) 1020-si
- E) 800-ü

**277) Sual:**Ekoloji sistemin canlı komponenti necə adlanır

- A) biotop
- B)** biota
- C) biosit
- D) biosfera

E) botanika pestisidi

**278) Sual:**Canlı orqanizimlərin müəyyən qrupunun yaşadığı sahəyə verilən elmi ad

A) Biosfera

**B) biotop**

C) biota

D) biosit

E) bulanlıq əmsalı

**279) Sual:**Bütün heyvanat aləminə verilən elmi ad

A) dovşan

**B) fauna**

C) flora

D) firəngiz

E) piyon

**280) Sual:**Bütün bitki aləminə verilən elmi ad

A) foyiprosesi

**B) flora**

C) fauna

D) filtirat

E) qloriya

**281) Sual:**Yer kürəsində 500 minə yaxın ibtidai və ali bitkilərdən neçə növünə Azərbaycanda rast gəlinir

A) 1500.0

**B) 4100.0**

C) 1200.0

D) 2360.0

E) 3150.0

**282) Sual:**Ovçu insaf eylə keçmə bu düzdən, o ellər qızını ayırma bizdən şerini yazan şair

- A) Azafli aşıq
- B) Səməd Vurğun**
- C) Nazim Hikmət
- D) Cəfər Cabbarlı
- E) Süleyman Rüstəm

**283) Sual:** Ovçuluq təsərrüfatına dair hesabatın №-si

- A) 7-P (ovçuluq)
- B) 2-TP (ovçuluq)**
- C) 11 (ovçuluq)
- D) 2-T(ovçuluq)
- E) 1-TH (ovçuluq)

**284) Sual:** Yer səthinin qabığı altında olan və istifadə edilə bilən sahənin adı

- A) yerin quru sahəsi
- B) yerin təki**
- C) yer süxuru
- D) yer layı
- E) yerin münbit qatı

**285) Sual:** Yaşlı bitkilərin karbon 4-oksiddən qlikoza almaq üçün işıq enerjisini udaraq, oksigeni əlavə məhsul kimi ifraz edən kimyəvi proses

- A) genin təlabatı
- B) fotosintez**
- C) fon radiyasiyası
- D) ftorlu karbon
- E) etorlu karbon

**286) Sual:** Bitki və heyvan orqanizmlərinin nəsildən-nəsilə keçməsi əlamətinin elmi adı

- A) foyi prosesi
- B) gen**
- C) geoloji təhlükə

- D) ftorid
- E) gibril

**287) Sual:** Bitki aləminin alternativ növlərinin yaradılması və yaxud Frankenşteyn ərzağı necə adlanır

- A) genetika
- B) gennomodifikasiya**
- C) sintez olunma
- D) metastas
- E) mutastas

**288) Sual:** Son 50 ildə təbiətdə rast gəlinməyən bitki və canlı aləmə verilən ad

- A) itməkdə olan növ
- B) yox olmuş növ**
- C) yuxuya dalmış növ
- D) qış yuxusunda olan növ
- E) genlənmiş növ

**289) Sual:** Kəmiyyət baxımından təbii sərvətlərlə qarşılıqlı münasibətdə olan təbii amillərə daxildir

- A) bitki və təbii minerallar
- B) torpaq, meşə və su ehtiyatları , atmosfer və heyvan ehtiyatları , bitki və təbii minerallar**
- C) torpaq, meşə və su ehtiyatları
- D) atmosfer və heyvan ehtiyatları
- E) mineral və qeyri mineral təbii sərvətlər

**290) Sual:** Təbii sərvətlər statistikasının predmeti hansı proseslərin kəmiyyət və keyfiyyətini öyrənir

- A) təbii proseslərin və antropogen amillərin təsirinin
- B) bütün cavablar doğrudur**
- C) təbii sərvət və onun komponentlərinin
- D) təbii sərvətlərin vəziyyətinin
- E) təbii sərvətlərin istifadəsinin

**291) Sual:**Təbii ehtiyatlar statistikasının öyrəndiyi obyektı göstərin

- A) yer təkindəki filiz yataqlar
- B) təbii sərvətlərin özləri**
- C) təbii sərvətin bəzi komponenti
- D) mineral təbii sərvətlər
- E) qeyri-mineral sərvətlər

**292) Sual:**Təbii sərvət statistikasında tətbiq edilən əsas qruplaşdırmalar hansılardır

- A) kəşf edilmə dərəcəsinə görə və regionlar üzrə
- B) mülkiyyət formasına görə və təzələnmə bilən və bilməyənlər, istehsal olunan və olunmayanlar, tərkib üsurləri və təyinatına görə, kəşf edilmə dərəcəsinə görə və regionlar üzrə**
- C) təzələnmə bilən və bilməyənlər
- D) istehsal olunan və olunmayanlar
- E) tərkib üsurləri və təyinatına görə

**293) Sual:**Dağ-texniki şəraitlərinə görə, bərk faydalı qazıntıya görə yataqlar aşağıdakı kateqoriyaya bölünür

- A) K0 ,K1, T1 , S1
- B) A, B, S1 , S2**
- C) A, B, T1 , T2
- D) T1 , T2, S1 , S2
- E) S1 , T1 , K0 ,K1

**294) Sual:**A” kateqoriyasına aid olan ehtiyatlar hansı tələbləri ödəməlidir

- A) yataqların sərhəddinin müəyyən edilməsi
- B) yataqların yerləşməsi, forması və texnoloji xüsusiyyətləri**
- C) yatağın tipi, həcmi və səmərəli qalınlığı
- D) kəşfiyyat işi aparılmışdır
- E) əvvəlcədən qiymətləndirilməsi üçün sahəsi açılmış yataqlar

**295) Sual:**Yataqların yerləşməsi, forması və faydalı qazıntıların texnoloji xüsusiyyətlərinin müəyyən edilməsi kateqoriyası

- A) B2

- B) A
- C) B
- D) S1
- E) S2

**296) Sual:**Faydalı qazıntı yataqlarının tükənməsinin qiymətləndirilməsi üçün təklif olunan konsepsiya hansı göstərici ilə ifadə olunur

- A) Ekstensivlik
- B) istehlak dəyəri**
- C) həyatilik indeksi
- D) iqtisadi amillər
- E) intensivlik

**297) Sual:**İqtisadi əsaslığın artması ilə ehtiyatların hasilatının geoloji ehtimallı amillər üzrə tutuşdurulan ikiölçülü sxeminin adı

- A) Qusman sxemi
- B) Mak-Kelvi sxemi**
- C) Reşteyin sxemi
- D) Fiqaro sxemi
- E) Fifaro sxemi

**298) Sual:**Faydalı qazıntı ehtiyatlarının mövcudluğu və ehtiyat göstəriciləri hansı sənəddə əks olunur

- A) 18 №-li əsaslı tikinti
- B) faydalı qazıntı ehtiyatları balansı**
- C) 1 №-li geoloji kəşfiyyat
- D) 70-TQ №-li hesabat
- E) 18 №-li əsaslı tikinti

**299) Sual:**A+B və ya A+B+S1 kateqoriyalı balans ehtiyatları ilə təmin olunma göstəricisi ehtiyatların həcmnin müəssisənin illik gücünə bölünməsindən alınan ədəd nəyə vurulur

- A) ehtiyat komponentlərinə
- B) çıxarılan ehtiyatın həcminə**
- C) ərazinin sahəsinə (m<sup>2</sup>)

- D) yerləşmə qatına(m)
- E) yaranmış itkilərin həcmi

**300) Sual:**Balans (A+B və A+B+ S1) ehtiyatları ilə təmin olunma dərəcəsi ilə yanaşı hesablanan digər göstəricinin adı

- A) mürəkkəb qarşılıq əmsalı
- B) ehtiyatların itkisi əmsalı**
- C) ehtiyatların quruluşu əmsalı
- D) ehtiyatlar həcmi əmsalı
- E) ehtiyatların qarışıq əmsalı

**301) Sual:**Hasil edilmə zamanı faydalı qazıntıların çıxarılması haqqında 70 –TQ №-li illik hesabatın neçə göstəricisi var

- A) 9.0
- B) 5.0**
- C) 3.0
- D) 2.0
- E) 7.0

**302) Sual:**70 –TQ №-li faydalı qazıntılara dair hesabatın göstəriləri hansılardır

- A) tam çıxarılmış sahədə normadan artıq itgilərin həcmi
- B) normadan artıq itgilərə görə əlavə ödəniş məbləği, çıxarılmış ehtiyatın həcmi, çıxarılma zamanı itgilərin xüsusi çəkisi (%),kasıblaşdırıcı süxurların həcmi və xüsusi çəkisi, tam çıxarılmış sahədə normadan artıq itgilərin həcmi**
- C) çıxarılmış ehtiyatın həcmi
- D) çıxarılma zamanı itgilərin xüsusi çəkisi (%)
- E) kasıblaşdırıcı süxurların həcmi və xüsusi çəkisi

**303) Sual:**Hasil edilmiş faydalı qazıntının həcmi, müəyyən olunan nəmliyə görə hansı düsturla hesablanır

- A)  $Dbal = Dhəq/100+Wba1$
- B)  $Dbal = Df \times (100- Wf / 100- Wbal)$**
- C)  $Dbal = Dr /100- Whəq$
- D)  $Dbal = Dr /100- Wbal$
- E)  $Dbal = Dhəq/100+ Whəq$

**304) Sual:** Bioloji, fiziki-kimyəvi ya da mexaniki təmizləmə kompleks qurğular sistemi nə adlanır

- A) sorucu qurğular sistemi
- B) stansiya**
- C) müəssisə
- D) yarımkeçirici qurğu sistemi
- E) təmizləyici mühərriklər

**305) Sual:** Ehtiyatların azalmasının iqtisadi dəyərini müəyyən etmək üçün ekoloji uçot sistemində qiymətləndirmə metodu

- A) üzücü qiymət üsulu
- B) qəti qiymət üsulu**
- C) ekspert üsulu
- D) ekspertiza üsulu
- E) şübhəli qiymət üsulu

**306) Sual:** Orta günlük əmək haqqı indeksinin 26% artdığını və iş gününün orta uzunluğunun dinamikasının 1,05 təşkil etdiyini bilərək orta saatlıq əmək haqqı indeksinin müəyyən edin:

- A) Dəyişilməz almışdır
- B) 20% artmışdır**
- C) 15% azalmışdır
- D) 5% artmışdır
- E) 21 % təşkil etmişdir

**307) Sual:** Orta saatlıq əmək haqqı indeksinin 20%, orta günlük əmək haqqı indeksinin 26% artdığını bilərək iş gününün orta faktiki uzunluğu indeksinin müəyyən edin:

- A) Dəyişilməz almışdır
- B) 5% artmışdır;**
- C) 26% artmışdır
- D) 15% azalmışdır
- E) 46 % təşkil etmişdir



**308) Sual:**Orta saatlıq əmək haqqı indeksinin 20%, iş gününün orta faktiki uzunluğu indeksinin 1,05 təşkil etdiyini bilərək orta günlük əmək haqqının dinamikasını müəyyən edin:

- A) Dəyişilməz almışdır
- B) 26% artmışdır**
- C) 15% artmışdır
- D) 25% azalmışdır
- E) 21,05% təşkil etmişdir

**309) Sual:**Firma üzrə yanvar ayında işçilərin orta siyahı sayı 56 nəfər, orta günlük əmək haqqının məbləğinin isə 68 manat olduğu məlum olmuşdur. Aylıq əmək haqqı fondunu tapın:

- A) 3808 manat
- B) 118048 manat**
- C) 114240 manat
- D) 120560 manat
- E) 118000 manat

**310) Sual:**Aylıq əmək haqqının 250 min manat, işlənmiş adam-günlərin sayının 4000 olduğunu bilərək orta günlük əmək haqqının səviyyəsini tapın:

- A) 10 manat
- B) 62,5 manat**
- C) 25,4 manat
- D) 100,0 manat
- E) 6,25 manat

**311) Sual:**Müəssisə üzrə aylıq əmək haqqı fondu 125 min manat, işçilərin orta siyahı sayı 250 nəfər olduğunu bilərək, orta aylıq əmək haqqının səviyyəsini müəyyənləşdirin:

- A) 250 manat
- B) 500 manat**
- C) 125 manat
- D) 312,50 manat
- E) 4500 manat

**312) Sual:**2010-cu ildə müəssisə üzrə orta aylıq əmək haqqının 340 manat, işçilərin orta aylıq siyahı sayı isə 75 nəfər olduğunu bilərək illik əmək haqqı fondunu hesablayın:

A) 250000 manat

**B) 306000 manat**

C) 25500 manat

D) 300000 manat

E) 255000 manat

**313) Sual:**İstehlak qiymətləri indeksinin 1.6 olduğunu bilərək manatın alıcılıq qabiliyyəti indeksini tapın:

A) 0.64

**B) 0.62**

C) 0.94

D) 0.82

E) 1.0

**314) Sual:**Nominal əmək haqqı indeksinin 1,05, real əmək haqqı indeksini isə 0,84 olduğunu bilərək manatın alıcılıq qabiliyyəti indeksini tapın:

A) 1.11

**B) 0.8**

C) 1.25

D) 0.85

E) 1.89

**315) Sual:**Dəyişən tərkibli əmək haqqı indeksinin 1,45, sabit tərkibli indekstdən isə 1,16 dəfə böyük olduğunu bilərək quruluşdəyişməsi indeksini hesablayın:

A) 0.29

**B) 1.16**

C) 1.68

D) 1.25

E) 1.45

**316) Sual:**2012-ci ildə orta aylıq əmək haqqı 250 manat, 2013-cü ildə isə 300 manat təşkil etmişdir. Əmək haqqının nisbi artımını müəyyənləşdirin:

- A) 1.2
- B) 0.2**
- C) 50 manat
- D) 1.2
- E) 0.5

**317) Sual:**Hesabat dövründə baza dövrü ilə müqayisədə işçilərin sayı 4,5%, işçilərin orta aylıq əmək haqqı isə 10%artmışdır.Əmək haqqı fondunun dinamikasını müəyyən edin.

- A) 10 qat dəyişilər
- B) 15% artar**
- C) 15 dəfə artar
- D) 4,5% azalar
- E) 10 dəfə azalar

**318) Sual:**Emal zamanı təbii qazdan digər maddələrin çıxarılması haqqında illik hesabatda (31-TQ №-li) helium ehtiyatı hansı düsturla hesablanır

- A)  $h = E \times M / 100$
- B)  $E = 10 \times h \times M$**
- C)  $M = E \times h / 10$
- D)  $E = 10 \times h - M$
- E)  $H = 10 \times E \times M$

**319) Sual:**Təbii və yanaşı qazın tərkibində olan kükürdün ehtiyatının həcmi bu düsturla hesablanır

- A)  $E = 10 \times h - M$
- B)  $E = 0,0135 \times h \times M$**
- C)  $E = 10 \times h \times M$
- D)  $E = 10 \times h \times M \times X\%$
- E)  $M = (M_1 \cdot h_1 \cdot M_2 \times h_2 + \dots \cdot M_n h_n / h)$

**320) Sual:**Faydalı qazıntılarda tərkibində kükürd ehtiyatı bu düsturla hesablanır

- A)  $M = M_1 \cdot h_1 \times \dots \cdot M_n / h$
- B)  $E = 0,0135 \times h \times M$**

- C)  $E = 10 \times h \times M$
- D)  $E = 10 \times h \times M \times X\check{C}$
- E)  $M = M_1 \cdot h_1 \cdot \dots \cdot M_n \times h_n$

**321) Sual:**Faydalı qazıntıların tərkibində etan, propan, butan, pentan və s. Həcmi bu düsturla hesablanır

- A)  $M = X\check{C} / h \times M\check{C}$
- B)  $E = 10 \times h \times M \times X\check{C}$**
- C)  $E = 10 \times h \times M$
- D)  $E = 0,0135 \times h \times M$
- E)  $M = M\check{C} / X\check{C} \times h$

**322) Sual:**Müəssisədə bir neçə yataqdan daxil olan qazın emalı zamanı tərkibində digər komponentlərin orta miqdarı bu düsturla hesablanır

- A)  $E = 10 \cdot h \cdot 1,35 / X\check{C}$
- B)  $M = M_1 \times h_1 \times M_2 \times h_2 + \dots + M_n \times h_n / h$**
- C)  $M = X\check{C} / M\check{C} \times h / M_n \times h_n$
- D)  $M = M\check{C} / h \times 0,150$
- E)  $E = 10 \cdot h \cdot M$

**323) Sual:**Texnoloji emal zamanı faydalı qazıntılardan istifadəsinə dair 71-TQN<sub>ə</sub>-li hesabatda Toksiki tullantılar dörd sinifə bölünür

- A) yüksək, mötədil və az təhlükəli
- B) fəvqaladə, mötədil, az və yüksək təhlükəli**
- C) fəvqaladə (yüksək) təhlükəli
- D) yüksək və mötədil təhlükəli
- E) mötədil və az təhlükəli

**324) Sual:**Toksiki maddələr neçə sinifə bölünür

- A) 6 sinifə
- B) 4 sinifə**
- C) 5 sinifə
- D) 2 sinifə
- E) 3 sinifə

**325) Sual:**Tullantılardan istifadənin yaxşılaşdırılması və zərərli təsirinin azaldılması üzrə tədbirlərin səmərəliliyi göstəriciləri bunlardır. Tullantıların.....

- A) emalından alınan məhsulun çeşidinin genişləndirilməsi
- B) bütün cavablar doğrudur**
- C) utilləşdirmə əmsalı
- D) istifadəsi hesabına qənaət olunan xammal
- E) istehsalından alınan məhsulun dəyəri və rentabelliği

**326) Sual:**Yığılan tullantıların illik ümumi həcmnin hesablanması düsturu

- A)  $P=p/m$
- B)  $Q=p \cdot m$**
- C)  $Q=P/m$
- D)  $P=Q/m$
- E)  $M=P/Q$

**327) Sual:**2-tk (toksiki tullantılar) №-li hesabatda istifadə olunan anlayışlar hansılardır

- A) təbii qasırğa tullantıları
- B) toksiki,istehsal, istehlak tullantıları**
- C) istehlak tullantıları
- D) istehsal tullantıları
- E) təbii külək tullantıları

**328) Sual:**Toksik istehsal və istehlak tullantıları təhlükəliliyinə görə neçə dərəcəyə bölünür

- A) 1 dərəcə
- B) 4 dərəcə**
- C) 5 dərəcə
- D) 3 dərəcə
- E) 2 dərəcə

**329) Sual:**Toksik istehsal və istehlak tullantılarının 4 təhlükəlilik dərəcələri necə adlanır

- A) qismən dərəcədə təhlükəli
- B) orta dərəcədə təhlükəli , son dərəcə təhlükəli , qismən dərəcədə təhlükəli**
- C) son dərəcə təhlükəli
- D) yüksək dərəcədə təhlükələri
- E) orta dərəcədə təhlükəli

**330) Sual:**Rütubətliyi az olan yararsız (təhlükəli) materiala verilmiş ad

- A) bioloji akkumulyasiya
- B) bərk tullantılar**
- C) bioloji etalon
- D) bərk maye
- E) bərk qalıq

**331) Sual:**Müəssisədə işçiləin sayı ilin əvvəlinə 1156 nəfər, ilin axırına 1258 nəfər, işə qəbul olunanların sayı isə 45 nəfər olmuşdur. İşə qəbul üzrə dövriyyə əmsalını hesablamalı.

- A) 1.112
- B) 0.037**
- C) 1.037
- D) 0.039
- E) 0.035

**332) Sual:**Müəssisədə işçiləin sayı ilin əvvəlinə 1156 nəfər, ilin axırına 1258 nəfər, işə qəbul olunanların sayı isə 45 nəfər olmuşdur. Orta illik siyahı sayını hesablamalı.

- A) 1229 nəfər
- B) 1207 nəfər**
- C) 1088 nəfər
- D) 1168 nəfər
- E) 1454 nəfər

**333) Sual:**Aşağıdakı məlumat əsasında işə qəbul üzrə dövriyyə əmsalını hesablayın: İşə qəbul edilənlərin sayı – 120 nəfər İşdən çıxanların sayı – 130 nəfər Öz arzusu ilə işdən çıxanlar – 140 nəfər Əmək intizamını pozduğuna görə işdən çıxanlar – 125 nəfər İşçilərin orta siyahı sayı – 1500 nəfər

- A) 1.05
- B) 0.08**
- C) 0.09
- D) 0.11
- E) 0.06

**334) Sual:**Aşağıdakı şərti məlumatlar əsasında İşçi axını əmsalını hesablayın: İşə qəbul edilənlərin sayı – 20 nəfər İşdən çıxanların sayı – 30 nəfər Öz arzusu ilə işdən çıxanlar – 40 nəfər Əmək intizamını pozduğuna görə işdən çıxanlar – 25 nəfər İşçilərin orta siyahı sayı – 500 nəfər

- A) 0.08
- B) 0.13**
- C) 0.03
- D) 0.04
- E) 0.06

**335) Sual:**Aşağıdakı şərti məlumatlar əsasında İşə qəbul üzrə dövriyyə əmsalını hesablayın: İşə qəbul edilənlərin sayı – 20 nəfər İşdən çıxanların sayı – 30 nəfər Öz arzusu ilə işdən çıxanlar – 40 nəfər Əmək intizamını pozduğuna görə işdən çıxanlar – 25 nəfər İşçilərin orta siyahı sayı – 500 nəfər

- A) 0.05
- B) 0.04**
- C) 0.03
- D) 0.06
- E) 0.08

**336) Sual:**Aşağıdakı şərti məlumatlara əsasən orta aylıq əmək haqqının səviyyəsini hesablayın: 1.Aylıq əmək haqqı fondu ---- 60 min. manat; 2.İşçilərin orta siyahı sayı --- 300 nəfər; 3.İşlənmiş adam-günlər ----- 8 min; 4.İşlənmiş adam-saatlar ----- 80 min;

- A) 7,5 manat
- B) 0,75 manat**
- C) 220 manat
- D) 200 manat
- E) 250 manat

**337) Sual:**Hesabat dövründə baza dövrü ilə müqayisədə əmək haqqı fondunun həcmi 15%, işçilərin sayı isə 4,5% artmışdır. İşçilərin orta aylıq əmək haqqının dinamikasını müəyyən edin.

- A) İkiqat dəyişilər
- B) 10% artar**
- C) 10% azalar
- D) 15 dəfə artar
- E) 4,5 dəfə azalar

**338) Sual:**Sənaye tullantılarının təkrar emalının iqtisadi dəyəri nə ilə qiymətləndirilir:

- A) İstehsal qurğusunun normal iş rejimi ilə
- B) 1 ton məhsulunun maya dəyəri ilə**
- C) 1 ton məhsulun alınmasında enerji sərfi ilə
- D) 1 ton məhsulun keyfiyyət göstəricisi ilə
- E) Sərf olunan iş vaxtı ilə

**339) Sual:**İstehsalın zərərlik əmsalı necə hesablanır ?

- A) Bərk tullantıların ilkin həcmi sığışdırmadan sonrakı həcminə vurmaqla
- B) tullantıda olan çirkləndirici maddələrin kütləsinin hazır məhsulun həcminə olan nisbəti ilə**
- C) Bərk tullantıların ilkin həcmi sığışdırmadan sonrakı həcminə nisbəti ilə
- D) Su hövzəsində suyun həcminə daxil tullantıların suyun həcminə nisbəti ilə
- E) Tullantıda olan çirkləndirici maddələrin kütləsinin hazır məhsulun həcminə vurmaq

**340) Sual:**Tullantılar nə üçün təkrar emal olunur ?

- A) Litosferi təmiz saxlamaq üçün
- B) Təbii resurslardan istifadəni minimuma endirmək üçün ;**
- C) Xammala qənaət endirmək üçün ;
- D) Ekoloji sabitlik yaratmaq üçün ;
- E) Atmosferi təmiz saxlamaq üçün

**341) Sual:**Sənaye tullantıları ən çox hansı sahələrdə müşahidə olunur ?

- A) Faydalı qazıntı yataqlarının istismarında



- B) Dağ – mədən sənayesində
- C) Geoloji – kəşfiyyat işlərində
- D) Neft - qaz quyularının qazılmasında
- E) Geoloji axtarış işlərində

**342) Sual:**Hesabat dövründə əsas dövrə nisbətən emal olunmuş tullantıların həcmi 12% artmış, ona çəkilən xərc isə 6% azalmışdır. Emaldan keçmiş tullantıların həcmi necə dəyişmişdir

- A) 17% artmışdır
- B) 19 % artmışdır**
- C) 29% artmışdır
- D) 31% artmışdır
- E) 15% artmışdır

**343) Sual:**2010-cu ildə kimya müəssisəsi 6 yeni təmizləyici qurğu almışdır. Bir ədəd qurğunun topdansaş qiyəti 2300 manatdır. Gətirilməsi və quraşdırılması dəyəri 400 manat olmuşdur. Müəssisə 2012-ci ildə həmin konstruksiyadan olan daha 8 qurğu almış və quraşdırmışdır. Bu qurğuların dəyəri 9200 manat təşkil etmişdir. 2012-ci ilin sonuna cəmi qurğuların ilkin dəyərini hesablayın.

- A) 13450 man
- B) 23400 man**
- C) 22401 man
- D) 23950 man
- E) 11500 man

**344) Sual:**Tullantıların emalı avadanlığı 12 il işləmişdir. O, xidmət müddəti ərzində 3 dəfə əsaslı təmir olunmuş. Hər təmirin dəyəri 1200 manatdır. Avadanlığın ləğv dəyəri 100 manat, illik amortizasiya ayrılımlarının məbləği 1500 manat təşkil edir. Avadanlığın tam ilk dəyərini hesablayın.

- A) 22300 manat
- B) 21 500 manat**
- C) 20500 manat
- D) 19400 manat
- E) 18700 manat

**345) Sual:**Hesabat dövrü ilə müqayisədə əsas dövrdə emal edilmiş tullantıların həcmi 15% yüksəlmiş, onlara çəkilən xərc isə 8% azalmışdır. Emal olunmuş tullantıların həcmi necə dəyişmişdir

- A) 37% artmışdır
- B) 25% artmışdır**
- C) 15% artmışdır
- D) 17% artmışdır
- E) 12% artmışdır

**346) Sual:**2010-cu ildə kimya müəssisəsi 6 yeni təmizləyici qurğu almışdır. Bir ədəd qurğunun topdansatış qiyməti 2000 manatdır. Gətirilməsi və quraşdırılması dəyəri 400 manat olmuşdur. Müəssisə 2012-ci ildə həmin konstruksiyadan olan daha 8 qurğu almış və quraşdırmışdır. Bu qurğuların dəyəri 9200 manat təşkil etmişdir. 2012-ci ilin sonuna cəmi qurğuların ilkin dəyərini hesablayın

- A) 12200man
- B) 13320 man**
- C) 14400 man
- D) 13300 man
- E) 12400 man

**347) Sual:**Tullantıların emalı avadanlığı 12 il işləmişdir. O, xidmət müddəti ərzində 4 dəfə əsaslı təmir olunmuşdur. Hər təmirin dəyəri 1200 manatdır. Avadanlığın ləğv dəyəri 100 manatdır. İllik amortizasiya ayrılımlarının məbləği 1500 manat təşkil edir. Avadanlığın tam ilk dəyərini hesablayın

- A) 21500 manat
- B) 22 700 manat**
- C) 23 600 manat
- D) 20300 manat
- E) 21 100 manat

**348) Sual:**Hesabat dövrü ilə müqayisədə əsas dövrdə emal edilmiş tullantıların həcmi 10% yüksəlmiş, onlara çəkilən xərc isə 8% azalmışdır. Emal olunmuş tullantıların həcmi necə dəyişmişdir.

- A) 1.4
- B) 1.2**
- C) 1.5
- D) 1.3
- E) 1.1

**349) Sual:**Müəssisədə quraşdırılmış 750 qurğudan 200-i birinci növbədə, 350-si ikinci növbədə və 100-ü üçüncü növbədə işləmişdir. Müəssisədə 100 qurğu isə işləməmişdir. Növbəlik əmsalını hesablayın

- A) 2,5 növbə
- B) 1,6 növbə**
- C) 2,7 növbə
- D) 1,3 növbə
- E) 2,1 növbə

**350) Sual:**Tullantıları emal edici müəssisənin aldığı dəzgah 12 il işləmişdir. Bütün xidmət müddəti ərzində 5 dəfə əsaslı təmirdə olmuşdur. Hər bir təmirin dəyəri 600 manatdır. İllik amortizasiya ayırmalarının məbləği 800 manat olduğunu bilərək dəzgahın tam ilk dəyərini hesablayın.

- A) 15600 man
- B) 12 600 man**
- C) 13200 man
- D) 17300 man
- E) 18200man

**351) Sual:**Emal olunmuş tullantı məhsullarının hər vahidinə elektrik enerjisi 10% azalmış, elektrik enerjisinin qiyməti isə 2% ucuzlaşmışdır. Elektrik enerjisi isə olan məsrəfin necə dəyişdiyini təyin edin

- A) 1.3
- B) 1.09**
- C) 1.15
- D) 1.2
- E) 1.01

**352) Sual:**Noyabr ayında tullantıların emalı müəssisəninə 50 dəzgah quraşdırılmış (planda işləməsi nəzərdə tutulub 45 dəzgah) . Həqiqi işləmişdir -40 dəzgah. Həqiqi 12500 dəzgah / saat işlənmişdir. Müəssisənin həqiqi işlədiyi günlərin sayı 20 gündür. Müəssisə 2 növbədə işləyir. İş gününün uzunluğu 8 saatdır. Quraşdırılmış avadanlıqların rejim vaxt fondundan istifadə əmsalını təyin edin.

- A) 0,92 və ya 92%
- B) 0,71 və ya 71%**
- C) 0,52 və ya 52%
- D) 0,79 və ya 79%

E) 0,42 və ya 42%

**353) Sual:** Vahid hava və ya su həcminə düşən hissəciklərin kütləsinə verilən elmi ad

A) bakterial təmizlik

**B) bərk hissəciklərin mövcudluğu**

C) bilavasitə çirkləndirmə mənbəyi

D) bakterialar

E) bentos

**354) Sual:** Əmək məhsuldarlığı 1,15 olduğu halda məhsul vahidinin əmək tutumu indeksi neçeyə bərabər olar?

A) 0.59

**B) 0.87**

C) 1.98

D) 2.35

E) 0.8

**355) Sual:** Əsas dövrə nisbətən hesabat dövründə məhsul istehsalı 22%, işlənmiş vaxt isə 14% artmışdır. Əmək məhsuldarlığı indeksini hesablayın

A) 1.1

**B) 1.07**

C) 1.04

D) 0.87

E) 0.95

**356) Sual:** Dəyişən tərkibli əmək məhsuldarlığı indeksi 1.2-yə, sabit tərkibli əmək məhsuldarlığı indeksi isə 1.12-yə bərabər olmuşdur. Quruluş dəyişilməsi əmək məhsuldarlığı indeksini hesablayın

A) 0.7

**B) 1.07**

C) 0.89

D) 1.05

E) 1.15

**357) Sual:**İstehsal olunmuş məhsulun dəyərinin 20 mln. man.,işlənmiş vaxtın 4 mln adam-saat olduğunu bilərək əmək tutumunu hesablayın.

- A) 0.6
- B) 0.2**
- C) 0.3
- D) 0.4
- E) 0.5

**358) Sual:**Müəssisədə əmək məhsuldarlığı əsas dövrə nisbətən hesabat dövründə 12.2%, işlənmiş vaxt isə 5.6% artmışdır. Ümumi buraxılışın həcmnin necə dəyişdiyini müəyyən edin

- A) 26.4%
- B) 18.5%**
- C) 0.22
- D) 24.2%
- E) 25.5%

**359) Sual:**İş ayının uzunluğunun 25 gün, orta saatlıq hasilatın 6, orta günlük hasilatın isə 50 ədəd olduğunu bilərək əmək məhsuldarlığının orta aylıq səviyyəsini hesablayın

- A) 1500 ədəd
- B) 1250 ədəd**
- C) 1800 ədəd
- D) 150 ədəd
- E) 750 ədəd

**360) Sual:**Məhsul vahidinə əmək məsrəfinin əsas dövrdəkinə nisbətən hesabat dövründə 5,0% aşağı salındığını bilərək, orta hasilatın necə dəyişdiyini hesablayın

- A) 7.5% artmışdır
- B) 5.3% artmışdır**
- C) 5% aşağı salınmış
- D) 3% artmışdır
- E) 6.5% artmışdır

**361) Sual:**Müəssisədə əmək məhsuldarlığının əsas dövrdəkinə nisbətən hesabat dövründə 6,0 % artmış, işçilərin sayı isə 2,0% çoxalmışdır. Məhsul və xidmətlərin buraxılışının necə dəyişdiyini müəyyən edin

- A) 1.126
- B) 1.081**
- C) 1.05
- D) 1.072
- E) 1.205

**362) Sual:**Müəssisədə işçilərin sayı ilin əvvəlinə 1156 nəfər, ilin axırına 1258 nəfər, işdən çıxanların sayı isə 69 nəfər olmuşdur. İşdən çıxma üzrə dövriyyə əmsalını hesablamalı:

- A) 1.102
- B) 0.057**
- C) 1.057
- D) 0.06
- E) 0.055

**363) Sual:**Çirkab sularının minerallaşdırılması nədir ?

- A) Çirkab sulardakı mexaniki qarışıq qarışıqların təmizlənməsi
- B) Təmizlənməmiş sulardan duzların çıxarılması**
- C) Çirkab sulardakı qarışıq maddələrin təmizlənməsi
- D) Çirkab sularından duzların qismən qismən çıxarılması
- E) Çirkab sularından duzuların həll olunmasını həyata keçirmək

**364) Sual:**Çirkab suların flotasiya üsulu ilə təmizlənməsi necə həyata keçirilir ?

- A) Sudakı çirkləndirici maddələrin zərərsizləşdirilməsi ilə
- B) Sudakı çirkləndirici maddələrin suyun səthinə qaldırılması ilə**
- C) Çirkab suların suzgəcdən keçirilməsi ilə
- D) Sudakı çirkləndirici maddələrin kimyəvi reaksiyalara uğadılması ilə
- E) Çirkab sulardakı çirkləndirici maddələrin suyun dibinə çökdürülməsi ilə

**365) Sual:**Çirkab suların biokimyəvi üsullarla təmizlənməsinin təbii üsullarla təmizlənməyə nisbət üstünlükləri nədən ibarətdir ?

- A) Biokimyəvi təmizlənmənin göllərdə həyata keçirilməsinin mümkünlüyü
- B) Su ehtiyatlarından səmərəli istifadə olunması**
- C) Torpağın suvarılması nəticəsində məhsuldarlığın artması
- D) Çirkab suların tərkibində xəstəlik törədən mikrobların qalmasında
- E) Çirkab suların zərərsizləşdirməsinin həyata keçirilməsi

**366) Sual:**Tullantıları emal edən müəssisədə işçilərin sayı 1 – ci yarım ildə 400 nəfər , 2 – ci yarımildə 400 nəfər , 3 – cü rübdə 420 nəfər , 4 – cü rübdə isə 440 nəfər olmuşdur . İl ərzində işçilərin orta siyahı sayını hesablayın

- A) 428.0
- B) 415.0**
- C) 420.0
- D) 440.0
- E) 400.0

**367) Sual:**Hesabat dövründə əsas dövrə nisbətən emal olunmuş tullantıların həcmi 18% artmış , ona çəkilən xərclər isə 8% azalmışdır . emaldan keçmiş tullantıların həcmi necə dəyişmişdir ?

- A) 22,2 % artmışdır
- B) 28,2 % artmışdır**
- C) 18,2 % % artmışdır
- D) 28,2 % azalmışdır
- E) 18,2 % azalmışdır

**368) Sual:**Utilizasiya nədir ?

- A) İstehsal tullantılarından hazır məhsul kimi istifadə edilməsi və satılması
- B) İstehsal tullantılarının xammal , yarımfabrikat , yanacaq kimi istifadə edilməsi**
- C) İstehsal tullantılarının təmizlənməsi
- D) İstehsal tullantılarının basdırılması
- E) İstehsal tullantılarının xüsusi poliqonlara daşınması və basdırılması

**369) Sual:**Qəza nəticəsində nəticəsində 900 km uzunluğunda dəmir yolu ərazisində 150 m ( 0, 15 km) məsafəyə 3 ton, 100 m (0,10 km) məsafəyə - 2

ton və 200 m (0,20 km) məsafəyə - 4 ton neft dağılmışdır. Əraziyə dağıdılmış neftin orta həcmi təyin edin.

- A) 3,02 ton
- B) 3, 22 ton**
- C) 3 ton
- D) 4,2 ton
- E) 2,99 ton

**370) Sual:**Aşağıdakı dövrlər üzrə sututarın orta hesabla çirklənməsi haqqında məlumat verilmişdir. 1- ci yarımdə 37 min ton, 3-cü rübdə - 27 min ton və oktyabr ayında -9 min ton. 10 ay ərzində sututarın orta çirklənmə dərəcəsini müəyyən edin.

- A) 21,5 ton
- B) 31, 2 ton**
- C) 30,2 ton
- D) 32, 3 ton
- E) 33,4 ton

**371) Sual:**Qranit hasilatı karxanası aprel ayının 15-də istifadəyə verilmişdir. Aprelin sonunadək 6 min ton qranit emal edilmişdir. Həmin dövrdə atmosfərə 1,2 min m<sup>3</sup> toz atılmışdır. İl ərzində karxanadan havaya atılan tozun miqdarını təyin edin.

- A) 18700 m<sup>3</sup>
- B) 29200 m<sup>3</sup>**
- C) 18300 m<sup>3</sup>
- D) 11400 m<sup>3</sup>
- E) 19200 m<sup>3</sup>

**372) Sual:**Tankerlə daşınan 110 min ton mazutun qəza nəticəsində 8 min tonu dənizə tökülmüşdür. Mazutun ümumi həcmi neçə faizi dənizə axıdılmışdır

- A) 0.053
- B) 0.073**
- C) 0.059
- D) 0.069
- E) 0.079



**373) Sual:**Müəssisədə quraşdırılmış 800 qurğudan 200-i birinci növbədə, 350-si ikinci növbədə və 150-si üçüncü növbədə işləmişdir. Müəssisədə 100 qurğu isə işləməmişdir. Növbəlik əmsalını hesablayın

- A) 1.82
- B) 1.93**
- C) 1.75
- D) 1.13
- E) 1.95

**374) Sual:**Tullantıları emal edən müəssisədə işçilərin sayı 1-ci yarımda - 370 nəfər, 3-cü rübdə -380 nəfər və oktyabr ayında 390 nəfər olmuşdur. 10 ay üzrə işçilərin orta siyahı sayını hesablayın

- A) 390 nəfər
- B) 375 nəfər**
- C) 315 nəfər
- D) 370 nəfər
- E) 360 nəfər

**375) Sual:**Sənaye tullantılarını emal edən müəssisə 27 oktyabrda istifadəyə verilib. Onun işçilərinin siyahı sayı 27 oktyabrda -61 nəfər, 28-30 oktyabrda -62 nəfər və oktyabrın 31-də -63 nəfər olduğunu bilərək oktyabr ayı üçün işçilərin həqiqi orta siyahı sayını hesablayın

- A) 67 nəfər
- B) 62 nəfər**
- C) 50 nəfər
- D) 61 nəfər
- E) 63 nəfər

**376) Sual:**Müəssisənin toksik təhlükəsi və tullantıların emalı aşağıdakı rəqəmlərlə ifadə olunur: 30 ton son dərəcəli birinci kateqoriya; 10 ton –ikinci, yüksək dərəcəli təhlükəli; 7 ton –üçüncü orta dərəcəli və 5 ton –dördüncü, aşağı dərəcəli. Tullantıların orta toksik təhlükə dərəcəsini müəyyən edin.

- A) 1,17 dərəcəli təhlükə
- B) 1,71 dərəcəli təhlükə**
- C) 1,01 dərəcəli təhlükə
- D) 1,20 dərəcəli təhlükə
- E) 1,10 dərəcəli təhlükə

**377) Sual:**Tullantıları emal edən müəssisənin aldığı dəzgah 12 il işləmişdir. Bütün xidmət müddəti ərzində 3 dəfə əsaslı təmir olmuş və hər bir təmirin dəyəri 600 manatdır. Dəzgahın ləğv dəyəri 80 manatdır. İllik amortizasiya ayrımlarının məbləği 800 manatdır. Dəzgahın tam ilk dəyərini hesablayın

A) 13200 man

**B) 11 320 man**

C) 14300 man

D) 12700 man

E) 9600 man

**378) Sual:**Emal olunmuş tullantı məhsullarının hər vahidinə elektrik enerjisi 10% azalmış, elektrik enerjisinin qiyməti isə 5% ucuzlaşmışdır. Elektrik enerjisinə olan məsrəfin necə dəyişdiyini təyin edin.

A) 0,95 və ya 95%

**B) 1,05 və ya 105%**

C) 1,03 və ya 103%

D) 1,25 və ya 125%

E) 1,17 və ya 117%

**379) Sual:**Noyabr ayında tullantıların emalı müəssisəsində 45 dəzgah quraşdırılmışdır. (planla 45 dəzgahın işləməsi nəzərdə tutulub). Lakin həqiqi olaraq 40 dəzgah işləmiş və həqiqi 12500 dəzgah/saat işlənmişdir. Müəssisənin həqiqi işlədiyi günlərin sayı 20 gündür. Müəssisə 2 növbədə işləyir. İş gününün uzunluğu 8 saatdır. Quraşdırılmış avadanlıqların rejim vaxt fondundan istifadə əmsalını hesablayın.

A) 0.557

**B) 0.789**

C) 0.789

D) 0.476

E) 0.907

**380) Sual:**Qəza nəticəsində tankerlə daşınan 150 min ton kimyəvi maddənin 11 min tonu okeana tökülmüşdür. Kimyəvi maddənin ümumi həcmindən neçə %-i okeana axıdılmışdır.

A) 0.062

**B) 0.073**

C) 0.015

D) 0.014

E) 0.735

**381) Sual:**Qəza nəticəsində nəticəsində 900 km uzunluğunda dəmir yolu ərazisində 150 m ( 0, 15 km) məsafəyə 5 ton, 100 m (0,10 km) məsafəyə - 2 ton və 200 m (0,20 km) məsafəyə - 4 ton neft dağılmışdır. Əraziyə dağıdılmış neftin orta həcmi təyin edin

A) 4,0 ton

**B) 3, 89 ton**

C) 4,12 ton

D) 3,17 ton

E) 3,0 ton

**382) Sual:**Qranit hasilatı karxanası aprel ayının 15-də istifadəyə verilmişdir. Aprelin sonunadək 6 min ton qranit emal edilmişdir. Həmin dövrdə atmosferə 1,5 min ton m<sup>3</sup> toz atılmışdır. İl ərzində karxanadan havaya atılan tozun miqdarını təyin edin.

A) 34200 m<sup>3</sup>

**B) 36500 m<sup>3</sup>**

C) 37400 m<sup>3</sup>

D) 36000 m<sup>3</sup>

E) 35300 m<sup>3</sup>

**383) Sual:**Tankerlə daşınan 60 min ton mazutun qəza nəticəsində 8 min tonu dənizə tökülmüşdür. Mazutun ümumi həcmi neçə faizi dənizə axıdılmışdır

A) 0.19

**B) 0.133**

C) 0.172

D) 0.142

E) 0.173

**384) Sual:**Hesabat dövründə əsas dövrə nisbətən emal olunmuş tullantıların həcmi 15% artmış, ona çəkilən xərc isə 6% azalmışdır. Emaldan keçmiş tullantıların həcmi necə dəyişmişdir?

A) 20% azalmışdır

**B) 22 % artmışdır**

- C) 15% artmışdır
- D) 14% artmışdır
- E) 11% azalmışdır

**385) Sual:** Tullantıları emal edən müəssisədə işçilərin sayı 1-ci yarımda - 300 nəfər, 3-cü rübdə -380 nəfər və oktyabr ayında 390 nəfər olmuşdur. 10 ay üzrə işçilərin orta siyahı sayını hesablayın.

- A) 300 nəfər
- B) 333 nəfər**
- C) 340 nəfər
- D) 370 nəfər
- E) 312 nəfər

**386) Sual:** Sənaye tullantılarını emal edəcək müəssisə 27 oktyabrda istifadəyə verilib. Onun işçilərinin siyahı sayı 27 oktyabrda -61 nəfər, 28-30 oktyabrda -62 nəfər və oktyabrın 31-də -63 nəfər olduğunu bilərək oktyabr ayı üçün işçilərin həqiqi orta siyahı sayını hesablayın.

- A) 70 nəfər
- B) 62 nəfər**
- C) 65 nəfər
- D) 58 nəfər
- E) 55 nəfər

**387) Sual:** Müəssisənin toksik təhlükəsi və tullantıların emalı aşağıdakı rəqəmlərlə ifadə olunur: 30 ton son dərəcəli birinci kateqoriya; 10 ton –ikinci, yüksək dərəcəli təhlükəli; 7 ton –üçüncü orta dərəcəli və 5 ton –dördüncü, aşağı dərəcəli. Emal olunmuş tullantıların orta həcmi 91 / 10 təyin edin.

- A) 8,7 ton
- B) 9,1 ton**
- C) 10,2 ton
- D) 9,5 ton
- E) 8,7 ton

**388) Sual:** Qəza nəticəsində tankerlə daşınan 50 min ton kimyəvi maddənin 20 min tonu okeana tökülmüşdür. Kimyəvi maddənin ümumi həcmi neçə %-i okeana axıdılmışdır.

- A) 0.25

- B) 0.4
- C) 0.5
- D) 0.35
- E) 0.2

**389) Sual:**Sənayedə istifadə edilən ağır metallara aid olunan toksik metallara daxildir

- A) aerazol, mis, nikel və s
- B) arsen, xrom, mis, civə və s.**
- C) arsen, aerob, nikel və
- D) aerasiya, civə, mis və s
- E) abiotik, xrom, qurğuşun və s

**390) Sual:**Müəssisədə orta əmək haqqının 150 manat, işçilərin sayının 200 nəfər olduğunu bilərək onun əmək haqqı fondunun həcmi hesablayın:

- A) 350 manat
- B) 30 min.manat**
- C) 50 min.manat
- D) 350 min.manat
- E) 350 min mantat

**391) Sual:**Aşağıdakı şərti məlumatlara əsasən orta günlük əmək haqqının səviyyəsini hesablayın: 1.Aylıq əmək haqqı fondu ---- 60 min. manat; 2.İşçilərin orta siyahı sayı --- 300 nəfər; 3.İşlənmiş adam-günlər ----- 8 min; 4.İşlənmiş adam-saatlar ----- 80 min;

- A) 200 manat
- B) 7,5 manat**
- C) 75 manat
- D) 250 manat
- E) 220 manat

**392) Sual:**Hesabat dövründə baza dövrü ilə müqayisədə əmək haqqı fondunun həcmi 15%, işçilərin orta aylıq əmək haqqı isə 10% artmışdır.İşçilərin sayının dinamikasını müəyyən edin.

- A) 10 qat dəyişilər
- B) 4,5% artar**

- C) 4,5% azalar
- D) 15dəfə artar
- E) 10 dəfə azalar

**393) Sual:**2012-ci ildə orta aylıq əmək haqqı 250 min manat, 2013-cü ildə isə 300 min manat təşkil etmişdir. 2012-ci ilə nisbətən 2013-cü ildə orta aylıq əmək haqqı:

- A) 50% azalmışdır
- B) 20 % artmışdır**
- C) 120% artmışdır
- D) 20% azalmışdır
- E) 15% artmışdır

**394) Sual:**Dəyişən tərkibli əmək haqqı indeksinin 1,45, sabit tərkibli indeksdən isə 1,16 dəfə böyük olduğunu bilərək quruluş dəyişməsi indeksini hesablayın:

- A) 0.29
- B) 1.16**
- C) 1.68
- D) 1.25
- E) 1.45

**395) Sual:**Konkret ekoloji güclərin və aqreqlərin genişləndirilməsinə yönəldilən vəsait necə adlanır

- A) maya dəyəri
- B) əsaslı vəsait qoyuluşu**
- C) əsas kapital
- D) dövriyyə kapitalı
- E) ipoteka

**396) Sual:**BMT-nin Avropa İqtisadi Komissiyasının Bəyannaməsinə (1979) əsasən kompleks istifadəni təmin edən istehsal üsulu dedikdə

- A) qazların dondurulması
- B) tullantısız texnologiya**
- C) istehlak-istehsal təkrar emal

- D) az tullantı emalı
- E) biosferanı udan texnologiya

**397) Sual:**Minimum bərk, maye , qazabənzər tullantı yaranmasını təmin edən istehsal texnologiyası necə adlanır

- A) uducu texnoloji proses
- B) az tullantılı texnoloji proses**
- C) tullantısız texnoloji proses
- D) tullantı emalı prosesi
- E) tam təmizləyici proses

**398) Sual:**Təbiətin qorunması tədbirləri üçün cari məsrəfləri müəyyənləşdirərkən bütün əmtəəlik məsulun dəyərindən nəyi çıxmaq lazımdır

- A) cari məsrəfləri
- B) zay məhsuldan itkilər, popen ödenişi, istifadə olunmuş xammalın dəyəri**
- C) istifadə olunmuş xammalın dəyəri
- D) popen ödenişi
- E) zay məhsuldan itkilər

**399) Sual:**Qarşısı alınan itkilərlə qoruyucu komplekslərin istismarına çəkilən cari xərclərin fərqinin bu nəticəni yaradan investisiyaya olan nisbəti nə adlanır

- A) ödəmə müddəti əmsalı
- B) maya dəyərinin istehsal xərclərinə nisbəti**
- C) maya dəyəri indeksi
- D) istehsal xərcləri indeksi
- E) ümumi iqtisadi səmərəlilik

**400) Sual:**Havada, suda və torpaqda zəhərli maddələrin azalmış miqdarının bu dəyişikliyi yaradan kapitalın hər vahidinə olan nisbəti

- A)  $C = \Delta B / 1,05 \times K$
- B)  $C = \Delta B / K$**
- C)  $K \times C = \Delta B$
- D)  $C = \Delta B \times K$
- E)  $C = \Delta B / S$

**401) Sual:**Təbiəti mühafizə tədbirlərindən əvvəl ( $B_0$ ) və sonra ( $B_1$ ) zəhərli maddələrin həcmi arasındakı fərq necə tapılır

A)  $DB = Z_0 - B_1$

**B)**  $\Delta B = B_0 - B_1$

C)  $\Delta B = B_1 - K + 0,25$

D)  $\Delta B = B_0 - K$

E)  $DB = B_1 - K$

**402) Sual:**Əsaslı vəsait qoyuluşunun ümumi səmərəlilik əmsalı

A)  $\Theta_H - I_X \cdot K \rightarrow \min$

**B)**  $I_X + \Theta_H \cdot K \rightarrow \min$

C)  $I_X - \Theta_H \cdot K \rightarrow \min$

D)  $I_X / \Theta_H \cdot K \rightarrow \min$

E)  $I_X \cdot \Theta_H - K \rightarrow \min$

**403) Sual:**Cari dövrün məsrəflərinin köhnə illərlə müqayisəsini aparmazdan əvvəl onları eyni dövrə gətirmə əmsalı

A)  $B = (1 + \Theta_{ng}) / 1$

**B)**  $B = 1 / (1 + \Theta_{ng})^t$

C)  $B = (1 + \Theta_{ng}) \cdot B_0$

D)  $B = (1 + \Theta_{ng}) \cdot B_1$

E)  $B = B_1 / (1 + \Theta_{ng})^t$

**404) Sual:**Ekoloji cəhətdən yerini dəyişən şəxslər necə adlanır

A) quraqlıq qaçqınları

**B)** ekoloji qaçqınlar

C) susuzluqdan qaçanlar

D) tüstüdən qaçanlar

E) çirkləndirmədən qaçanlar

**405) Sual:**Müəyyən ərazinin təbii və ya ekoloji xüsusiyyətləri ilə tanışlıq məqsədi ilə edilən səyahət necə adlanır

A) metroda səyahət



- B) ekoloji turizm
- C) Sədərək ticarət mərkəzi
- D) dənizdə gəzinti
- E) tuneldə ilişib qalmaq

**406) Sual:**Ətraf mühiti az çirkləndirən məhsul istehsalına verilən ad

- A) ixrac olunan məhsul
- B) ekoloji təmiz məhsul
- C) texnoloji təmiz məhsul
- D) uyğunlaşdırılmış məhsul
- E) idxal olunan məhsul

**407) Sual:**Ekoloji uçot sistemində təbii sərvətlərin tükənməsi və mühitin pisləşməsi dəyərinin xalis məhsuldan çıxılmasından əldə edilən

- A) hazır məhsul
- B) ekoloji cəhətdən təshih edilmiş
- C) ekoloji baxımdan çeşidlənmiş
- D) ekoloji cəhətdən təmizlənmiş
- E) zay məhsul

**408) Sual:**Cari ildə müəssisənin əsas kapitalının köhnəlmə əmsalının 28,6% olduğunu bilərək yararlılıq əmsalını hesablayın

- A) 73.6%
- B) 71.4%
- C) 67.4%
- D) 70.2%
- E) 75.5%

**409) Sual:**Qarışma əmsalı necə hesablanır ?

- A) Suyun həcminə daxil olan tullantıları suyun həcminə vurmaqla
- B) su hövzəsində suyun həcminə daxil olan tullantıların suyun ümumi həcminə nisbəti ilə
- C) Tullantıda olan çirkləndirici maddələrin kütləsinin hazır məhsulun həcminə olan nisbəti ilə
- D) Bərk tullantıların ilkin həcmnin sızışdırmadan sonrakı həcminə nisbəti ilə

E) Atmosferdən yağmış yağıntının miqdarını dövr ərzində buxarlanmış suyun miqdarına bölməklə

**410) Sual:**Ekoloji uçotda məsrəf və nəticələrin təhlili zamanı hansı qiymətləndirmə metodundan istifadə olunur ?

A) Orta qiymətləndirmə metodu

**B) Ehtimal edilən qiymətləndirmə metodu**

C) Indeks metodu

D) Balans metodu

E) Nisbi qiymətləndirmə metodu

**411) Sual:**Ətraf mühitin çirklənməsi ilə bağlı itkilərin qarşısının alınması ilə bağlı itkilərin qarşısının alınması üçün əldə edilən iqtisadi səmərəliliyin

A)  $W \cdot (P_1 - P_2) / B$

**B)  $B \cdot W \cdot (P_1 - P_2)$**

C)  $B (P_1 - P_2)$

D)  $W (P_1 - P_2)$

E)  $B (P_1 - P_2) / W$

**412) Sual:**Xəstəliklərlə bağlı sosial sığorta fondundan ayırmaların azaldılmasında alınan səmərə  $C_{cc} =$

A)  $M_n \cdot (P_1 - P_2) \cdot \Gamma_m$

**B)  $\Gamma_m \cdot M_n \cdot (P_1 - P_2)$**

C)  $\Gamma_m \cdot (P_1 - P_2)$

D)  $M_n (P_1 - P_2)$

E)  $\Gamma_m \cdot (P_1 - P_2) / M_n$

**413) Sual:**Xəstə işçilərin sağaldılmasına çəkilən dövlət xərclərinin azaldılmasından yaranan səmərənin həcmi  $C_c =$

A)  $K_a (X_o - B) / (K_c - X_c)$

**B)  $B_a \cdot K_a - X_a + (B_c \cdot K_c \cdot X_c)$**

C)  $(B_a \cdot K_a - X_a) - (B_c \cdot K_c \cdot X_c)$

D)  $B_a(K_a - K_b) - B_c(K_c + X_c)$

E)  $(B_a \cdot K_a \cdot X_a) + (B_c \cdot K_c \cdot X_c)$

**414) Sual:**Qoruyucu avadanlığın işləmə müddətinin uzaldılmasından alınan əlavə gəlirin həcmi  $C =$

A)  $C = \Phi (T_1 + T_2) \times K_p$

B)  $C = \Phi \cdot K_p \cdot (T_2 - T_1)$

C)  $\Phi \times K_p \times T_1$

D)  $C = \Phi - (T_2 - T_1)$

E)  $C = K_1 (T_2 - T_1) / \Phi$

**415) Sual:** Kənd təsərrüfatına yararlı torpaq sahəsinin məhsuldarlığının artmasının ümumi səmərəliliyi

A)  $C_m = (Q_2 + Q_1) / M_3$

B)  $C_m = (Q_2 - Q_1) \cdot M_3$

C)  $C_m = M_2 / (Q_2 - Q_1)$

D)  $C_m = Q_2 / (M_2 + Q_1)$

E)  $C_m = Q_1 \times (Q_1 - M_2)$

**416) Sual:** Müəyyən yaşayış məntəqəsində suya olan tələbatın həcmi müəyyən edən düstur

A)  $Q = 86,4 \cdot 10^3 / N_q \cdot H \cdot \Theta_c$

B)  $Q = N_q \cdot H \cdot \Theta_c / 86,4 \times 10^3$

C)  $Q = N_q / H \cdot \Theta_c \times 10^3$

D)  $Q = H \cdot \Theta_c - 86,4 / 10^3$

E)  $Q = \Theta_c - H \times 86,4 \times 10^3$

**417) Sual:** Vegetasiya müddətində bitkilərin normal inkişafına lazım olan suyun miqdarı:

A)  $(M = T - J) - (\Delta E - B)$

B)  $M = T - J - \Delta E + B$

C)  $M = (T - j) / (\Delta E + B)$

D)  $M = (T - j) \times (\Delta E + B)$

E)  $M = (\Delta E + B) - (T - J)$

**418) Sual:** İrriqasiya sisteminin faydalı iş əmsalı ( $\Theta_{\Phi}$ ) və sisteminin əsas göstəriciləri faydalı təsir əmsalıdır:  $\Theta_{\Phi} =$

A)  $W_1 : W_2 ; \Theta_{\Phi T} = W_2 \cdot W_1$

B)  $W_2 / W_1 ; \Theta_{\Phi T} = W_1 / W_2$

C)  $W_2 \cdot W_1 ; \Theta_{\Phi T} = W_1 \cdot W_2$

D)  $W_1 : W_2 ; \Theta_{\phi T} = W_1 - W_2$

E)  $W_2 - W_1 ; \Theta_{\phi T} = W_2 / W_1$

**419) Sual:** Faydalı iş əmsalı hansıdır

A) sistemin əsas göstəriciləri , bitgi növləri üzrə suvarmanın faydalı əmsalı

**B)** irriqasiya sisteminin, sistemin əsas göstəriciləri

C) irriqasiya sisteminin

D) sistemin əsas göstəriciləri

E) bitgi növləri üzrə suvarmanın faydalı əmsalı

**420) Sual:** Təyinatına görə ekoloji uçot hansılardır

A) dövlət və ərazi səviyyəsində uçot

**B)** dövlət və müəssisə səviyyəsində uçot

C) beynəlxalq səviyyədə uçot

D) ərazi uçotu

E) bölgə uçotu

**421) Sual:** Təyinatına görə ekoloji uçot hansılardır

A) dövlət və ərazi səviyyəsində uçot

**B)** dövlət və müəssisə səviyyəsində uçot

C) beynəlxalq səviyyədə uçot

D) ərazi uçotu

E) bölgə uçotu

**422) Sual:** Müəssisə səviyyəsində uçot dedikdə nə nəzərdə tutulur

A) ekoloji araşdırma

**B)** ekoloji ekspertiza

C) ekoloji monitorinq

D) ekoloji sorğu

E) ekoloji müşahidə

**423) Sual:**Ekoloji sistemlərin təsviri və monitorinqi zamanı istifadə edilən metodları öyrənən elm sahəsinin adı

- A) ekologiya auditi
- B) ekologiya statistikas**
- C) ekologiya
- D) ekologiya iqtisadiyyatı
- E) ekologiya maliyyəsi

**424) Sual:**İnsanlarının sağlamlığına və ətraf mühitə birbaşa vurulan zərərin dəyəri hansı xərcləri əhatə edir

- A) kainatın tədqiqi xərcləri
- B) vurulan zərərlə bağlı xərclər**
- C) atmosferin qorunma xərcləri
- D) təbiətin qorunması xərcləri
- E) yerin mühafizəsi xərcləri

**425) Sual:**Ətraf mühitin sağlamlıq üçün əlverişli olması göstəriciləri ətraf mühitin bir və ya bir neçə təhlükəli axını göstəricisi

- A) düzəltmə tədbirləri
- B) sağlamlığa təsirin nəticələri**
- C) zədələrin say nisbətidir
- D) sağlamlığı itir mə dərəcəsi
- E) ətraf mühitdən asılılıq

**426) Sual:**Ətraf mühitin sağlamlıq üçün əlverişli olması göstəriciləri

- A) sağlamlıq dərəcəsi
- B) ətraf mühitdən asılılıq, sağlamlığın vəziyyəti**
- C) ətraf mühitdən asılılıq
- D) sağlamlığın bərpası
- E) sağlamlığın vəziyyəti

**427) Sual:**Ətraf mühitin çirkləndirilməsinə görə vergi hansı subyektlərdən tutulur

- A) dənizi dərinləşdirənlərdən
- B) ekoloji zərər vurandan**

- C) meşə zolağı salandan
- D) zərərin qarşısını alandan
- E) su bəndi çəkənlərdən

**428) Sual:**Ekoloji uçot sistemində xalis qiymətin müəyyənləşdirilməsi zamanı istifadə olunan göstərici

- A) çürümüş peyinin dəyəri
- B) kökü üstə qağacın dəyəri**
- C) renta haqqı
- D) daş kömürün dəyəri
- E) torfun dəyəri

**429) Sual:**Kapitaldan əldə edilən ortağ gəlir daxil edilməklə, son istismar xərclərini çıxmaqla təbii ehtiyatlardan hazırlanmış son məhsulun bazar qiyməti kimi hesablanan göstərici

- A) bəyannamə qiyməti
- B) qəti qiymət**
- C) cari qiymət
- D) sabit qiymət
- E) müqavilə qiyməti

**430) Sual:**Genetik amilləri dəyişdirə bilən amilin adı

- A) Mikrojen
- B) mutagen**
- C) gen
- D) metiz
- E) deltagen

**431) Sual:**Valideynlərdən keçməyən , lakin fərdi özünə məxsus öz gələcək törəmələrinə ötürülə biləcək xüsusiyyətə verilən ad

- A) Deltagen
- B) mutasiya**
- C) gen
- D) metis

E) mikrogen

**432) Sual:**Riskin azalması üzrə alternativ inzibati və başqa tədbirlərin qiymətləndirilməsi prosesi və digər amillər nəzərə almamaqla müvafiq üsulların seçilmiş adı

A) pərakəndə uçot

**B) risk amillərinin uçotu**

C) ani risk uçotu

D) dövri risk uçotu

E) illik risk uçotu

**433) Sual:**Bərk tullantıların ilkin həcmnin sıxışdırılmasından sonrakı həcmə olan nisbəti göstəricisi

A) presslənmə əmsalı

**B) sıxışdırma əmsalı**

C) sıxışdırma anı

D) sıxışdırma dərəcəsi

E) sıxışdırma üsulu

**434) Sual:**Cari ildə əsas kapitalın ortaillik tam dəyəri 30 mln. man., məhsul buraxılışının həcmnin 18 mln. man olduğunu bilərək kapitalveriminin səviyyəsini hesablayın

A) 0.45 man

**B) 0.60 man**

C) 0.3 man

D) 0.70 man

E) 0.30 man

**435) Sual:**2013-cü ildə əsas kapitalın yararlılıq əmsalının 70.8% olduğunu bilərək, onun köhnəlmə əmsalını hesablayın

A) 32.4%

**B) 29.2%**

C) 28.2%

D) 27.8%

E) 29.1%

**436) Sual:**Müəssisədə məhsul istehsalının həcmi əsas dövrə nisbətən hesabat dövründə 36% artmış, əsas kapitalın ortaillik həcmi isə 12% çoxalmışdır. Əsas kapitaldan istifadənin necə dəyişdiyini tapın

- A) 1.5
- B) 1.21**
- C) 1.7
- D) 1.36
- E) 1.6

**437) Sual:**Cari ildə müəssisədə işə salınan əsas kapitalın dəyərinin 1,3 mln. man., ilin əvvəlində onların tam dəyərinin 5,0 mln. man., ilin axırında isə 5.8 mln. man. Olduğunu bilərək, təzələnmə əmsalını hesablayın

- A) 23.6%
- B) 22.4%**
- C) 25.9%
- D) 20.0%
- E) 24.1%

**438) Sual:**Ekoloji təyinətli əsaslı vəsait qoyuluşunun ümumi (mütləq) səmərəliliyi nəyə əsaslanır

- A) nəticə ilə mənfəətin müqayisəsinə
- B) məsrəflə nəticənin müqayisəsinə**
- C) məsrəflə maya dəyərinə
- D) nəticə ilə ziyanın məbləğinə
- E) məsrəflə gəlirin fərqi

**439) Sual:**Ekoloji təyinətli əsaslı vəsait qoyuluşunun ümumi iqtisadi səmərəliliyi ixtisar edilmiş itkilərin ümumi məbləği ilə ekologiya aid vəsaitə çəkilən ..... əsasən hesablanır.

- A) ÜDM-n həcminə
- B) cari xərclərin fərqi**
- C) maya dəyərin fərqi həcmi
- D) mənfəət həcminə
- E) rentabelliliyə



**440) Sual:** Əsaslı vəsait qoyuluşunun ekoloji səmərəliliyinin mütləq göstəricisi =

A)  $K = K_{xüs} \times \Delta B$

**B)  $K_{xüs} = K / \Delta B$**

C)  $K = K_{xüs} - \Delta B$

D)  $\Delta B = K / K_{xüs}$

E)  $K_{xüs} = \Delta B / K$

**441) Sual:** Balığın keyfiyyətinin yaxşılaşdırılması nəticəsində əldə olunan səmərə  $E_k =$

A)  $\Gamma_2 + K_2 \Gamma_2$

**B)  $K_1 \Gamma_1 - K_2 \Gamma_2$**

C)  $K_1 - K_2 \Gamma_2 / \Gamma_1$

D)  $K_2 - K_1 \Gamma_1 / \Gamma_2$

E)  $\Gamma_1 = K_1 - K_2 \Gamma_2$

**442) Sual:** Əmək qabiliyyətini müvəqqəti itirənlərə ödənilən yardımın hər xəstəlik .....

A) 6 aya düşən həcmi

**B) gününə düşən həcmi**

C) saatına düşən həcmi

D) ilinə düşən həcmi

E) 3 aya düşən həcmi

**443) Sual:** Təbiəti mühafizə tədbirlərinin həyata keçirdikdən əvvəl ( $T_1$ ) və sonra ( $T_2$ ) bir nəfər işçiyə düşən ..... göstərir

A) boş növbələrin sayını

**B) iş günlərinin sayını**

C) faydalı iş əmsalını

D) iş saatlarının saatların sayını

E) iş saatlarının saatların sayını

**444) Sual:** İnqrediyentin zərərlik əmsalı ( $\Theta_j$ ) hansıdır

A)  $\Theta_j = B_1 + K$

**B)**  $\Theta_j = B_{0j} - B_{1j}y$

C)  $\Theta_j = B_1 - K$

D)  $\Theta_j = Z_0 - B_1$

E)  $\Theta_j = B_{0j} + B_{1j}y$

**445) Sual:** Ətraf mühitin keyfiyyətinin qorunub saxlanmasına çəkilən xərclərin ailə büdcəsinə və müəssisələr sistemində daxil edilən maliyyə stimulları necə adlanır

A) insan amilləri

**B)** iqtisadi amillər

C) təbii amillər

D) coğrafi amillər

E) fiziki amillər

**446) Sual:** Zıyanvericilərin sayının iqtisadi cəhətdən tənzimlənməsi baxımından nisbi sayının səviyyəsi göstərici

A) iqtisadi amillər

**B)** iqtisadi zərərin səviyyəsi

C) insanın inkişaf indeksi

D) istehlak dəyəri

E) istehlak indeksi

**447) Sual:** Xəstəliyə, adətən müəyyən bir xəstəliyə və ya onun törədicilərinə həssaslıq necə adlanır

A) inversiya

**B)** immunitet

C) antit etik

D) izobara

E) izoterma

**448) Sual:** Üç əsas göstəriciyə əsasən hesablanmış həyat səviyyəsinin ümumiləşdirici göstəricisi

A) renta

**B)** insanın inkişaf indeksi

C) istehlak dəyəri

- D) iqtisadi amillər
- E) nominal gəlirlər

**449) Sual:**Orta uzunluq yaş müddəti, təhsil ocaqlarına qəbulolma əmsalı və adam başına ÜDM-a görə hesablanan göstəricinin adı

- A) ÜDM-da pay göstəricisi
- B) insanın inkişaf indeksi**
- C) istehlak dəyəri
- D) yaşamaq əmsalı
- E) savadlılıq əmsalı

**450) Sual:**Ehtiyatların mövcud olduğu müddətdə istehlak qiymətinə əlavəyə transformasiya edilən xalis məhsul kimi qəbul edilən gəlirin qalığı göstəricisi

- A) fondverimi
- B) istehlak dəyəri**
- C) iqtisadi amillər
- D) insanların inkişaf indeksi
- E) insanların inkişafı

**451) Sual:**Tullantılarda olan çirkləndirici maddələrin kütləsinin istifadə olunan xammal kütləsinə nisbəti göstəricisinin adı

- A) fondtutumu
- B) istehlak dəyəri**
- C) istehsalın zərərlik əmsalı
- D) fondverimi
- E) istehsal xərcləri

**452) Sual:**Atmosferdən yağmış yağıntının miqdarını dövr ərzində buxarlanmış suyun miqdarına bölməklə hesablanan göstərici

- A) çöküntü əmsalı
- B) rütübətlilik əmsalı**
- C) buxarlanma
- D) kristallaşma
- E) buzlaşma

**453) Sual:**Elektromaqnit dalğalarının buraxılması və yayılması necə adlanır

- A) yüklənmə
- B) şüalanma**
- C) torralaşdırma
- D) maqnit dalğası
- E) toz örtüyü

**454) Sual:**Orqanizimlərin ətraf mühitdə sabit harmonik olaraq birlikdə yaşaması üçün nə lazımdır

- A) toksiklik
- B) təbii tarazlıq**
- C) təbii sərvət
- D) oksigen
- E) karbon qazı

**455) Sual:**Ətraf mühitin qorunması məsələsi BMT-də ilk dəfə kompleks şəkildə hansı ildə baxılmışdır

- A) 2002.0
- B) 1968.0**
- C) 1940.0
- D) 1950.0
- E) 1992.0

**456) Sual:**BMT Baş Asambleyası tərəfindən “Təbiətin Büynəlخالq Xartiyası (TBX) hansı ildə qəbul olunmuşdur

- A) 1992-ci ildə
- B) 1982-ci ildə**
- C) 1952-ci ildə
- D) 1962-ci ildə
- E) 1972-ci ildə

**457) Sual:**Ətraf mühitin qorunması obyektləri necə bölünür

- A) ümumdünya və rayon üzrə

- B)** milli və beynəlxalq
- C) lokal bölgü
- D) ərazi və rayon bölgüsü
- E) kəndə və qəsəbə üzrə bölgü

**458) Sual:**Ətraf mühitin qorunması ilə bağlı monitoring hansı alt sistemə bölünür

- A) fiziki, azon və biosfera
- B)** fiziki, kimyəvi və bioloji
- C) isti və soyuğun təsiri
- D) kainat və səma
- E) atmosfer, hava və su

**459) Sual:**Ətraf mühitin qorunmasının Dövlətin hüquq diksiyasından kənar beynəlxalq obyektlərə aiddir

- A) Avrasiya
- B)** antraktida , kosmos , dünya okeanı , atmosfer havası
- C) kosmos
- D) dünya okeanı
- E) atmosfer havası

**460) Sual:**Ətraf mühitin qorunmasının Dövlətin hüquq diksasiyasına daxil olan beynəlxalq obyektlərə aiddir

- A) nadir canlılar
- B)** nadir təbii obyektlər , bölünən təbii ehtiyatlar,nadir bitki və heyvanlar
- C) nadir təbii obyektlər
- D) bölünən təbii ehtiyatlar
- E) nadir bitki və heyvanlar

**461) Sual:**Yer kürəsinin hansı qitəsi sülh və əməkdaşlıq materiki adlanır

- A) Afrika
- B)** Antraktida
- C) Buzlu şimal
- D) Avropa

E) Asiya

**462) Sual:**Ətraf mühit statistikasının göstəricilər sistemi hansı məqsədlərə əsaslanır

A) qeyri-müəyyən sorğular

**B) uzun və qısa müddətli**

C) dünyəvi

D) lokal

E) qısa müddətli

**463) Sual:**Statistika elminin ətraf mühitlə bağlı sahəsi hansı ildə yaranmış və formalaşmışdır

A) 2010-cu ilin 70 illərində

**B) 1900-cü ilin 70 illərində**

C) 1700-ci ilin 70 illərində

D) 1800-ci ilin 70 illərində

E) 2000-ci ilin 70 illərində

**464) Sual:**ABŞ-da ətraf mühitə dair statistika informasiya sistemini kordinasiya edən təşkilatın adı

A) Statistika Agentliyi

**B) Agentlik (EPA)**

C) Milli Baş İdarə

D) Milli Geofizik Mərkəz

E) Daxili İşlər Nazirliyi

**465) Sual:**ABŞ-da ətraf mühitin mühafizəsinə edilən əsaslı vəsait qoyuluşunu kim maliyyələşdirir

A) Bələdiyyələrin vəsaiti

**B) Federal hökumətin vəsaiti , Ştatların vəsaiti , Bələdiyyələrin vəsaiti ola bilərmi**

C) Dövlət büdcəsindən

D) Federal hökumətin vəsaiti

E) Statların vəsaiti

**466) Sual:**Ətraf mühitin kompleks göstəriciləri hesablanarkən standartların pozulması dərəcəsinə uyğun qiymətlər götürülür. Hansılardır:

- A) 3.0
- B) 0 və 1**
- C) 01 və 2
- D) 5.0
- E) 0 və 3

**467) Sual:**ABŞ-da kompleks göstəricilərin mütləq qiymətinin hesablanması düsturunun adı

- A) AQİ
- B) EVİ**
- C) OPA
- D) OPAQİ
- E) V

**468) Sual:**Ətraf mühit komponentlərinin kompleks göstəricilərinin mütləq qiymətinin hesablanması göstəricisinin adı

- A) AQİ
- B) EVİ**
- C) OPA
- D) OPAQİ
- E) V

**469) Sual:**Ətraf mühitin çirkləndirilməsinin qarşısının alınması üçün xərclərin beynəlləşdirilməsi göstəricisinin adı

- A) həyatlıq vergisi
- B) karbon tullantısına görə vergi**
- C) rentə haqqı
- D) israfçılığa görə vergi
- E) əmlak vergisi

**470) Sual:**Tullantıda olan çirkləndirici maddələrin kütləsinin hazır məhsulun həcminə olan nisbəti göstəricisinin adı

- A) hasilat norması
- B) istehsalın zərərlik əmsalı**
- C) istehlak dəyəri

- D) istehsalın dəyəri
- E) fiziki həcm indeksi

**471) Sual:**Təklif edilən qiyməti qeyri-elastik istehsal amilindən və aktivlərdən istifadəyə görə icarə (renta) haqqı göstəricisi

- A) istehsal xərcləri
- B) icarə haqqı**
- C) istehsalın zərərlik əmsalı
- D) istehlakın dəyəri
- E) tədavül xərcləri

**472) Sual:**Yanacaqın tərkibində karbonun nisbi mövcudluğu nəzərə alınmaqla yanacaq xammal istehlakçılarından alınan aksiz vergisi necə adlanır

- A) kommunal xidməti israfçılığa görə vergi
- B) karbon tullantısına görə vergi**
- C) renta haqqı
- D) əmlak vergi
- E) icbari sığorta

**473) Sual:**İstehsalın və istehlakın alternativ modelinə keçid zamanı çirkləndirmənin qarşısını almaq üçün çəkilən həqiqi və ya müvəqqəti xərclər

- A) tədavül xərcləri
- B) keçid xərcləri**
- C) renta haqqı
- D) istehlak xərcləri
- E) istehsal xərcləri

**474) Sual:**Mühitə zərərli olan fəaliyyət növlərini dayandırdıqda təbiətin korlanmasına qarşı çəkilən həqiqi və ya müvəqqəti xərclər göstəricisi

- A) istehsal xərcləri
- B) keçid xərcləri**
- C) renta haqqı
- D) tədavül xərcləri
- E) istehlak xərcləri



**475) Sual:** Torpaq ehtiyatları statistikasının göstəriciləri sistemi neçə bölmədən ibarətdir

- A) 9.0
- B) 5.0**
- C) 2.0
- D) 7.0
- E) 3.0

**476) Sual:** Azərbaycan respublikasının torpaq fondunun təxminən neçə % - i kənd təsərrüfatı üçün yararlıdır ?

- A) 0.39
- B) 0.49**
- C) 0.1
- D) 0.2
- E) 0.3

**477) Sual:** Ətraf mühitin qorunmasının beynəlxalq obyekt deyil

- A) Yer in təki
- B) Kosmos**
- C) Dünya okeanı
- D) Atmosfer havası
- E) Antraktida

**478) Sual:** OPAQİ =10 olması atmosfer havasında çirklənmənin .....göstərir

- A) olmasını
- B) olmamasını**
- C) yüksək həddə olmasını
- D) cüzi olmasını
- E) qatılığın zəif olmasını

**479) Sual:** OPAQİ =100 olması uçota alınan bütün çirkləndirici qatışıqların milli standartların səviyyəsinə .....göstərir

- A) uzaqlaşma həddini
- B) çatmasını**

- C) normanın zəif olmasını
- D) çatmamasını
- E) yaxınlaşmasını

**480) Sual:**İl ərzində suların çirkləndiyi rüblərin sayına görə müəyyən edilən göstəricinin adı

- A) uçota alınma tarixini
- B) çirklənmənin müddəti**
- C) çirklənmənin həddi
- D) çirklənmənin mütləq qiyməti
- E) çirklənmənin dərəcisini

**481) Sual:**ABŞ-da çirklənmənin müddəti hesablanarkən ildəki rüblər hansı əmsalla çəkiləşdirilir

- A) 0,1 ; 0,8 ; 0,6 ; 1,0; 0,4 müqabilində
- B) 0,4 ; 0,6 ; 0,8 ; 1,0 müqabilində**
- C) I rüb 0,6 –a bərabər
- D) II rüb 0,8 -ə bərabər
- E) III rüb 0,4-ə bərabər

**482) Sual:**ABŞ-da zonadakı suyun çirklənmə dərəcəsini əks etdirən müxtəlif təyinatlı zərərlərin qiymətlərinin cəmi kimi hesablanan göstəricinin adı

- A) dinamiklik göstəricisi
- B) intensevlik göstəricisi**
- C) ekstensiv göstəricisi
- D) inteqral göstəricisi
- E) güc göstəricisi

**483) Sual:**BMT – nin 1991 – ci ildə Braziliyada dünya ölkələri hökumət başçılarının iştirakı ilə keçirdiyi "Ətraf mühit və inkişaf " adlı konfransda qarşıya qoyulan əsas məsələ nədən ibarət olmuşdur ?

- A) Çirkab sulardan istifadənin qadağan olunması
- B) Hər bir dövlətin öz ölkə əhalisini təmizlənmiş içməli su ilə təmin etmə öhdəçiliyinin qəbul edilməsi**
- C) Atmosferin çirklənməsinin qarşısının alınması
- D) Müasir su təmizləyici qurğuların yaradılması

E) Litosferin çirklənməsinin qarşısının alınması

**484) Sual:**Biosferin coğrafi vəziyyəti və ətraf mühitin ümumi vəziyyətinin qiymətləndirilməsi dedikdə nə başa düşülür ?

A) Biomonitorinq

**B) Təbii monitorinq**

C) Bioloji monitorinq

D) Kimyəvi montoring

E) Fiziki monitorinq

**485) Sual:**Çirklənmədən dəyən zərərin qiymətlərinə 0-la 1 arasında qiymət ala bilən çəkilər verməklə hesablanan zərərlər hansılardır

A) utilitar zərər

**B) estetik və utilitar zərər**

C) etiketik və utilitar zərər

D) estetik zərər

E) ulitar və estetik zərər

**486) Sual:**Əgər 0,1-su vizual görkəminə görə və 0,2-su xoşagəlməz rəngə və iyə malik olduqda hansı zərər göstəricisi hesablanır

A) intensivlik

**B) estetik**

C) utilitar

D) etiketik

E) utilitar-intensiv

**487) Sual:**ABŞ-da estetik göstəri ilə yanaşı bazis ərazi vahidi üzrə hesablanan suyun keyfiyyəti göstəricisinin düsturu

A)  $V = EL / \dot{I}L$

**B)  $V = PD\dot{I} / M$**

C)  $V = PD\dot{I} / EV\dot{I}$

D)  $V = M / PD\dot{I}$

E)  $V = PD\dot{I} / OPAQ\dot{I}$

**488) Sual:**Hər bir istehsal sahəsinin yükü hər bir çirkləndiricinin təhlükə dərəcəsi nəzərə alınmaqla hər bir maddənin ..... hesablanır

- A) çirkləndirilmiş suyun miqdarının vurulub çıxılması yolu ilə
- B) çirklənmiş suyun miqdarını cəmləməklə**
- C) çirkləndirilmiş suyun səviyyəsi
- D) çirkləndirilmiş miqdarı nisbəti
- E) çirkləndirilmiş suyun miqdarının hasili kimi

**489) Sual:**Hər bir çirkləndiricinin təhlükə dərəcəsi nəzərə alınmaqla hər bir istehsal sahəsinin yükü bu düsturla hesablanır

- A)  $V = PDI / M + \dots$
- B)  $EL = W1 P1 + W2 P2 + \dots$**
- C)  $\dot{I}L = EL1 / EL2 P2 + \dots$
- D)  $\dot{I}L = EL - W1 P1 + \dots$
- E)  $EL = IL + W2 P2 + \dots$

**490) Sual:**Bütün fəaliyyət sahələrinin çirkləndiricilərlə yüklənmə göstəricisinin dinamikası düsturu

- A)  $V = PDI / M$
- B)  $\dot{I}L = EL1 + EL2 / EL1b + EL2b$**
- C)  $EL = W1 P1 + W2 P2$
- D)  $\dot{I}L = EL1 + EL2$
- E)  $EL = W1 P1 - W2 P2$

**491) Sual:**Çirkab sularının axıdılmasının nəticəsini qiymətləndirmək üçün  $\dot{I}L$  düsturunun aşağıdakı hissəsindən istifadə edilir

- A)  $\dot{I}L0 = EL1 / EL2b$
- B)  $\dot{I}L = EL2 / EL2b$**
- C)  $\dot{I}L1 = EL1 / EL1b$
- D)  $\dot{I}L2 = EL1b / EL2$
- E)  $\dot{I}L2 = EL1b / EL2b$

**492) Sual:**İnsanla təbii mühit arasındakı tədqiqat obyektini öyrənən elm

- A) Flora
- B) Statikstika**
- C) Statika

- D) Uçot
- E) İqtisad

**493) Sual:** Qeyri-bioloji kütləvi hadisələri öyrənən predmet

- A) Kimya
- B) Statistika**
- C) İqtisad
- D) Coğrafiya
- E) Statika

**494) Sual:** Ətraf mühitə dair qeyri mərkəzləşdirilmiş sorğu hansı qitədə aparılır

- A) Cənubi Afrika
- B) Avropa**
- C) Asiya
- D) Afrika
- E) Amerika

**495) Sual:** Statistika tədqiqatının ilkin mərhələsi

- A) Anket
- B) Müşahidə**
- C) qruplaşdırma
- D) Yekunlaşdırma
- E) Hesabat

**496) Sual:** Ətraf mühitə atılmış tullantıların miqdarı hansı üsulla öyrənilir

- A) Koordinasiya
- B) Sorğu**
- C) Anket
- D) Bilavasitə
- E) Könüllü

**497) Sual:** Statistika təqiratinin 2-ci mrəhələsi necə adlanır?

- A) Balans
- B) Yekunlaşdırma**
- C) Mexaniki təhlil
- D) Orta kəmiyyət
- E) Indeks

**498) Sual:** Ətraf mühitə zərərli təsir göstərən hadisələr

- A) Çayların təmizlənməsi
- B) Dağ-mədən işlərinin icrası**
- C) Torpaqların suvarılması
- D) Ot biçini
- E) Meşə zolağının salınması

**499) Sual:** Günəşli suda 100 il yaşaya bilən balıq növü

- A) Şamayka
- B) Nərə balığı**
- C) Bıçlı
- D) İlan balığı
- E) Durna balığı

**500) Sual:** Dəniz suyunun dibində yaşayan balıq növü

- A) Sazan
- B) Nərə**
- C) Kütüm
- D) Qızılxallı
- E) Xəşəm

**501) Sual:** Xəzər dənizinin hansı dərinliyin üst qatı oksigenlə zəngindir

- A) 2/3 hissəsi
- B) Üst qatı**

- C) Orta qatı
- D) Aşağı qatı
- E) Dib qatı

**502) Sual:**Günlük su istehlakı 130 m<sup>3</sup> olan ölkə

- A) Qazaxıstan
- B) Azərbaycan**
- C) Gürcüstan
- D) Türkmənistan
- E) Rusiya

**503) Sual:**Hansı ölkə əhalisinin 80%-nin su və kanalizasiya tərhizatı tam deyildir

- A) Astana
- B) Azərbaycan**
- C) Moldava
- D) Daşkəsən
- E) Daşkənd

**504) Sual:**Bioloji ekosistem və akosistem ümumilikdə nə adlanır

- A) Canlı aləm
- B) Təbii aktivlər**
- C) Maddi aktivlər
- D) Maliyyə aktivləri
- E) Qeyri-maddi aktivlər

**505) Sual:**Istehsal olunan və olunmayan aktivlər necə adlanır

- A) Balans aktivləri
- B) İqtisadi aktivlər**
- C) Maliyyə aktivlər
- D) Bölünən aktivlər
- E) Bölünməyən aktivlər

**506) Sual:**Hansı aktivlərin qiymətləndirilməsinin 3 forması var

- A) Torpaq aktivləri
- B) Təbii aktivlər**
- C) Balans
- D) Balansarxası
- E) Su

**507) Sual:**Bazar, birbaşa qeyri-bazar və dolaylı qeyri-bazae hansı aktivlərin qiymətləndirilməsi formasıdır

- A) Torpaq aktivləri
- B) Təbii aktivlərin**
- C) Balans
- D) Balansarxası
- E) Su

**508) Sual:**Təbii aktiv olmayan antropoqen aktivlər necə adlanır

- A) Kainat
- B) Maddi istehsal aktivləri**
- C) Qeyri-maddi
- D) Maliyyə
- E) Torpaq

**509) Sual:**Konkret aktiv növünün satışa hazır olduğu halda hansı qiymətlə qiymətləndirilir.

- A) Dəyişməz
- B) Birbaşa qeyri-bazar**
- C) Pərakəndə satış
- D) Topdan satış
- E) Korpotiv

**510) Sual:**Ətraf mühitin çirkləndirilməsinin dolaylı qeyri-bazar qiymətləndirilməsində tətbi edilən qiymət

- A) Cari



- B) Həqiqi qiymətlə**
- C) Bazar
- D) Tələb olunan
- E) Təklif eidlən

**511) Sual:**Xərclərin şərti (hipotetik) hesablanması variantı hansı bazar qiymətləndirmə üsuludur.

- A) Pərakəndə satış
- B) Dolayı qeyri-bazar**
- C) Bazar
- D) Fərdi satış
- E) Beynəlxalq satış

**512) Sual:**Təbii aktivlərin dolayı və birbaşa qiymətləndirilməsi hansı ahlda mümkündür

- A) Güzəştli qiymət nəzərə alındıqda
- B) Bazar qiymətləri ilə əlaqədar olmadıqda**
- C) Əlaqədə olduqda
- D) Razılaşdırıldıqda
- E) Nəqliyyat xərcləri nəzəri alınmadıqda

**513) Sual:**Ekoloji daxili məhsulun və əhalinin rifahının hesablanması hansı kompleks sistemlə həyata keçirilir.

- A) Kombinə olunmuş
- B) Ekoloji iqtisadi uçot sistemi**
- C) İqtisadi
- D) Natural
- E) Şərti –natural

**514) Sual:**Hadisələrin kəmiyyət və keyfiyyət tərəfini qarşılıqlı öyrənən elm

- A) Monoroiqtsiadiyyat
- B) Statistika**
- C) Menecment
- D) Marketing

E) İqtisadi nəzəriyyə

**515) Sual:**Müəyyən konkret tarixə qeydə alınmış təbii sərvətlər hansı anlayış anlamıdır.

A) Biosfer qatı

**B) Uçota alınan təbii sərvətlər**

C) Öyrənilən təbii sərvət

D) Aydakı sərvətlər

E) Marsdakı sərvət

**516) Sual:**Kəşf edilmiş və geoloji kəşfiyyatı nəzərdə tutulan sərvət hansı sərvətətin tərkibidir

A) kerditorların

**B) Milli sərvətin**

C) özgələrinin

D) xalqın

E) sərmayədarların

**517) Sual:**Təbiətin qorunması baxımından yaradılan məntəqənin adı

A) Yetişdirmə

**B) Nəzarət**

C) Mühafizə

D) Daldalanma

E) Yeniləmə

**518) Sual:**Birbaşa müəyyən mühitdə yaşayanlar necə adlanır

A) Parazitlər

**B) Canlı orqanizmlər**

C) Cansız orqanizmlər

D) İkibaşlı orqanizmlər

E) Təkgöz orqanizmlər

**519) Sual:**İnsanı əhatə edən mühit neçə komponentdən ibarətdir

- A) 0.0
- B) 4.0**
- C) 50.0
- D) 30.0
- E) 1.0

**520) Sual:**Ekoloji amillər neçə qrupdan ibarətdir

- A) 7.0
- B) 3.0**
- C) 10.0
- D) 1.0
- E) 5.0

**521) Sual:**İqtisadiyyatın inkişafına təsir edən təbii proseslərdən ibarət amillərin sayı

- A) 2.0
- B) 5.0**
- C) 1.0
- D) 3.0
- E) 6.0

**522) Sual:**Azərbaycanın 30%-lik zəlzələ ehitəməli ərazisi neçə ballı sayılır

- A) 42525.0
- B) 42621.0**
- C) 12.0
- D) 42493.0
- E) 7.0

**523) Sual:**Azərbaycan da hansı çayların aşağı axarlarında daşqınlar baş verir

- A) Alazan və Şəmkir çay
- B) Kür və Araz**
- C) Zəyəm

D) Alazan – Çaldaş

E) Sumqayıtçay

**524) Sual:** Neçə dB-dən yüksəkdən səs-küy insan orqanizminə dağıdıcı təsir göstərir

A) 10.0

**B) 130.0**

C) 500.0

D) 70.0

E) 5.0

**525) Sual:** Metalın çatlamasına hansı yüksəklikdə olan səsküy səbəb ola bilər

A) 5 dB

**B) 180 dB**

C) 100 dB

D) 500 dB

E) 50dB

**526) Sual:** Su götürən və su istifadəçiləri statistika tədqiqatının hansı obyektidir

A) Qeyri-müntəzəm

**B) Müşahidə**

C) Sorğu

D) Şifahi sorğu

E) Müntəzəm

**527) Sual:** İcməli və çirkab suları qəbul edəcək müəssisələr statistika müşahidəsinin nəyi adlanır

A) Marağdır

**B) Vahididir**

C) Obyektidir

D) Hədəfidir

E) Məqsədidir

**528) Sual:** Azərbaycanca mineral su mənbələri neçə kateqoriyaya bölünür

- A) 20.0
- B) 3.0**
- C) 30.0
- D) 8.0
- E) 12.0

**529) Sual:**  $O_b + Q_b = O_j + Q_j$  düsturunun adı

- A) Çay balansı
- B) Su balansı düsturu**
- C) Torpaq-yer balansı
- D) Məə balansı
- E) Dəniz balansı

**530) Sual:**  $A_x + a = a_x - a_s$  düsturunu səciyyələndirən balans

- A) Səhra su buxarı
- B) Buxarlanan su balansı**
- C) Çirkab su balansı
- D) Şəffaf su balansı
- E) Bataqlıq su balansı

**531) Sual:** Bitki orqanizmində suyun miqdarı

- A) 0.2
- B) 0.9**
- C) 0.3
- D) 0.5
- E) 0.65

**532) Sual:** Heyvan orqanizmində suyun miqdarı

- A) 0.2
- B) 0.75**

- C) 0.8
- D) 0.9
- E) 0.35

**533) Sual:**İnsan orqanizmin də suyun miqdarı

- A) 80-90%
- B) 65-75%**
- C) 0.7
- D) 0.85
- E) 0.9

**534) Sual:**İnsanlar susuz neçə gün yaşaya bilər

- A) 3.0
- B) 7.0**
- C) 4.0
- D) 5.0
- E) 8.0

**535) Sual:**Heyvanlar susuz neçə gün yaşaya bilər

- A) 2.0
- B) 4-8 gün**
- C) 4.0
- D) 9.0
- E) 10.0

**536) Sual:** $TOD=A/100 \times T$  nəyi ifadə edir

- A) Orqanizmin su ilə təminatı
- B) Ərazinin su ilə təminatı**
- C) Mənzilim su təminatı
- D) Susulluq təminatı
- E) Yanqınlıq təminatı

**537) Sual:**Suyu çirkləndirən amillər

- A) Fiziki-bioloji
- B) Kimyəvi bioloji və fiziki**
- C) Kimyəvi
- D) Bioloji
- E) Fiziki

**538) Sual:**Suyun biosfor funksiyası və ekoloji mahiyyəti nəyi ifadə edir

- A) Aracın şəffaflığını
- B) Suların çirkləndirilməsi**
- C) Havanın çirkləndirilməsi
- D) Bulağın bulanmasını
- E) Çayın bulanlığını

**539) Sual:** $S=x/v$  tənzimlənən su təshizatı mənbəyində olan suyun hansı göstəricisini ifadə edir.

- A) Səmərəliliyini
- B) Maya dəyərini**
- C) Suyunu həcmi
- D) Axarın sürətini
- E) Su durğunluğunu

**540) Sual:**Atmosfer kütləsinin neçə%-i atmosferin alt qatında yerləşir

- A) 5%-i
- B) 50%-i**
- C) 70%-i
- D) 90%-i
- E) 10%-i

**541) Sual:** $J=\sum x_1 s_1 / \sum x_0 s_1$  atmosfer statistikasının hansı göstəricisini ifadə edir.

- A) Atmosfer dumanı

- B) Atmosfer çirkləndirilməsi
- C) Atmosfer qaranlığı
- D) Atmosfer toxu
- E) Atmosfer suları

**542) Sual:**Yerdən 10 km hündürlükdə yerləşən təbəqənin adı

- A) Donmuş maye
- B) Azon təbəqəsi**
- C) Fiziki təbəqə
- D) Maye təbəqə
- E) Hidrogen təbəqəsi

**543) Sual:**Torpaq transformasiyası torpaq ehtiyatları statistikasını göstəricisi hesab olunurmu

- A) Ola bilməz
- B) Bəli**
- C) Yox
- D) Bəlkədə
- E) Olar-olmaz

**544) Sual:** $T=SBHQR$  İnt torpaq əmələtərən hansı funksiyanı yerinə yetirir

- A) Davamlılıq
- B) Amillərin əlaqəsi**
- C) Köməkçi
- D) Torpağın qorunması
- E) Nəmləşdirici

**545) Sual:**Hansı təbii sərvət bərpa oluna bilər

- A) Qaz
- B) Torpaq**
- C) Daş
- D) Filiz



E) Neft

**546) Sual:** Ərazinin landşaflını kəsiblaşdıran amil

A) əlvan metal

**B) Ağır metal**

C) əhəng

D) yüngül metal

E) daş çuxuru

**547) Sual:** Torpağın məhsuldarlığının azalmasına dəyən zərər hansı amilə görə hesablanır.

A) Susuzluq

**B) Torpağın çirklənməsi**

C) Torpağın aşınması

D) Torpağın münbitliyi

E) Qoruyucu bənd

**548) Sual:** İnflasiyanın səviyyəsinə uyğun torpağın normativ qiymətləri nəyə əsasən qiymətləndirilir

A) Fişer indeksinə görə

**B) Tarif göstəricisinə görə**

C) Sabit qiymət indeksi

D) Dəyişən indeksə görə

E) Qurulmuş indeksinə görə

**549) Sual:** Torpağın qiymətləndirilməsində istifadə olunan meyar göstəricisi

A) İstehsalın həcmi

**B) Normativ qiymət**

C) Bazar qiyməti

D) Maya dəyəri

E) Tədavül xərcləri

**550) Sual:** Torpağın rentə qiyməti hansı məqsədə xidmət edir

- A) Qısamüddət istifadəyə
- B) Torpaq vergi tutumun**
- C) Torpaq bazarına
- D) Dövlət satınalma
- E) Güzəştli kredit

**551) Sual:**S=PN3 nəyin səviyyəsi göstəricisidir

- A) Enerji haqqı
- B) Torpaqdan istifadə haqqı**
- C) Torpağın becərilməsi cəriməsi
- D) Aşınma haqqı
- E) Suvarma haqqı

**552) Sual:**Ölkə ərazisinin 11,5%-ni nə təşkil edir.

- A) Dağlar
- B) Meşə**
- C) Göl
- D) Torpaq
- E) Dəniz

**553) Sual:**Təbii və insan fəaliyyəti yer kürəsidə hansı dəyişikliyə rəvac verir

- A) Heyvan artıqlığına
- B) İstiləşməyə**
- C) Buzlaşma
- D) Qaynamağa
- E) İnsan artıqlığına

**554) Sual:**Külək və su yolu ilə torpağın aşınmasını ləngidən amil

- A) Tufanlar
- B) Meşələr**
- C) Suyun soğulması

- D) Yarğanlar
- E) Baxımsızlıq

**555) Sual:**Meşə təsərrüfatında nəzərdə tutulmuş ölçü vahidləri hansı halda istifadə edilir.

- A) Doğrandıqda
- B) Hesabat ahzırlandıqda**
- C) Yanğınında
- D) Quraqlıqda
- E) Don vurduqda

**556) Sual:**1 mt N-li hesabat formasının adı

- A) Karbon qazına dair
- B) Meşənin bərpasına dair**
- C) Meşə qoruğuna dair
- D) Yanğına dair
- E) Boyatmaya dair

**557) Sual:**Meşə yanğıınlarına dair hesabat forması

- A) 1-t
- B) 5-mt**
- C) 1-ks
- D) 2-ks
- E) 3-ks

**558) Sual:**Meşə xidməti və sanitariya qırılmasına dair hesabat

- A) 3-ks
- B) 3-mt**
- C) 30-k
- D) 1-ks
- E) 2-ks

**559) Sual:**Meşə qırma sahələrində oduncaq qalığı və qırma yerlərinin təmizlənməsinə dair hesabat

- A) 5-əmək
- B) 4-mt**
- C) 1-əmək
- D) 2-əmək
- E) 3-əmək

**560) Sual:**Meşə mühafizəsi haqqında hesabat

- A) 3-x
- B) 12-mt**
- C) 1-t\
- D) 5-x
- E) 7-x

**561) Sual:**Meşə yanğınları ahqqında hesabat

- A) 4-kt
- B) 5-mt**
- C) 1-kt
- D) 2-kt
- E) 3-kt

**562) Sual:**Meşə təsərrüfatı işlərinin aparılmasına dair hesabat

- A) 5-ək
- B) 7-mt**
- C) 10-ək
- D) 3-ək
- E) 4-ək

**563) Sual:**Mərkəzi Kalaxarskda hansı park yerləşir

- A) şirlər sığınacağı
- B) Milli heyvanat**

- C) Quşlar diyarı
- D) İlan vadisi
- E) itlər mərkəzi

**564) Sual:**Kök, gövdə və yarpaqlı biliklər hansı bitkilərin veqatativ orqanlarıdır

- A) Kaktus
- B) Ali**
- C) Üzvi
- D) Süni
- E) Adaçayı

**565) Sual:**Yerin tək yer səthinin hansı hissəsində yerləşir

- A) Qayavatlı
- B) Alty qabığı**
- C) Yan qabığı
- D) Orta
- E) Aşağı

**566) Sual:**2-tp (ovçuluq) hesabı nəyə aiddir

- A) Timsahçılıq
- B) Ovçuluq təsərrüfatına**
- C) Balıqçılıq
- D) Ceyrançılıq
- E) Cüyürcülük

**567) Sual:** $E=0,0135 \times h \times M$  düsturla faydalı qazıntıların tərkibində olan hansı maddənin ehtiyatı hesablanır.

- A) Propan
- B) Kükürd**
- C) Etan
- D) Butan
- E) Tutan

**568) Sual:**Hansı maddə sinifə bölünür

- A) Oksalit
- B) Toksiki**
- C) Qumsallı
- D) Daşlı
- E) Oksigen

**569) Sual:** $(Q=P \times m)$  düuru ilə hansı tullantının həcmi hesablanır

- A) Yumşaldılan
- B) Yığılan**
- C) Yandırılan
- D) Qovrulan
- E) Yuyulan

**570) Sual:**Toksiki, istehsal, istehlak, tullantılar anlayışı hansı hesabatda verilir

- A) 5-mt
- B) 2-tk**
- C) 1-mt
- D) 2-mt
- E) 3-mt

**571) Sual:** $(\Theta_j = B_{0j} - B_{1j})$  hansı zərərlik əmsəlidir

- A) Fondtututumu
- B) İngrediyetin**
- C) Faydalılıq
- D) Səmərəlilik
- E) Fondverimi

**572) Sual:** $C = \Phi \cdot K_p \cdot (T_2 - T_1)$  avadanlığın işləmə müddətinin uzaldılmasından alınan hansı gəlirin həcmi göstərir

- A) Rentabelliğin

- B) Əlavə gəlirin
- C) Dolayı gəlirin
- D) Maya dəyərin
- E) Mənfəətin

**573) Sual:**  $Kx_{\text{üs}} = K/\Delta B$  ilə əsaqlı vəsait qoyuluşunun hansı ekoloji səmərəlilik göstəricisi hesablanır

- A) Fondverimi
- B) Mütləq**
- C) Faydalılıq
- D) Səmərəlilik
- E) Fondtutumu

**574) Sual:** BMT-nin “Avropa iqtisadi Komissiyası Deklarasiyası” hansı ildə qəbul edilib

- A) 1500.0
- B) 1979.0**
- C) 1001.0
- D) 1030.0
- E) 1200.0

**575) Sual:** Ətraf mühitə dair informasiya agentliyi (EPA) hansı ölkədə yaradılıb

- A) Azərbaycan
- B) ABŞ**
- C) Hindistan
- D) Çin
- E) Pakistan

**576) Sual:** Bakteriyalar neçə hüceyrəli orqanizmlərdir

- A) 9-hüceyrəli
- B) Birhüceyrəli**
- C) 40-ayaqlı
- D) May böcəyi

E) Çoxhüceyrəli

**577) Sual:**Bentos orqanizmlərinin yaşadığı yerin adı

A) Arxın səthində

**B) Suyun dibi**

C) Dayazlıqda

D) Bulaqlarda

E) Qarda

**578) Sual:**“Biota” ekoloji sistemin hansı komponentidir

A) yırtıcılar

**B) Canlı**

C) Cansız

D) əlsizlər

E) başsızlar

**579) Sual:**Qobustan vulkanik püskürmə zonasıdır mı

A) Deyirlər

**B) Bəli**

C) Yox

D) Bilmirəm

E) Ola bilsin

**580) Sual:**“Fauna” hansı aləmə verilən addır

A) Tükənənlərə

**B) Heyvanat**

C) Bitkilər

D) Yox olanlara

E) Mövcud olanlar

**581) Sual:**“Flora” hansı aləmə verilən addır



- A) Andıza
- B) Bitki**
- C) Heyvanat
- D) Bostana
- E) Baölara

**582) Sual:**Humus suyu hansı mənşəlidir

- A) Soğulcan
- B) Bitki**
- C) Qarışqa
- D) Arı
- E) Qundur

**583) Sual:**Kökü üstə ağacın dəyəri ekoloji uçot sistemində hansı qiyməti müəyyənləşdirir

- A) Dolayı qiymət
- B) Xalis qiyməti**
- C) Təmiz
- D) Saf
- E) Gizli

**584) Sual:**“Mutagen” hansı amili dəyişdirə bilər

- A) Sükümət
- B) Genetik amilləri**
- C) Cinsi amillər
- D) Tozlanma
- E) Çiçəklənmə

**585) Sual:**“Troposfer” yer səthindən nə qədər hündürlükdədi

- A) 3 km
- B) 10 km**
- C) 100 m

- D) 2 km
- E) 500 m

**586) Sual:**“ $\Sigma x_1 s_1/x_0 s_1$ ” indeksin nəyi ifadə edir.

- A) Atmosfer dalğası
- B) Atmosferin sirləndirilməsi**
- C) Atmosfer qatını
- D) Atmosfer yağışını
- E) Atmosfer qaranlıq

**587) Sual:**“Təbii tarazlıq” kimlərin birgə yaşamalarını təmin edir.

- A) Hüceyrələrin
- B) Orqanzimlərin**
- C) Cansızların
- D) Mövcud olmayan
- E) Gözlənilən

**588) Sual:**Təbiətlə cəmiyyət arasında yaranan kütləvi hadisələri öyrənən elm

- A) Statika
- B) Statistika**
- C) Informatika
- D) Biologiya
- E) Kimya

**589) Sual:**Bioloji hadisələri tədqiq edən elm sahəsi

- A) əmtəəşünaslıq
- B) Statistika elmi**
- C) Kimya
- D) Biologiya
- E) ədəbiyyat

**590) Sual:**İstilik enerjisi və su ilə təmin olunma hansı amil adlanır?

- A) kimya
- B) İqlim**
- C) Mühit
- D) Azon
- E) Hidrogen

**591) Sual:**İl ərzində emal edilən dəmirin neçə faizi çürüyür

- A) 0.7
- B) 0.25**
- C) 0.4
- D) 0.51
- E) 0.5

**592) Sual:**İnsan amilinin günahı üzrə torpaqda hansı dəyişiklik gedir

- A) Məqsəd
- B) Keyfiyyət**
- C) Kəmiyyət
- D) Miqdar
- E) Eroziya

**593) Sual:**Hansı göstəricilə torpağın keyfiyyətini ifadə edir

- A) Buzlaqlı
- B) Yaralılıq**
- C) Daşlılıq
- D) Sonanlılıq
- E) Okean dibi

**594) Sual:**Torpağı səciyyələndirən əsas göstərici hansıdır

- A) Torpağın dərinliliyi
- B) Torpaq fondu**

- C) Torpağın şornalıği
- D) Torpağın quruluđu
- E) Torpağın nəmliyi

**595) Sual:** Torpaq fondunun ziyanlı maddələrdən təmizlənməsi neçə üsullar aparılır?

- A) 10.0
- B) 3.0**
- C) 9.0
- D) 12.0
- E) 6.0

**596) Sual:** İstilik və su enerjisi nəyin əmələ gəlmə prosesinə təsir edir?

- A) buzlaşmanın
- B) Torpağın**
- C) Suyun
- D) İstiliyin
- E) Soyuqun

**597) Sual:**  $T=SBHQsRİnt$  əlaqə funksiyası nəyin əmələ gəlmə funksiyasını ifadə edir

- A) Karbonun
- B) Torpağın**
- C) Havanın
- D) Oksigenin
- E) Kisladorun

**598) Sual:** Torpağın transformasiyası və fondu hansı göstəricilər sisteminə aiddir?

- A) Fauna
- B) Torpaq ehtiyatına**
- C) Su ilə təmin olunmaya
- D) Atmosfer

E) Ekologiya

**599) Sual:**Hər gün əhalinin hər nəfərinə 130m<sup>3</sup> su dərf edilə bilərmi

A) Ondan çoxdur

**B) Bəli**

C) Yox

D) Xeyir

E) Ola bilməz

**600) Sual:**Su götürən və su istifadəçiləri müşahidə obyektinə ola bilərmi?

A) Su istifadəçiləri

**B) Əlbəttə**

C) Xeyir

D) Mümkünsüzdür

E) Su götürən

**601) Sual:**Xəzər dənizində canlıların hava ilə qidalanması 200 m-dək dərinlikdə azalması doğrudurmu?

A) Dənizin dərinliyi dəyişir

**B) Doğrudur**

C) Yalandır

D) Uydurmadır

E) Balığın gülməyi gəlir

**602) Sual:**İnsanlar 7 gün susuz yaşayır, bəs heyvanlar?

A) 2 gün

**B) 4-8 gün**

C) 1 gün

D) 10 gün

E) 7 gün

**603) Sual:**Orta hesabla ölkə əhalisinin hər nəfərinə 150 L su düşə bilərmi?

A) Su qıtlığı mövcuddur

**B) Bəli**

C) Yox

D) Azdır

E) Çoxdur

**604) Sual:**Müşahidə vahidi qismində müəssisə və təşkilatlar su istehlakçıları ola bilərmə?

A) İfadə zəifdir

**B) Ola bilər**

C) Yox

D) Ola bilməz

E) İfadə düz deyil

**605) Sual:**Su kimyəvi, ..... və fiziki yolla çirklənir

A) Kameta düşməsi

**B) Bioloji**

C) Mexaniki

D) Zəlzələ

E) Vulkanik püskürmə

**606) Sual:** $O_b + \Gamma_b = O_j + \Gamma_j$  balansı hansı göstəricisini səciyyələndirir?

A) dənizə düşməsi

**B) buxarlanan suyun yer kürəsinə düşməsi**

C) okeana düşməsi

D) quruya düşməsi

E) torpağa düşməsi

**607) Sual:**Azərbaycanda mineral su mənbələri neçə kateqoriya bölünür?

A) 7.0

**B) 3.0**

C) 30.0

D) 20.0

E) 10.0

**608) Sual:**  $O_b + \Gamma_b = O_j + \Gamma_j$  modulu yer kürəsində nəyin bərabərlik balansıdır?

A) hidrogenin

**B) Suyun**

C) Torpağın

D) Karbonun

E) Oksigenin

**609) Sual:**  $j = \frac{\sum x_{1s1}}{\sum x_{os1}}$  hansı mühit indeksidir

A) neft qatının

**B) atmosfer havasının**

C) azon qatının

D) yer səthinin

E) meşə səthinin

**610) Sual:**  $\frac{\sum x_{1s1}}{\sum x_{oso}}$  atmosfer havasının hansı moduludur

A) Hava kristalları

**B) Havanın çirkləndirilməsi**

C) Hava nəmliliyi

D) Hava quruluğu

E) Havasızlığı

**611) Sual:** Yerdən 10-50 km hündürlükdəki təbəqənin adı ...

A) Zəylik

**B) Azon**

C) Hidrosfer

D) Karbon

E) Kükürlü

**612) Sual:** Atmosferin 5 –km liyində hansı qatı yerləşir?

- A) Tozlu qatı
- B) Alt qatı**
- C) Üst qatı
- D) Ümumi qatı
- E) Havasız qatı

**613) Sual:** Ətraf mühitin çirkləndirilməsi və mühafizəsini öyrənən statistika elminin adı ?

- A) fiziologiya
- B) ətraf mühitin qorunması**
- C) coğrafiya
- D) təbiətşünaslıq
- E) biologiya

**614) Sual:** Statistika tədqiqatının ilkin mərhələsi necə adlanır?

- A) Balans
- B) Statistika müşahidəsi**
- C) Qruplaşdırma
- D) Yekunlaşdırma
- E) Təhlil

**615) Sual:** Statistika tədqiqatının 2-ci mərhələsi necə adlanır

- A) Balans
- B) Yekunlaşdırma və qruplaşdırma**
- C) Qruplaşdırma
- D) Yekunlaşdırma
- E) İndeks

**616) Sual:** İlkin statistika məlumatı hansı üsulla ümumiləşdirir?

- A) Qrafik
- B) Yekunlaşdırma və qruplaşdırma**



- C) Nisbi kəmiyyət
- D) Mütləq kəmiyyət
- E) Indeks

**617) Sual:**Təbii və antropogen yolla çirkləndirmə hansı istiqamətlidir?

- A) mikroblar
- B) Atmosfer havası təyinatlı**
- C) Azon
- D) Su
- E) Torpaq

**618) Sual:**Qazabənzər, maye və bərk tullantılar hansı tullantı növünə aid edilir?

- A) saf su
- B) zərərli tullantı**
- C) qazaoxşar
- D) məişət
- E) texniki

**619) Sual:**Ətraf mühit statistikasında məlumatın toplanması növü

- A) Manitorinq
- B) Statistika hesabatı və xüsusi təşkil olunmuş müşahidə**
- C) Anket
- D) Müşahidə
- E) Sorğu

**620) Sual:**Fransada ətraf mühitin qorunması barədə məlumat hansı prinsiplə toplanır?

- A) Ehtiyac olmasada
- B) Qeyri-mərkəzləşmiş**
- C) Mərkəzləşmiş
- D) Konüllülük
- E) Ehtiyac olduqda

**621) Sual:**İnsanla təbii mühitin qarşılıqlı əlaqəsini öyrənən elmi adı

- A) iqtisadi nəzəriyyə
- B) ətraf mühitin qorunması**
- C) biologiya
- D) fiziologiya
- E) coğrafiya

**622) Sual:**200-250 ilə münbit torpaq qatı neçə santimetrə çatır?

- A) 50 sm
- B) 1 sm**
- C) 5 sm
- D) 0 sm
- E) 30 sm

**623) Sual:**Atmosferə buraxılan ziyanlı maddələrin təbiətə vurduğu ziyanın məbləği hansı göstərici ilə hesablanır?

- A)  $Q = \sum F_1 Z_1 / \sum C_1$
- B)  $Q = [\sum C_i (\lambda) N_i] F_3 Z_5 (\lambda) V_5 (\lambda)$**
- C)  $Q = [\sum C_0 \times FZ / V_0)$
- D)  $Q = \sum C_3 / F_1 Z_1$
- E)  $Q = \sum C_5 / \sum F_1 Z_1 (\lambda)$

**624) Sual:**Yer kürəsinə düşən yağıntının miqdarı hansı balans düsturu ilə səciyyələndirilir?

- A)  $C_k - d_j = d_k + C_j$
- B)  $O_b + Q_b = O_j + Q_j$**
- C)  $A_{Bi} - T_i = T_i$
- D)  $K_j + B_j = \sum B_j$
- E)  $C_k - d_k = d_k + C_k$

**625) Sual:**Renta qiyməti ilə qiymətləndirmə hansı vergi sisteminə daxildir?

- A) Bitki

- B) Torpaq**
- C) Su
- D) Tullantı
- E) Meşə

**626) Sual:**S=PN3 hansı təbii sərvətin istifadə haqqını səciyyələndirir?

- A) Atmosferin
- B) Torpağın**
- C) Canlıların
- D) Biktilərin
- E) Suun

**627) Sual:**Təbiətləcəmiyyət arasında yaranan kütləvi hadisələri öyrənən elm:

- A) ədəbiyyat
- B) Statistika**
- C) Kimya
- D) Fizika
- E) Ekonomiks

**628) Sual:**Ətraf mühitin təbii və antropa gen vəziyyəti haqqında məlumat hansı üulla əldə edilir?

- A) Fərdi
- B) Manitorinq**
- C) Təhlil
- D) Ekonometrika
- E) Anket

**629) Sual:**Ekoloji tarazlığı pozan fəaliyyətin təsiri ..... adlanır

- A) Ekoloji təsir
- B) Zərərli təsir**
- C) Səmərəli təsir
- D) Düşünülmü təsir

E) Düşünülməmiş təsir

**630) Sual:**Xəzər dənizində 100 ilədək yaşayan balıq növünün adı

A) Dəniz iblisi

**B) Nərə balığı**

C) İlan balığı

D) Xanı

E) Qızıl

**631) Sual:**Suyun dibində yaşayan canlılarla qidalanan balıq növü

A) Su tısbağası

**B) Nərə**

C) Qızıl

D) Qızılxallı

E) Gümüşü

**632) Sual:**Xəzər dənizin 100-200 km dərinliyində oksigen neçə % azalmışdır?

A) 0.15

**B) 0.4**

C) 0.01

D) 0.1

E) 1.0

**633) Sual:**Istehsal edilən və edilməyən aktivin növü

A) Kredit

**B) Istehsal**

C) Kapital

D) Maliyyə

E) Pul

**634) Sual:**Hansı aktivlər 3 üsulla aparılır

- A) Qənaət
- B) Təbii aktivlər**
- C) Məhsul buraxılışı
- D) Yığım
- E) Sərfiyyat

**635) Sual:**Təbii aktiv olmayan antropogen aktivlər hansı dəyərlə qiymətləndirilir

- A) Razılaşdırılmış dəyərlə
- B) Bazar dəyəri**
- C) Pərakəndə
- D) Tarif
- E) Topdan satış

**636) Sual:**Konkret aktiv növünün satışa və atışa hazır olduğu zaman hansı bir başa qiymətlə qiymətləndirilir?

- A) Mərkəzləşdirilmiş
- B) Qeyri-bazar**
- C) Sövdələşmə
- D) Deklarasiya
- E) Sığorta

**637) Sual:**Təbiyyətə vurulan çirkləndirici ziyan nə məqsədlə aparılır

- A) Şəxsi maraq
- B) Nəzarət**
- C) Maraq
- D) Pislik
- E) Düşmənçilik

**638) Sual:**Hansı çayların aşağı axarında daşqınlar qeydə alınır?

- A) Alazon
- B) Kür və Araz**
- C) Zəyəm

- D) Kürün başlanğıcı
- E) Qaraçılar

**639) Sual:**Hansı dB-dən yüksək olan səslər eşitmə orqanlarına dağıdıcı təsir göstərir?

- A) 1dB
- B) 130 dB**
- C) 5dB
- D) 50dB
- E) 20dB

**640) Sual:**Metal məmulatının parçalanması üçünneçə dB-li səs-küy lazımdır?

- A) 2dB
- B) 180 dB**
- C) 20dB
- D) 50dB
- E) 5dB

**641) Sual:**Hansı ölkənin ərazisinin 30%-i zəlzəl zonasıdır

- A) Latviya
- B) Azərbaycan**
- C) Hollandiya
- D) İçveçrə
- E) Belarusiya

**642) Sual:**Su götürənlər hansı mövzunun müşahidə obyektidir?

- A) Atmosfer
- B) Su resurları**
- C) Təbii sərvət
- D) Flora
- E) Fauna

**643) Sual:**Su istifadəçiləri hansı statistikasının tədqiqat obyektidir

- A) nəqliyyat
- B) ətraf mühit**
- C) ekologiya
- D) təbii sərvət
- E) sənaye

**644) Sual:**Müəssisə və təşkilatlar su istifadəçisinin müşahidə vahidi ola bilərmi?

- A) Nə deyim?
- B) Bəli**
- C) Yox
- D) Xeyir
- E) Olmaya bilər

**645) Sual:**Çirkab suları qəbul edən müəssisə və təşkilatlar müşahidə vahidi kimi qəbul edilirmi?

- A) Olmaya bilər
- B) Bəli**
- C) Anlamıram
- D) Xeyir
- E) Yox

**646) Sual:**Flora bitkilərini tərkibinin neçə faizini su təşkil edir?

- A) 20%-ni
- B) 90%-ni**
- C) 75%-ni
- D) 65%-ni
- E) 70%-ni

**647) Sual:**Faunaların orqanizminin nə qədəri sudur?

- A) 95%-ni
- B) 75%-ni**

- C) 90%-ni
- D) 20%-ni
- E) 50%-ni

**648) Sual:**Hansı canlı orqanizmin bədən üzvlərinin 65-75%i sudur

- A) Tısbağanın
- B) İnsan**
- C) Heyvan
- D) Bitki
- E) İlanın

**649) Sual:**Hansı canlının embrionunda suyun nisbəti 97-99%-dir?

- A) Quşun
- B) Meduzanın**
- C) İnsanın
- D) Bitkinin
- E) Heyvanın

**650) Sual:** $TOD=A \times 100/T$  düsturu nəyin təmin olunma dərəcəsini ifadə edir?

- A) Qazla
- B) Su ilə**
- C) Odunla
- D) Kömürlə
- E) Palçıqla

**651) Sual:**Kimyəvi, bioloji və fiziki yolla ən çox çirklənən hansı elementdir?

- A) Qurğuşun
- B) Su**
- C) Qaya
- D) Bitki
- E) Dəmir



**652) Sual:**Təbii proseslər və insanların təsərrüfat fəaliyyəti hansı mövzunun göstəriciləridir.

- A) kömür emalı
- B) Torpaq ehtiyaları**
- C) ərzaq ehtiyatları
- D) mineral hasilatı

**653) Sual:**Səmum küləyi nəyin deformasiyasına səbəb olur?

- A) balıqların
- B) Torpağın**
- C) Suyun
- D) Bitkinin
- E) Heyvanların

**654) Sual:**Qum tıfanı nəyin deformasiya olunma amilidir?

- A) Göllərin
- B) Torpağın**
- C) Suyun
- D) Canlıların
- E) Yataqların

**655) Sual:**Qara yel adlanan hadisə nəticəsində nə deformasiyaya uğrayır?

- A) fauna
- B) Torpaq**
- C) Meşə
- D) Bitki
- E) Flora

**656) Sual:**Təbii sərvətin hansı elementi bərpa oluna bilməz?

- A) oksigen
- B) Torpaq**

- C) ərzaq
- D) dolma
- E) buz

**657) Sual:**Ağır metallar hansı amilin ərazisinin landşafını pozur?

- A) Suda artması
- B) Torpağın artması**
- C) Canlı orqanizmdə artması
- D) Cansız orqanizmdə artması
- E) Ayda artması

**658) Sual:**Texnogen bitkilər nəyə çox həssas deyildir?

- A) soyuğa
- B) Ağır metalla çirklənməyə**
- C) Yüngül metalla
- D) əlvan metalla
- E) buza

**659) Sual:** $S=PQ_1 (P_1-P_2)$  düsturu nəyin məhsuldarlığına dəyən zərəri ifadə edir?

- A) heyvandarlığın
- B) Torpağın**
- C) Suyun
- D) Çayın
- E) Qayanın

**660) Sual:**İnflyasiyanı səviyyəsi nəzərə alınaraq hansı təbii sərvətin tarif dərəcəsi indeksləşdirilir?

- A) Atmosfer
- B) Torpaq**
- C) Fauna
- D) Flora
- E) Tullantı

**661) Sual:** Ölkə əraizisinin 11,5%-ni hansı təbii sərvət təşkil edir

- A) Göl
- B) Meşə**
- C) Torpaq
- D) Çay
- E) Dəniz

**662) Sual:** 1 mt nömrəli hesabatda hansı meşə sahəsinin məlumatı verilir?

- A) Meşəlik
- B) Bərpa**
- C) Suvarma
- D) Dəmyə
- E) Kolluq

**663) Sual:** Əhalinin hər nəfərinə düşən meşə sahəsi (M) bu düsturla hesablanır

- A)  $M/0,1$
- B) MS**
- C) S/M
- D)  $M/100$
- E)  $S/100$

**664) Sual:** Əhalinin hər nəfərinə düşən meşə materialı aşağıdakı göstəricisi ilə hesablanır

- A)  $M3+S$
- B)  $M3/S$**
- C)  $S/M3$
- D)  $M3-S$

**665) Sual:** 10-20 ilədək hansı qoruq yaradılır

- A) Mühafizə
- B) Yasaqlıq**

- C) Parklıq
- D) Bağçılıq
- E) Qoruq

**666) Sual:**Mərkəzi Kalaxarskda hasnı park yerləşir?

- A) Balıqçılıq
- B) Milli park**
- C) Yasaqlıq
- D) Qoruq
- E) Qışlama

**667) Sual:**Mərkəzi Afrikada yaradılan park dünyanın ... milli parkıdır

- A) ən az ərazili
- B) ən böyük**
- C) ən kiçik
- D) ən uzun
- E) orta saylı

**668) Sual:**Sadə gövdən quruluşlu bitkilər ... bitkilər daxildir

- A) Yeni eradakı
- B) İbtidai**
- C) Antik
- D) Ati-müasir
- E) Müasir

**669) Sual:**Kök, gövdə və yarpaqlardan iabrət bitkilər hansı quruluşlu sayılır?

- A) uzunsov
- B) Mürəkkəb**
- C) Sadə
- D) Qarışıq
- E) Oval

**670) Sual:**Zaqafkaziya da mövcud olan bitki ailəsindən 125 hansı regiondadır?

- A) Abxaziya
- B) Azərbaycan**
- C) Qurğuşdan
- D) Naxçıvan
- E) Batumi

**671) Sual:**Dünyada mövcud olan bitkilərdən 4100 növünə .... ərazisində rast gəlinir

- A) Özbəkistan
- B) Azərbaycan**
- C) Rusiya
- D) Qarabağ
- E) Gurcistan

**672) Sual:**2-TP hansı təsərrüfata dair hesabatdır?

- A) südçülük
- B) Ovçuluq**
- C) Quşçuluq
- D) Heyvandarlıq
- E) ətlük

**673) Sual:** $\Sigma=0,0135 \times h \times M$  faydalı qazıntıların tərkibində hansı ehtiyatı ifadə edir.

- A) Qaz
- B) Kükürd**
- C) Bərk maddə
- D) Duru maddə
- E) Filiz

**674) Sual:**Fövqalədə, mötədil, az və yüksək toksiki tullantılar hansı hesabat formasında öz əksini tapır?

- A) 11- fond

- B) H – TQ
- C) K – Ks
- D) 2 - əsaslı
- E) 1 – məhsul

**675) Sual:**Hansı tullantılar 4 sinfə bölünür?

- A) Kovrək
- B) Toksiki
- C) Sulu
- D) Nəmli
- E) Bərk

**676) Sual:** $Q=P \times m$  düsturu ilə ... ümumi həcmi hesablanır

- A) Həftəlik
- B) İllik
- C) Günlük
- D) Rüblük
- E) On günlük

**677) Sual:**Toksiki, istehsal və istehlak tullantıları hansı hesabat formasında öz əksini tapır?

- A) 4 – t tərəqqi
- B) 2-TK (toksiki)
- C) 2 –s xərc
- D) 2- t əmək
- E) 3 – t tikinti

**678) Sual:**Hansı tullantılar 4 dərəcəyə bölünür?

- A) Yandırılan
- B) İstehsal və istehlak olunan
- C) İstehsal olunan
- D) İstehlak olunan

E) Axıdılan

**679) Sual:**Əsaslı vəsait qoyuluşu aqreqların və ekoloji .... genişləndirilməsinə yönəldilir?

A) Binaların

**B) Gücün**

C) Axının

D) Durğunluğuna

E) Qoruqların

**680) Sual:**BMT-nin tullantısız texnologiyaya dair deklarasiyası nə vaxt qəbul edilib?

A) 2016.0

**B) 1979.0**

C) 1905.0

D) 1930.0

E) 2015.0

**681) Sual:**Az tullantılı texnoloji prosesi harada tədqiqini tapır?

A) Cilalayıcı sexdə

**B) İstehsal**

C) İstehlak

D) Yığım sexində

E) Qablaşdırma sexində

**682) Sual:** $C = \Delta B / K$  nisbətində "K" nəyi ifadə edir?

A) Aralıq istehlakı

**B) Kapitalın həcmi**

C) Maya dəyərini

D) İstehsal xərcləri

E)  $UDM - r$

**683) Sual:** $\Delta B = B_0 - B_1$  düsturunda  $B_0$  tədbirdən ... zərərli maddələrin həcmi ifadə edir.

- A) prosesin ortasında
- B) əvvəl**
- C) sonra
- D) sondakı
- E) prosesin sonund

**684) Sual:**  $C_m = E \cdot W \cdot (P_1 - P_2)$  hansı səmərə göstəricini ifadə edir.

- A) Qazanc
- B) İqtisadi**
- C) Sosial
- D) Maddi
- E) Ehtiyac

**685) Sual:** 1982-ci ildə BMT-nin Baş Asambleyasının ... Beynəlxalq Xartiyası qəbul edilib?

- A) Meşələrin
- B) Təbiətin**
- C) Havanın
- D) Qoruğun
- E) Milli parkın

**686) Sual:** “Evi” dusturu hansı ölkədə mütləq qiymətlərin hesablanmasında istifadə edilir?

- A) Anqola
- B) ABŞ**
- C) Azərbaycan
- D) Gürcüstan
- E) Türkiyə

**687) Sual:** Aerasiya suyn .... ilə zənginləşməsini səciyyələndirir

- A) Qar
- B) Hava**
- C) Karbon



- D) Çürüntü
- E) Nəmlik

**688) Sual:**“Abiotik” ..... və qeyri həyatiliyi ifadə edir

- A) Onurğasız
- B) Cansız**
- C) Canlı
- D) Qüvətli
- E) Zəifliyi

**689) Sual:**“Aytagen nüvələri” atmosferdə olan .... hissəciklərə verilən addır

- A) Yanar
- B) Olduqca kiçik**
- C) Orta
- D) Bütöv
- E) Yanmış

**690) Sual:**Skiletə dəyişikliyin baş verməsi hansı xroniki zəhərlənmədən baş verir

- A) göbələklə
- B) Ftorla**
- C) Su ilə
- D) ətlə
- E) balıqla

**691) Sual:**Zəlzələlər geoloji təhlükə ola bilərmi

- A) olmaz
- B) Bəli**
- C) yox
- D) anlamadım
- E) İzahı yoxdur

**692) Sual:**Zərərvericiləri məhv edən pestisid necə adlanır

- A) kükürd
- B) fumiqant**
- C) azon
- D) karbon
- E) oksigen

**693) Sual:**Heyvanları tədqiq edən qırmızı kitaba nəslə kəsilməmiş neçə heyvan daxil edilmişdir

- A) 2000.0
- B) 6000.0**
- C) 7000.0
- D) 10.0
- E) 1500.0

**694) Sual:**Yaşıl bitkilərin karbon 4-oksigenə qlukoza almaq üçün nədə yazarlanır

- A) Tufan enerjisi
- B) Işıq enerjisi**
- C) Su enerjisi
- D) Külək enerjisi
- E) Dalğa enerjisi

**695) Sual:**Azərbaycanda ən çox quraqlıq keçən ərazi

- A) Lerik
- B) Abşeron**
- C) Lənkəran
- D) Quba
- E) Qusar

**696) Sual:**Son hansı ildə təbiətdə rast gəlinməyən növ yox olmuş növ hesab edilir

- A) 201.0
- B) 50.0**

- C) 1.0
- D) 10.0
- E) 200.0

**697) Sual:**Hansı dəniz heyvanı gözləri açıq yatır

- A) Nərə balığı
- B) Delfin**
- C) Tısbağa
- D) Qurbağa
- E) Su iblizi

**698) Sual:**Hansı qanadlıın gözü beynindən böyükdür

- A) Göyərçin
- B) Dəvəquşu**
- C) Sərçə
- D) Quzgün
- E) qartal

**699) Sual:**Qiyətli daşlardan hansı tamamilə karbondan ibarətdir

- A) qızıl
- B) Brilyant**
- C) mirvari
- D) gümüş
- E) kəhrəba

**700) Sual:**Dünyada ən zəhərli ilan hansıdır

- A) Soğulcanabənzir
- B) Dəniz kobrası**
- C) Səhra kobrası
- D) Gürzə
- E) Su ilanı

**701) Sual:**Məməli heyvanlardan hansı tullana bilmir

- A) Dəvə
- B) fil**
- C) Zürafə
- D) Inək
- E) Donuz

**702) Sual:**Hansı heyvan yetkin yaşında olanda at qədər sürətlə qaça bilir

- A) dana
- B) ayı**
- C) qoç
- D) buğa
- E) öküz

**703) Sual:**Hansı həsarətin sürəti saatda 8 km-dir

- A) Kəpənək
- B) Ağcaqanad**
- C) Milçək
- D) Mız-mızı
- E) Üçan qarışqa

**704) Sual:**Hansı heyvanın yuvası şimala baxır

- A) Dələ
- B) ayı**
- C) tülkü
- D) canavar
- E) dovşan

**705) Sual:**Hansı heyvanın gözlərinin arasındakı məsafə ayaqlarına bərabərdir

- A) tısbağanın

- B)** timsah
- C) Su sıçovulu
- D) Su ilanı
- E) Qızıl balığın

**706) Sual:** İnsan əlində ən yavaş uzanan dırnaq hansı barmaqdadır

- A) Kəsik
- B) Cüt
- C) Orta
- D) Çəçələ
- E) Baş barmaq**